

ÚJSZÓ

HÍREK PERCRŐL PERCRE
AZ UJSZO.COM-ON

2024. május 4-5., szombat–vasárnap | 77. évfolyam | 103. szám | Ára 1,09 € | Előfizetőknek 13% kedvezmény | ujszo.com

Bajban a sajtószabadság

A Riporterek Határok Nélkül szervezet szerint Szlovákiában nehéz helyzetbe került a média

CZÍMER GÁBOR

Pozsony. **Szlovákia 12 helyet csúszott vissza a világ országainak sajtószabadság-rangsorában. A Riporterek Határok Nélkül (RSF) nemzetközi szervezet által összeállított lista és elemzés szerint a szabad médiát leginkább a politikai szereplők fenyegetik.**

A világ 180 országa közül Szlovákia jelenleg a 29. helyen áll, szemben a tavalyi 17. helyével. Az RSF által tegnap, a sajtószabadság világ-

napján publikált elemzéséből kiderül, az elmúlt időszakban az országnak több olyan kormánya volt, amely a médiaszabadság javítására törekedett.

„A 2023-as parlamenti választás azonban visszaadta a hatalmat Robert Fico miniszterelnök kezébe, ami azt jelenti, ennek a korszaknak vége” – írják azzal, a kormánykoalíció tagjai támadják az irányukba kritikus sajtót és nem hajlandók a kérdéseikre válaszolni. Kiemelik, hogy nem ítélték el Marián Kočner, akit Ján Kuciak tényfeltáró újságíró meggyilkolásának megrendelésével vádolnak. Arról is írják,

az újságíróknak ellenséges környezetben kell dolgozniuk, de az állami és a magántulajdonban lévő média is folyamatosan kiszolgáltatott a sajtóközegen kívülről érkező érdekeknek. Megemlítik, hogy a Markíza televízió politikai nyomás célpontja lett, a Nový Čas bulvárlapot pedig megvásárolta a Penta tulajdonában lévő kiadó, amivel a legolvasottabb bulvárujságok egy kézbe kerültek. De arról is írják, több sajtóorgánumban került oligarchák tulajdonába. Az újságírókat gyakran érik támadások az online térben. Néhány nappal ezelőtt az Új Szó testvérlapjának, a Vasárnapnak

a munkatársát, Vrabc Mária-t pedig a postládájába dobott névtelen levélben fenyegették meg.

Összehasonlításképpen Csehország azzal együtt is a 17., hogy szintén négy helyet rontott, Lengyelország ugyanakkor tíz pozíciót előregugrott és a 47. helyen áll, Magyarország pedig a V4-es országok közül a messze legrosszabb értékelést kapta, a 67. helyezést érte el úgy, hogy öt helyet még javított is. Az RSF szerint globális vonatkozásban a sajtószabadságot pont azok fenyegetik a legjobban, akiknek védenie kellene azt, mégpedig a politikai szereplők. Részletek a 2. oldalon.

Ha akarna, sem tudna már sírni

Kari Györgyi: „Nem bírok elviselni több fájdalomt, szenvedést...”

6. oldal

Zöldebb lesz a Sziget

Idén 30. alkalommal jelentkezik a hamar szimbólummá vált fesztivál

14. oldal

A NAP SZÁMAI

Havi **700 ezer** forintot

fizet a magyar állam

Novák Katalin lemondott

államfő gazdaszónyának,

a titkárságvezetője

2,4 millió forintot

keres majd

IDŐJÁRÁS

Változóan felhős égbolt, szóróvályosan zápor, zivatar várható. A nappali hőmérséklet 21 és 27 fok között alakul.

JEGYBANKI ÁRFOLYAMOK

USD	GBP	CZK	HUF
▲ 1,0744	▲ 0,8557	▼ 25,025	▼ 388,95

ÚJ SZÓ-ELŐFIZETÉS

predplatne@newsandmedia.sk
0905 384 933

9 771335 705069

A Tallósi malomnál megnyílt az evezőszezon a Kis-Dunán

A malomnál a szervezetek képviselői és több mint ötven evezős gyűlt össze a környékről, de Pozsonyból és Somorjáról is érkeztek, sokan a partról biztatták a csónakázókat. Molnár Anna, a Mátyusföld Területi Idegenforgalmi Szövetség ügyvezető igazgatója elmondta, már napokkal a rendezvény előtt betelt a jelentkezők száma, akik egészen Pozsonyepérségre eveztek a festői környezetben. Részletek a 3. oldalon.

(Tornyai Bianka felvétele)

Történelmet írhatnak a komáromiak

A II. labdarúgóligában szereplő komáromi KFC egy esetleges mai győzelemmel feljuthat a Niké Ligába. Ehhez azonban nem elég csak a saját meccsük kedvező alakulása.

A komáromi lila-fehérek ma 17 órától a Slavoj Trebišov otthonában lépnek pályára. A kiesést már biztosan elkerülő tóketerebesiek számára mondhatni tét nélküli az összecsapás, míg ha a Duna-partiak győznek, akár a feljutást is ünneplhetik. Ehhez az is kell, hogy a második Prešov ne tudja megszerezni mindhárom pontot az éppen őket megelőzni készülő, és az osztályozót érő ezüstéremre hajtó Petržalka otthonában.

(ez)

A klubtörténelem legnagyobb sikerét érheti el a KFC

(Fotó: Karol Scholtz)

NAHÁT!

Halkolosszus a tengerparton

Ausztrália. Gigantikus halat mosott partra a tenger. A beszámoló szerint az állat akkora, mint egy kisebb étkezőszal. A szakértők szerint a tetem egy óriás holdhalé (Mola alexandrii) lehet, amely hatalmas méretéről ismert. A partra sodródott példány hossza mintegy 2,7 méteres, magassága pedig az uszonyával együtt eléri a 2,2 métert. Ezek a hatalmas halak gyakran 1 tonnát is nyomnak, és főként medúzakkal táplálkoznak. Leginkább több mint 200 méteres mélységben érzik jól magukat.

(24.hu)

RÖVIDEN

Korábban érkezik a nyugdíj

Pozsony. Az államünnep miatt a május 8-án esedékes nyugdíjakat egy nappal korábban kézbesítik. A bankszámlára befutó nyugdíjak viszont a szokásos időben érkeznek – tájékoztatott pénteken Martin Kontúr, a Szociális Biztosító szóvivője. A fasiszmus felett aratott győzelem napja államünnep, ezért a hónap 8. napján fizetett nyugdíjakat egy nappal korábban kézbesítik, a kifizetés napja 2024. május 7-e – részletezte a szóvivő. (TASR)

Kamerákat kapnak a vonatvezetők

Pozsony. Kísérleti projektbe kezd a Szlovák Vasúttársaság (ZSSK), testkamerát kapnak a vonatvezetők az incidensek megelőzése és a biztonságosabb utazás érdekében – tájékoztatott a vasúttársaság. „A projekt célja az utasok és a vasúti alkalmazottak védelme az esetleges konfliktusoktól. Bár az elmúlt évben valamelyest csökkent az incidensek száma, tovább kell dolgoznunk azon, hogy komfortosabb és biztonságosabb legyen az utazás” – jelentette ki Peter Helexa, a ZSSK vezérigazgatója. Májusban testkamerát kapnak a vonatvezetők, a berendezés folyamatosan rögzíti a hangot és a képet. Első körben Nyugat-Szlovákiában lesz ilyen felszerelésük, majd fokozatosan a többi régióban, idővel megkapják a jegykezelők is. Helexa közlése szerint augusztusra tudják lezárni a kísérleti projektet, addigra 420 vonatvezetőnek és 53 jegykezelőnek lesz testkamerája. A felszerelés a verbális és fizikai támadásoknál jelent segítséget, továbbá a problémás utasoknál, akik például rágyújtanak a vécéfülkében. Helexa reméli, hogy a kameráknak megelőző hatásuk lesz, és tovább csökken az incidensek száma. A kamerák 30 másodpercenként automatikusan törlik a rögzített anyagot, ha a vonatvezető nem nyomja meg a tárolás gombot. Az ilyen felvételeket tíz napig őrzik a vasúttársaság szervei, csakis illetékes személyek férhetnek hozzájuk, például a rendőrség, ha valamilyen ügyben vizsgálat indul. (TASR)

FPÚ: a jövő hétre halasztott szavazás

Pozsony. Mivel tegnap már nem volt szavazás a parlamentben és csütörtökön nem került terítékre a Művészeti Alapot (Fond na podporu umenia – FPU) érintő törvénymódosítás, az erről szóló szavazást újra elhalasztották. A parlamentben legközelebb május 9-én, csütörtökön 11 órakor szavaznak. Az FPU-ról szóló törvény módosítása kimondja, hogy az alap által folyósított támogatásokról ezentúl az igazgatótanács dönt, a szakértői bizottság véleményének figyelembevételével, a bizottság a testület tanácsadó testülete lesz, de ennek véleménye többé nem lesz kötelező érvényű. (TASR)

A sajtószabadság ranglistáján Szlovákia 180 ország közül a 29-ik

CZÍMER GÁBOR

Pozsony. A Riporterek Határok Nélkül (RSF) szakértője szerint a sajtószabadság szlovákiai visszaesése a 4. Fico-kormány hivatalba lépésének tudható be. A kabinet arra törekszik, hogy politikai irányítás alá vonja a közmédiát, de az ellenzék igyekszik ezt megakadályozni.

Az RSF nemzetközi szervezet tegnap, a sajtószabadság világnapján hozta nyilvánosságra azt a rangsort, amelyben a világ 180 országa közül Szlovákia a médiaszabadság területén a tavalyi 17. hellyel szemben idén már csak a 29. pozícióban áll. Pavol Szalai, az RSF-nek az Európai Unióért és a Balkánért felelős szekcióvezetője a Denník N-nek adott nyilatkozatában rámutat, Szlovákiában a vizsgált összes aspektusban, így politikai, jogi, gazdasági és biztonsági tekintetben is romlott a szlovákiai sajtószabadság állapota. A legnagyobb mértékben a politikai faktor romlott, ami a 4. Fico-kormány hivatalba lépésének tudható be. Az RSF szakértője szerint a sajtószabadság szempontjából

problémát jelent az is, hogy a kritikus médiumoktól megvonták az állami reklámmegrendeléseket. Szalai kiemeli, az ország a rangsorban való 12 helyes visszaesésével az Európai Unió országainak rosszabbul teljesítő felébe került át.

Az RTVS torkán a kés

Ugyan az elemzés kidolgozásakor már figyelembe vették és negatívan értékelték, hogy a 4. Fico-kormány 30 százalékkal csökkentette a közmédia (RTVS) költségvetését, a vizsgálatba már nem került bele, hogy a kabinet olyan törvényjavaslatot fogadott el, amely gyakorlatilag megszüntetné a független közműsor-szolgáltatót és erős politikai irányítás alá vonná a köztévét és a közrádiót. Az RSF szakértője azonban arról beszélt, ha ez Ficóknak sikerül, az azt jelentheti, hogy az RTVS a kormány propagandaeszközzé alakul.

Az ellenzéki Progresszív Szlovákia csütörtökön este a közmédia függetlensége melletti kiállásként tüntetést szervezett Pozsonyban. Michal Šimečka pártelnök a demonstráció színpadára lépve kijelentette, az RTVS megmentésének érdekében készek hasonló lépéseket tenni, mint a büntető törvénykönyvnek a kor-

mány által tervezett módosításakor. Arról beszélt, készek további tömegtiltakozásokat összehívni, a törvény elfogadásának parlamenti folyamatát obstruálni, illetve a jogszabályt az Alkotmánybíróság elé utalni. „Szlovákiának erős és független közmédiára van szüksége” – jelentette ki. Szerinte, ha a kormány ellenőrzése alá vonja a közmédiát, akkor az az orbáni és putyini rendszerhez vezető úton tett lépés. A fővárosi Szabadság térre összehívott tüntetésen hozzávetőlegesen 4-5 ezren vettek részt. A demonstráció szervezésében a többi ellenzéki párt nem vett részt, a KDH azt kommunikálta, az ügygel kapcsolatos parlamenti lépéseiket szeretnék koordinálni az ellenzéki többi szereplőjével.

A globális kép

Az RSF sajtószabadság-listáját, ahogy tavaly, idén is Norvégia vezeti, amely mögött Dánia lett az ezüstérmes és Svédországa a bronzérmes. A második helyen korábban Írország állt, ahol azonban a sajtó munkatársainak a politikások általi megfélemlítését regisztrálták, így a 8. helyre esett vissza. Az első tízben van még Észtország, Portugália, Svájc és Németország. Ukrajna a háború elle-

nére a 61. helyet kapta, és javítani is tudott, mert az újságírók a munkájukat jobb politikai környezetben végezhetik, illetve a konfliktusrégióban sikerült jobban védeni a sajtó munkatársainak életét. Oroszország a listán a 162., az újságírókat zaklatják, külföldi ügynököknek bélyegzik. Az Ukrajna elleni orosz invázió kezdete óta több mint 1500 újságíró menekült el Oroszországból. A lista legvégén a korábbi években Vietnam, Kína és Észak-Korea állt, most azonban a 180. a semmiféle emberi jogot garantálni nem képes Eritrea, a 179. Szíria lett, ahol lényegében polgárháborús káosz uralkodik, míg a 178. Afganisztán, ahol pedig az iszlamista tálibok vették át a hatalmat.

Az RSF arra hívja fel a figyelmet, hogy 2024 globálisan a legnagyobb választási év az emberiség történetében, idén járulhatnak egyszerre legtöbbször az urnákhoz. Az elemzésben azzal kapcsolatos aggodalmuknak adnak hangot, hogy a sajtószabadságot korlátozó szereplők juthatnak hatalomra. A folyamatban lévő konfliktusok közül pedig a gázai háborút emelik ki, ahol az izraeli fegyveres erők több mint 100 újságírót öltek meg, közülük 22-t a munkájuk végzése közben.

Az ellenzéki Progresszív Szlovákia csütörtökön este a közmédia függetlensége melletti kiállásként tüntetést szervezett Pozsonyban, a megmozduláson hozzávetőlegesen 4-5 ezer ember vett részt (Somogyi Tibor felvétele)

Fizessenek jóval többet a leggazdagabbak!

Ki fizet a szociális és környezetvédelmi igazságért az Európai Unióban címmel rendezett konferenciát csütörtökön a Comenius Egyetem szociológiai kara. A panelbeszélgetésen többek között Brigita Schmögnerová volt pénzügyminiszter, Andor László volt magyarországi uniós biztos, Radovan Geist újságíró és a kar egyetemi tanárai is részt vettek.

Pozsony. A rendezvény apropója egy európai polgári kezdeményezés: több országban, köztük Szlovákiában és Magyarországon is aláírás-

gyűjtés folyik a leggazdagabb emberek vagyonának fokozottabb megadóztatása kapcsán.

Az aláírásgyűjtés októberig folyik, Szlovákiában többek között a szakszervezetek – mint a KOZ – kapcsolódtak be a gyűjtésbe. A kezdeményezést ismertető, a Progresszív Európai Tanulmányok Alapítványa főtítkáráként ténykedő Andor hangsúlyozta, az Európai Uniónak adópolitikai ügyben nincs közvetett beleszólása a tagállamok szabályozásába. Ugyanakkor a mozgalom egymillió aláírás összegyűjtése esetén kérheti az Európai Bizottságtól, hogy gyakoroljon nyomást a tagl-

lamokra az adózási szabályozások egységes szigorítása érdekében.

A felszólalók felhívták a figyelmet arra, hogy az unióban belüli vagyoni egyenlőtlenségek a koronavírus-járvány után is jelentős mértékben növekedtek. A leggazdagabb öt uniós személyiség vagyona három év alatt 76 százalékkal, összesen 429 milliárd euróra növekedett, miközben a befizetett adók arányában sokkal alacsonyabbak az alkalmazottak bérénel, a szupergazdagok és a legszegényebbek között létező, gyorsuló ütemben mélyülő vagyoni szakadékot más közgazdászok is megerősítik.

A beszélgetés résztvevői felhívták a figyelmet arra, hogy több oka is van annak, miért nem számít központi témának a progresszív adózás bevezetése Szlovákiában. Amellett, hogy a helyi leggazdagabb rétegek könnyebben el tudják rejteni a vagyonukat, Szlovákiában a neoliberais, minimális állam koncepciója vált elfogadottá a közvéleményben és a sajtóban is, ellenvélemény nélkül. Az adóterhek minimalizálása mellett azonban az állam úgy határozott, hogy a munkabérek alacsonyan tartása is segít a helyi versenyben, tovább mélyítve a társadalmi különbségeket – hívták fel a figyelmet a konferencián. (tg)

Megkezdődött az evezőszezon

TORNyai BIANKA

A tavasztündér részvételével a Tallósi malomnál megnyílt az evezőszezon a Kis-Dunán. A vízi sportok mellett számos szabadidős tevékenységre is lehetőség van a térségben.

TALLÓS

Ahogy az elmúlt években, úgy idén is a Nagyszombat Megyei Idegenforgalmi Szervezet és a Mátyusföld Területi Idegenforgalmi Szövetség közös szervezésében nyitották meg a turistaszézon a Kis-Dunán. A Tallósi malomnál a szervezetek képviselői és több mint ötven evezős gyűlt össze a környékről, de Pozsonyból és Somorjáról is érkeztek, és sokan a parttól biztatták a csónakázókat. Berényi József megyei alelnök a régió három folyóján egyszerre szervezett szezonnyitóról beszélt, ugyanis minden évben tartanak ilyen ünnepségekkel színesített rendezvényeket a Kis-Dunán, valamint a Vág és az Árva partján is. Molnár Anna, a Mátyusföld Területi Idegenforgalmi Szövetség ügyvezető igazgatója elmondta, annak ellenére, hogy egy fiatal szervezet az övék, 16 település és majdnem 20 polgári társulás és vállalkozó a tagja. „Mindegyik a műemlék- és a természetvédelemmel foglalkozik, illetve vannak olyan vállalkozók, akik kiváló éttermeteket, borászatokat, fürdőket működtetnek a régióban. Szeretnénk felhívni a figyelmet erre a csodálatos vidékre, hiszen a történelmi műemlékek mellett a cso-

Több mint ötvenen csónakáztak a szezonnyitón Tallóstól Pozsonyepérszigig

(A szerző felvétele)

dás Kis-Duna természeti környezete, valamint a bicikliutak rengeteg lehetőségét nyújtanak a kikapcsolódásra. A mai rendezvény a vízi szezon megnyitása. Örülünk, hogy nagyon sokan eljöttek és vízre szálltak. Már napokkal ezelőtt betelt a jelentkezők száma, akik Pozsonyepérszigig eveznek ebben a csodálatos környezetben. Bízom benne, hogy újra visszajönnek és megismerik ezt a vidéket. Fontos, hogy családok is érkeztek, így a gyerekek is meglátják a szórakozásnak, kikapcsolódásnak ezt a formáját, megismerik a természetet” – fejtette ki Molnár Anna. Az evezés után a Kis-Duna partján álló Malom csárda harmadik születésnapját ünneplő tömeghez is csatlakozhattak a részt-

vevők. A szezonnyitókor szervezett csónakázásra minden évben bárki bejelentkezhet a Nagyszombat Megyei Idegenforgalmi Szervezet és a Mátyusföld Területi Idegenforgalmi Szövetség közösségi oldalán közzétett hirdetésre reagálva. Utóbbi szervezet elnöke, Tallós polgármestere, Horváth Zoltán lapunknak elmondta, az évek alatt nagyon kedves rendezvény lett a szezonnyitó.

„Jó végignézni a társaságon, sokan eljöttek, kicsik és nagyok. Hatalmas élmény a csónakázás, főleg a gyerekeknek. Ha végigmegegyünk ezen a szakaszon, mintha az őserdőben eveznénk, csend, nyugalom, lenyűgöző élővilág, egyszerűen fantasztikus hely a Kis-Duna. Az, hogy

kiépiült az út a Malom csárdához és a malomhoz, nagyot lendített a látogatottságon. Fokozatosan kapcsoljuk be a szervezetünkbe azokat a szolgáltatásokat, amelyek korábban magukra voltak utalva. Leginkább a szabadidős programokra helyezük a hangsúlyt és az itt, valamint a környéken élő embereknek próbálunk szórakozási, kikapcsolódási lehetőséget nyújtani” – fogalmazott a szervezet elnöke. Hangsúlyozta, a vízi élményekre, vízitúrákra szeretnék felhívni a figyelmet, amelyek az egész nyári szezonban elérhetőek. A folyó nemcsak gazdag állatvilága, hanem történelmi értékei miatt is érdekes, partján még ma is megcsodálható a cölöpös vízimalom.

A rendőrhíányról és a sürgető kártérítésről tanácskoztak a képviselők az ekeli közgyűlésen

KÜRTHY JUDIT

A Komáromi járásban tartotta legutóbbi közgyűlését a Csallóközi Városok és Falvak Társulása. Az összejövetelre a tagok mellett meghívást kaptak a Dunaszerdahelyi és Komáromi Járási Hivatal, illetve Nyitra és Nagyszombat megye képviselői.

EKEL

Balódi László, a társulás elnökének megnyitóját Horváth Árpád Nyitra megyei képviselő a megye és az önkormányzatok együttműködéséről beszélt. Elmondta, hogy támogatásokkal segítik a falvakat: minden település, legyen az bármilyen kicsi, igényelhet 5000 euró támogatást. A kultúra, a sport, a műemlékvédelem és az idegenforgalom területén szintén lehet támogatásért folyamodni. Jelenleg a másod- és harmadrendű utak felújítása zajlik, ami szélmalomharcnak tűnik a megnövekedett autóforgalom, főleg a teherforgalom miatt. Nemrég dolgoztak fel a Komáromi járás megyéhez tartozó támogatási kérelmeit. Kulturális rendezvényekre 100, sporteseményekre 30, az idegenforgalom terén 10 beadvány érkezett.

Rendőrhíány

A következő felszólaló a dunaszerdahelyi járásbeli rendőrkapitányság nemrégiben kinevezett igazgatója, Katona Roland volt, aki elmondta, jelenleg rendőrhíánnyal küzdenek, ugyanis 66 rendőr hiányzik a 227-

es állományból. Arra kérte a jelenlévő polgármestereket, segítsenek a toborzásban, hogy bővíthessék az állományt, illetve kitért a települések kamerarendszereire is. „Amennyiben a településeken bővítenék a kamerarendszer hálózatát, kérjenek tanácsot tőlünk, kollégáinktól, hiszen mi más szemmel nézzük a felvételeket, melyek segíthetik a rendőrök munkáját. Ez nagy segítséget jelentene a bűnüldözés, illetve a közbiztonság javítása terén” – magyarázta Katona.

Felkészülést sürgetnek

Bemutatkozott a Komáromi Járási Hivatal decemberben kinevezett elöljárója, Nagy Tamás, aki elárulta, nagy meglepetés volt számára a megbízás, és igyekszik minden elvárásnak megfelelni. A következőkben a társulás munkáját érintő kérdések kerültek terítékre. Bóna Zsuzsa, Csallóköznádasd polgármestere beszámolt a magyarországi Görög Ibolya protokoll-szaktanácsadó egy hónappal ezelőtt Bakán tartott A közszereplés protokollja című előadásáról, mely rendkívül hasznos információkkal látta el a régió ott megjelent közel 40 település vezetőjét. Majd a társulás éves gazdálkodásáról beszélt. Utána Miklós Ferenc, Szap község vezetője a szunyoginvázió problematikáját tárta a közgyűlés elé, ugyanis a meleg idő és az esőzések következtében megnő a vérszúrók száma. Miklós aprólékosan ismertette a jelenlévőkkel a környezetvédelmi alappal folytatott tárgyalások lehetséges kimenetelét. Erre Hájos Zoltán, a Csallóközi Városok és Falvak Társulásának alelnöke

azt javasolta, hogy a társulás sürgesse meg a Szlovák Környezetvédelmi Alapnál a pályázati kiírásokat, és hogy az önkormányzatoknak mihamarabb folyósítsák az ehhez szükséges anyagi forrásokat.

Elmaradt kártérítés

A továbbiakban a komáromi és a dunaszerdahelyi munkahivatalok képviselői, Fekesházi Edit és Fónod Zoltán tájékoztatták a faluvezetőket a folyamatban lévő pályázatokról, készülő programokról, illetve a munkanélküliség arányáról, majd Orosz Csaba, Somorja város polgármestere kért szót. Azt javasolta, hogy a bőszi vízerőmű építéskor elzárt falvak – Vajka, Doborgaz és Nagybodak –, melyek azóta sem kapták meg a helyzetükért járó és abban az időben megígért kártérítést, kapják meg végre. Illetve más érintett települést sem kompenzáltak, amit mihamarabb pótolni kellene. Ehhez kéri a társulás közbenjárását. Berényi József, Nagyszombat megye alelnöke felszólalásában elmondta, őket is érinti a költségvetési kiesés, ami pontosan akkora összeg, ami a megye útfelújításaira kellene. „Ezt valahonnan pótolni kellett, így néhány területen szűkítettük a lehetőségeket, a kistérségi támogatási rendszert nem tudtuk megnyitni, viszont a társadalmi szervezetek, polgári társulások és önkormányzatok számára nyitottak a lehetőségeket. Mivel kevesebb beadvány érkezett az önkormányzatoktól, így majdnem mindet támogatni tudtuk” – mondta Berényi, majd hozzátette, Nagyszombat megyében folytatódik

a helységnévtáblák kétnyelvűsítése és lecserélése.

Új törvény lépett életbe

A társulásnak jelenleg 92 tagja van, 87 önkormányzati és 5 egyéb, régiófejlesztésben részt vevő partner. Az ekeli közgyűlés elé két kérvény érkezett, mégpedig a Derakat Kft. és Ifjúságfalva önkormányzata kérte felvételét rendkívüli tagnak. Mind a két kérelmet elfogadta a testület, ezáltal 94-re bővült a tagság.

Balódi László, a Csallóközi Városok és Falvak Társulásának elnöke kérte a jelenlévő polgármestereket, vegyék figyelembe, hogy egy új törvény által a községek ingatlanjainak berbe- és eladásához a településeknek rendelkezniük kell az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás szabályzatával. Továbbá informálta a jelenlévőket, hogy az önkormányzatok képviselőinek szakmai rálátásának növelése érdekében, május első két hetében szakmai előadás-sorozatot készít elő, többek közt az új építkezési törvény tartalmáról és a július elsejével hatályba lépő közbeszerzési törvénnyel kapcsolatban. Végezetül Balódi figyelmeztette a jelenlévőket, hogy azon önkormányzatoknak, ahol a csatornahálózat építése zajlik, vagy befejeződött, tartalékalapot kell kialakítaniuk, amelynek hiánya büntetéshez vezethet. A probléma ebben az esetben az, hogy ha a település nem működteti a csatornahálózatot, így bevétele sincs belőle. A gyűlés zárásaként jóváhagyták a Csallóközi Városok és Falvak Társulását képviselő küldöttek névsorát.

Párkányi majális virágkiállítással

PÁRKÁNY

Nagyszerű, nyári időben ünnepezték a majális a Duna-parti városban, május elsején. Délelőtt kilenc órától a korzón virágkiállítást és -vásárt tartottak, a kertészekedők, természetők, virágkedvelők örömeire. Délután három órától pedig a városközpont szabadtéri színpadán helyi és környékbeli szolisták, csoportok, együttesek léptek fel, nekik tapsolt a közönség. Néptánc, népdal, modern tánc, akrobatikus tánc is helyet kapott a műsorban, a város és a környék diákjai és fiataljai mutathatták meg tehetségük legjavát, zárásként pedig a párkányi gimnázium Ady Street diákzenekara minikoncertezett.

Eugen Szabó, Párkány polgármestere is üdvözölte a közönséget, egyúttal bejelentette a nyári kulturális idény kezdetét és a Vadas fürdő megnyitását. A városközpontban már előző nap igazi nyári, előszezon hangulat volt, nagyon sokan mozdultak ki, nem csak a majálishoz kapcsolódó rendezvényekre. Az esti órákban az Omega Revival együttes koncertjén csapolhattak a rajongók és nosztalgizálók.

(bucz)

Gyönyörű természet és alagút az úton

RIMASZOMBAT/OSGYÁN

Megnyitották a Rimaszombat és Poltár közti kerékpárút második szakaszát, a 30 kilométeres szakasz a volt vasúti nyomvonal mentén halad, így a gyönyörű természetén kívül egy alagúton való áthaladás is vár a kerékpárosokra – közölte Ondrej Lunter, Besztercebánya megye elnöke a május 1-i ünnepélyes átadó alkalmából.

A kerékpárút összköltsége 9,5 millió euró volt, s nagyjából EU-s forrásból finanszírozták. A megyeelnök szerint jelképes jelentősége van annak, hogy az átadás azon a napon történt meg, amikor országszerte megemlékeztek Szlovákia EU-csatlakozásának 20. évfordulójáról. Ahogy arról két és fél éve beszámoltunk, a megye 2021 végére szerzett pénzt a kerékpárút első szakaszának finanszírozására.

A Poltárt és Rimaszombatot összekötő bringautó ötlete még 2013-ban fogalmazódott meg, amikor a megye szimbolikus egy euróért megvette a Szlovák Vasúttársaságtól (ŽSR) a nagyjából 30 kilométer hosszú poltári vasútvonalat.

(vp, TASR)

(Besztercebánya megye felvétele)

RÖVIDEN

Reagálni fognak a hackertámadásra

Sydney. Következményei lesznek annak, hogy az orosz katonai hírszerzéshez köthető hackercsoport kibertámadást követett el tavaly a Német Szociáldemokrata Párt (SPD) ellen – jelentette ki Annalena Baerbock német külügyminiszter ausztráliai látogatásán. Berlin először 2023 januárjában vádolt meg orosz hackereket azzal, hogy megtámadták német weboldalakat. A hackerek nem okoztak jelentős kárt, de egy időre sikerült megbénítaniuk a megtámadott oldalakat. Baerbock közölte, hogy lezárult a nemzetbiztonsági vizsgálata az SPD elleni támadásnak, „amely egyértelműen az orosz katonai hírszerzés (GRU) irányította APT28 orosz csoporthoz köthető”. A német külügyminisztérium tegnap bekérte Oroszország berlini nagykövetségének vezetőjét is a kibertámadással kapcsolatban, aki a Telegram-csatornáján reagált Baerbock kijelentéseire. Azt írta, „Oroszország visszautasítja hogy állami intézményeinek bármi köze lenne a szóban forgó üggyhez vagy az APT28 csoporthoz általában, tehát a német kormány bizonyítékok nélküli vádaskodásai alaptalanok”. (MTI)

Dánia enyhít az abortusztörvényen

Koppenhága. Ötven év után enyhítik az abortuszra vonatkozó törvényeket Dániában. Az eddigi tizenkét hetes határidő helyett jövő júniustól a nők a tizennyolcadik hétig szakíthatják meg a terhességüket. A dán kormány tegnap jelentette be, hogy megállapodott a dán parlament négy másik pártjával, a Szocialista Néppárttal, a Vörös-Zöld Szövetséggel, a Szociáliberális Párttal és az Alternatívával. Az új szabályok a tizenöt-tizenhét évesek számára is lehetővé teszik majd, hogy szülői beleegyezés nélkül döntsenek az abortusz mellett, a helyzeti különbségek elkerülése érdekében a regionális abortuszkonzultációkat egy új országos abortuszbizottság váltja fel. (444)

Orbán Viktor pereli a szerkesztőségeket

Több szerkesztőséget beperelt Orbán Viktor magán-személyként a Media1 információja szerint, amiért azok lapszemlében lehozták, hogy a SPAR átalakította működését és Svájcba menekítette magyarországi vagyona egy részét.

Budapest. A szerkesztőségek között ott van a 24.hu, a 444.hu, a Klubrádió, a Hírklikk, de még az Index.hu és az Economx is. A hírt a Klubrádió főszerkesztője, Hardy Mihály is megerősítette, már tegnap sor került a médiumot érintő tárgyalásra. A hírt igazolta még Pető Péter, a 24.hu főszerkesztője, a Hírklikk egyik illetékese és Kar-

Indul az oroszok nyári offenzívája

Harkiv/Kijev/Moszkva. **Oroszország támadásra készül Harkiv és Szumi régiók ellen – közölte Vadim Szkibickij, az ukrán védelmi minisztérium hírszerzési főigazgatójának képviselője.**

Az oroszok sikere attól függ, hogy mennyire lesz erős az ukrán védelem Donbászban – hangsúlyozta a képviselő. Szkibickij jóslata szerint Oroszország fő offenzívája május végén vagy június elején kezdődik, az oroszok várhatóan 514 ezer szárazföldi katonát vonultatnak fel Ukrajnában.

A Harkiv határán állomásozó

orosz északi csoportosulás jelenleg 35 000 katonával rendelkezik, de valószínűleg 50-70 ezer fő közöttre növelik a létszámot. Oroszország emellett „létrehoz egy tartalék hadosztályt” (15-20 ezer fővel) Közép-Oroszországban, amelyet a főerőkhöz csatolhatnak.

Szkibickij szerint az oroszok még így sem rendelkeznek elegendő erőforrással egy nagyobb város elfoglalásához. A The Economist megjegyzi, hogy ugyanezt a nézetet vallják nyugati katonai tisztviselők is, kisebb léptékű hadműveletek azonban lehetségesek.

Mindeközben telefonos konferencián mondott beszédet Szergej

Sojgu, Oroszország védelmi minisztere. A miniszter szerint Ukrajna 2024 eleje óta 111 ezer katonát és 21 ezer fegyvert veszített el – adta hírlí a TASZSZ orosz állami hírgyűjtemény. A miniszter leszögezte, hogy hiába követelik az Egyesült Államok és szövetségesei, hogy fejezzék be az offenzívákat, ők nem fognak megállni. Hozzátette, hogy az ukránok áprilisban napi 1000 katonát veszítettek, valamint az elmúlt két hétben három várost szabadítottak fel az orosz fegyveres erők.

Az ukrán védelmi minisztérium közlése szerint öt régióban, köztük a heves harcokkal teli Donyeckben is épülnek az erődítmények, a

cél az orosz offenzívák lelassítása lehet, mégpedig föld alá telepített „sárkányfogakkal”.

A Kreml veszélyesnek nevezte David Cameron brit külügyminiszter azon kijelentéseit, miszerint brit fegyverekkel az Orosz Föderáción belüli célpontokra is csapást mérhetnek. Vlagyimir Putyin sajtótitkára, Dmitrij Peszkov nyilatkoztaiban „eszkalálással” vádolta a Nyugatot, és emlékeztetett Emmanuel Macron francia elnök kijelentéseire, amelyekben többször is engedélyezte a nyugati csapatok Ukrajnába való küldését. Szerinte a Nyugat közvetlenül fokozza a feszültséget az ukrán konfliktus körül. (indx)

Törökország nem hajlandó kereskedni

MTI-HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Törökország nem hajlandó újraindítani az áruforgalmat Izraellel a Gázai övezetben zajló harcokat lezáró tartós tűzszüneti megállapodás megkötéséig és a palesztinoknak szánt humanitárius segítség zavartalan eljuttatásáig – közölte Ömer Bolat török kereskedelmi miniszter Izisztambulban.

Izisztambul. Izrael kompromisszumot nem tűrő hozzáállása és a Gázai övezetben egyre rosszabbodó helyzet miatt Törökország egyszerűen kénytelen leállítani a kereskedelmet Izraellel – tette hozzá a miniszter. Törökország bejelentésével az első Izrael fő kereskedelmi partnerei közül, amely felfüggesztette mind az Izraelbe irányuló exportot, mind az onnan érkező importot a Gázai övezetben a Hamász iszlamista terrorszervezettel folytatott harcokra hivatkozva. Izrael külügyminisztere, Jiszráel Kac erősen bírálta Recep Tayyip Erdogan török elnök döntését. „Erdogan felrúgta a szabályokat. Ez egy olyan diktátor viselkedése, aki lábbal tiporja a török nép és üzletemberek érdekeit, és figyelmen kívül hagyja a nemzetközi kereskedelmi megállapodásokat” – jelentette ki Kac. Kac az X-en közölt csütörtöki bejegyzésében úgy

„Erdogan felrúgta a szabályokat” – mondta Jiszráel Kac (TASR-felvétel)

fogalmazott, hogy Izrael alternatív megoldásokat keres a Törökországgal folytatott kereskedelem helyettesítésére, például a helyi termelésre és más országokból származó termékek importjára helyezve a hangsúlyt. A miniszter leszögezte, hogy Izrael gazdasága erősen és bátran néz szembe a helyzettel. A Hamász azonban üdvözölte Törökország „bátor és a palesztinokat támogató” döntését. Izrael és Törökország tavaly nagyjából 5,4 milliárd dollárnyi török exportot és 1,6 milliárd dollárnyi izraeli importot magába foglaló áruforgalmat bonyolított le.

Ománi sejk érkezett Magyarországra

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Khálid bin Hilál Al-Máváli sejket, az Ománi Szultán-ság Súra Tanácsának elnökét fogadta Kövér László, az Országgyűlés elnöke az Országgyűlésben.

Budapest. A sejk mostani, első hivatalos magyarországi utazásával az Országgyűlés elnökének 2022-es ománi látogatását viszonozza. A tájékoztatás szerint a megbeszélésen Kövér László kijelentette, hogy Omán a világ egyik vezető zöldhidrogén-központjává kíván válni, ezért nagy siker, hogy a tavaly októberben aláírt megállapodás nyomán Omán első közép-európai partnere Magyarország a zöld hidrogénnel kapcsolatos kutatásban és fejlesztésben.

A házelnök kiemelte, a magyar külpolitika nagy hangsúlyt fektet az Öböl-térséggel és azon belül az Ománi Szultán-sággal folytatott politikai, kereskedelmi, befektetői és ipari kapcsolatok fejlesztésére, és nagy reményeket fűznek Magyarország és Omán közötti energetikai együttműködéshez. Az energiaellátás és energiabiztonság terén közép- és hosszú távon mint jelentős LNG-exportőr Omán is szerepet játszhat a magyar gázellátás diverzifikálásában. Mindketten kiemelték a diákcseraprogram

és a Magyarország által 50 ománi egyetemistának felajánlott Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogram fontosságát, amelyre a jövőbe való befektetés legfontosabb elemeként tekintenek. Mindemellett az Európai Unió Tanácsa leendő elnökeként Kövér László felajánlotta Magyarország támogatását az Európai Unió és Omán közötti kapcsolatok erősítésére, amit jelentősen elősegítene az ománi állampolgárok mielőbbi schengeni vízmentessége, ezért Ománnak ezt a törekvését Magyarország a továbbiakban is kiemelten támogatja. (MTI)

Kövecz László gratulált vendégének a Nemzeti Közszolgálati Egyetem szenátusa által odaítélt, az „Egyetem Tiszteletbeli Polgára” címhez (MTI)

Vádol a grúz miniszterelnök

Irakli Kobahidze grúz kormányfő Derek Chollet amerikai külügyminisztériumi tanácsadóval folytatott telefonbeszélgetése során azzal vádolta meg Kelly Degnan volt tbiliszi amerikai nagykövetet, hogy 2020–2023-ban támogatta a forradalmi folyamatokat a dél-kaukázusi köztársaságban.

Tbiliszi. Kobahidze az X-en azt írta, hogy az amerikai külügyminisztérium tisztviselőinek az átláthatósági, a külföldi ügynökökről szóló törvényről és az utcai tüntetésekről tett „hamis kijelentései” emlékeztetnek Degnan hasonló kijelentéseire a 2020 és 2023 közötti években. A miniszterelnök megjegyyezte: Degnan tettei a külföldről finanszí-

rozott érdekcsoportok erőszakos fellépését és a forradalmi folyamatok támogatását célozták. „Elmagyaráztam Chollet-nak: különleges erőfeszítésre lesz szükség ahhoz, hogy ilyen háttérrel szemben újraindítsuk a kapcsolatokat, ami tisztességes és őszinte megközelítés nélkül lehetetlen” – tette hozzá.

A grúz parlament második olvasatban is jóváhagyta a „külföldi befolyás átláthatóságáról” szóló törvénytervezetet, amelyet az ország elnöke, Szalome Zurabivili, az ellenzék és nyugati diplomaták elleneztek, mert a jogszabályban a köztársaság Európai Unióba való integrációjának akadályát látják. A Georgiai Álom – Demokratikus Georgia kormánypárt vezetői szerint a törvényre azért van szükség, hogy átláthatóvá váljon egyes civil

szervezetek nyugati finanszírozása, mivel egyes esetekben nyugati pénzek segítségével forradalmi forgatókönyvet terveznek az országban.

Robin Dunnigan, az Egyesült Államok jelenlegi tbiliszi nagykövete közölte: a grúz vezetés képviselőit meghívták Washingtonba, hogy magas rangú amerikai tisztviselőkkel tárgyaljanak a stratégiai partnerségről és az amerikai segítségnyújtásról, de a grúz fél lemondta a látogatást. A tbiliszi külügyminisztérium a lépést magyarázva közölte: Kobahidzét azzal a feltétellel hívták meg Washingtonba, hogy a látogatás előtt a grúz törvényhozás ideiglenesen felfüggeszti a külföldi ügynökökről szóló törvénytervezet tárgyalását, és hogy a feltételhez kötött utazás nem felel meg a partnerség szellemének. (MTI)

Édesanyánk

KÁROLY ZSOLT

Holnap van május első vasárnapja, már a legtöbb településen a szél fújja a májusfákat, és árgus szemekkel figyeljük, hogy vajon a fagyoszentek megtalálják-e a kis terméseket a kertünkben. Azonban vár még ránk egy hatalmas feladat a hétvégén, hisz remegő kézzel és lábbal, elszorult torokkal állunk majd édesanyánk előtt, s mélyen a szemébe nézve azt mondjuk: Boldog anyák napját kívánok, nagyon sok erőben, egészségben és szeretetben!

Bár igaz, hogy nemcsak egy nap szeretünk, hanem minden nap, s így minden reggel és este hálát adhatunk azért, hogy még felhívhatjuk szüleinket és beszélhetünk velük. Édesanyám és nagyanyám nem tudtak túl gyakran találkozni, azonban nem telt el úgy nap, hogy ne csörgött volna a telefon, nem számított hétköznap, hétvége, ünnep vagy akár munka. Ha csak egy percre is, de mindig megkérdezték egymástól, hogy jól vannak-e, minden rendben van-e, illetve nincs-e probléma (vagy épp van probléma). A szeretet egy kicsit több ajándéknál, virágnál, egy doboz csokoládénál vagy néhány szép szónál. Egyfajta törődés, ami a mindennapok része.

Anyák napjához közeledve mindig egy kicsit jobban elmélázok azon, hogy mit tanultam a szüleimtől, mit képviselnek, s hogyan éljem az életet, hisz úgy gondolom, a legjobb példát tőlük kaptam ehhez az „egészhöz”. Nem túl bonyolult ám a recept, csak a telefonhívásokat felváltotta az üzenetküldés a napi kommunikációban, s amikor csak lehetőségem engedí, meglátogatom őket, hisz meggyünk, ameddig lehet. Akárcsak a legjobb helyeken,

mindenhol vannak „nehéz” napok, de ahogy mondani szokták, nincs időnk haragvásra.

A világ összes kincse sem ér annyit, mint az idő, amit szereteteinkkel tölthetünk együtt. Az időből van már manapság a legkevesebb, s ez az, amit a legnehezebb „szakítani”. A hétköznapok állandó rohanásról szólnak a túlélésért, a felhalmozódott problémák örökös oldása egy kimeríthetetlen bődön. Érdemes végiggondolni azt, hogy honnan vesszük el azt az értékes kis időt egy-egy munkáért, egy-egy túlóráért, hisz azt már nem kapjuk vissza. Nem biztos, hogy egy szombati műszak, a vasárnapi ügyelet ér annyit, mint egy ebéd a szülővel, vagy egy kis kirándulás a családdal. (Gondoljon itt bármit a műszakvezetőnk...) Az idő rohan, eltelik, nekünk több és jobb nem lesz, csak kiüresedik körülöttünk minden.

Ha még nem tettük meg, akkor a hétfégi virágvásárlásnál gondolkodjunk el azon, mekkora áldás az, hogy van kinek venni egy csokrot, s

ha túlhajsoltak vagyunk, akkor próbáljunk meg lassítani, hisz a szeretet, amit édesanyánktól és édesapánktól kaptunk, az megfizethetetlen. Nem gyerekes kifejezni mindazt, amit érzünk irántuk, más körülmények között ápolni a család szellemét és élvezni az együtt töltött időt.

Sokan már nem tehetik meg mindezt, s néhányszor a távolság is közbeszól, de mégiscsak a szüleinknek köszönhetjük mindazt, amit elértünk az életben. Ők terelgettek minket, mutatták az utat, s igyekeztek belőlünk a legtöbbet kihozni. Kisfiúból férfit neveltek, kislányból nőt, s minden tapasztalatot megosztva próbálnak segíteni a rögös úton, amit életnek hívnak.

Bár most az édesanyákat ünnepeljük, az édesapákat június harmadik vasárnapján, de sose feledjük el, hogy a szüleinknek köszönhetjük ezt az életet, az első öleléseket, a legfontosabb leckéket, mindent, amit a szeretet működtet. Minden nap igyekezzünk egy szeletet visszaadni abból, amit kaptunk tőlük!

Az anyák napja nem elsősorban az ajándékozásról szól, de melyik édesanya ne örülne egy csokor finom illatú virágnak? (Shutterstock-felvétel)

Mi történik az amerikai egyetemeken?

Az amerikai egyetemeken hetek óta palesztinbarát tüntetések zajlanak, sokszor Izrael-ellenesek fajulva. Az egyetemek vezetői a gázai háború kitéréséig próbálnak egyensúlyozni a szólásszabadság biztosítása és az antiszemita elleni fellépés között. Eddig inkább megengedők voltak, most ez azonban változni látszik: ultimátumokat adtak, ami rendőri fellépésekhez és tömeges letartóztatásokhoz vezetett.

A Hamász által október 7-én elkövetett terrortámadás felbolygatta az amerikai egyetemi campusokat. Tüntetések és ellentüntetések zajlottak, zsidó diákok úgy érezték, hogy a gyászukat nem tartják tiszteletben, egyes esetekben pedig még a fizikai biztonságuk miatt is aggódhattak, miközben az Izraelt kritizáló diákaktivistáknak doxolással, azaz a kilétük elhallgatásával és megtorlás céljából történő felfedésével kellett szembenéznük.

A tüntetés hullám szintet lépett, az izraeli hadműveletek ellen tiltakozó diákok április közepe óta több tucat egyetemi campust elfoglaltak, és azt követelik az intézmények vezetésétől,

hogy szakítsák meg a kapcsolatot az Izraelhez köthető partnerekkel.

Az aktivisták szerint a velük üzletelő vállalatok bűnrészesek a Gázában folyó háborúban, ahogyan azok a főiskolák is, amelyek ezekbe a vállalatokba fektetnek be. Az egyetemek vezetésén ugyanakkor alapítványi oldalról is nagy a nyomás, a kuratóriumok többször is a tiltakozások betiltását követelték.

A konfliktus minden eddiginél kiélezettebb, több mint kétezer tüntetőt letartóztattak, közülük több mint százat kedd este a New York-i Columbia Egyetemen. A kezdetben békes tüntetések – amiken azért több antiszemita megnyilvánulás is elhangzott – egyre erőszakosabbá válnak, kedden a Los Angeles-i UCLA egyetem campusán palesztinbarát tüntetők csaptak össze az Izrael-barát tömeggel. Végül kemény rendőri intézkedés vetett véget az esetnek, szerdán azonban még többen gyűltek össze az épület előtt, összesen kétszáz embert vettek őrizetbe.

A tüntetések decemberben, az egyetemi vezetők kongresszusi meghallgatása után kaptak új erőre. A témát az egyetemeken történt, egyesek szerint Izrael-ellenes, mások szerint antiszemita megnyilvánulások, de-

monstrációk szolgáltatták. A képviselők által faggatott vendégek közül a legismertebbek Claudine Gay, a Harvard elnöke, Sally Kornbluth, az MIT elnöke és Liz Magill, a University of Pennsylvania (UPenn) elnöke voltak.

A három egyetemi vezetővel Elise Stefanik republikánus képviselő nő volt a legkeményebb. Stefanik előbb arról beszélt, hogy az egyetemeken olyan tüntetések voltak, amelyek „globális intifádát” követeltek, majd azt állította, hogy az intifáda az izraeli–arab konfliktus esetében a zsidók elleni népirtást jelenti. Mikor Stefanik arról kérdezte Gayt, hogy a Harvardon a felhívás a zsidók elleni népirtásra sérti-e az egyetem zaklatásra vonatkozó szabályzatát, a vezető azt mondta, sértheti, de kontextustól függ. Stefanik ügyesen törbe csalta őket azzal, hogy előbb – sok szakértő szerint hamis – egyenlőség-jelet tett az intifáda és a zsidó nép kiirtása közé, majd ügyetlenül jogász-kodó válaszok felé terelte a három egyetemi vezetőt. A politikai viharral nem lehetett megállítani, Magill pár nappal később le is mondott, ahogy Gay sincs már a pozícióban, igaz, ott a meghallgatás utáni helyzethez kapcsolódott egy plágiumügy is. (444)

Tudomány a lapos Földön

BRAUNSTEINER KRISTÓF

Van-e arra bizonyíték, hogy a Föld nem lapos? Tudjuk-e bizonyítani, hogy léteznek vírusok és baktériumok? És a katasztrofális éghajlatváltozás, biztosak vagyunk benne, hogy tényleg létezik? Hisz csak ijesztgetni akarnak minket, hogy elvessék tőlünk az autót, és bezárhassanak minket otthonunkba!

Minden viccet félretéve, az, hogy a szlovák kulturális tárca főtárcára szerint a Föld alakjáról folytatott viták helyén vannak a köztévében, egy következő félelmetes fejlemény kis országunkban. Ugyan az első videó megjelenése óta közzétett még egyet, amiben azt állítja, hogy csak hiperbolával akarta bemutatni, hogy a kontroverz témáknak is helyük van a vitamúsorokban, valamint a szólásszabadság megtartása érdekében is fontosak. Azt is állítja, hogy ő nem gondolja úgy, hogy a Föld lapos lenne.

De a Föld alakja nem ellentmondásos téma, és itt nincs is miről tárgyalni. A Föld gömbölyű alakját számos tanulmány, számítás és világűr-ből készült felvétel igazolja. Tudományosan bizonyított tény. A tudományos tények viszont nem mindig kedvezők a hatalom és vagyon megtartására.

Machala úr eme kijelentése egy a sok tudományellenes kijelentések közül, ami a jobb- és szélsőjobb oldali pártok politikai portfóliójának már évek óta szerves része. Minden alkalommal a szólásszabadsággal és az emberek döntési szabadságával érvelnek, közben ezen pártok és politikusok ötleteinek és világnézeteinek semmi köze a társadalmi szabadsághoz és az átlagos polgár jólétéhez.

Nézzük csak meg a nyugati demokráciák politikai tájképét, és gyorsan felismerjük, hogy valójában nem a lakosság érdekeit szolgálják a jobb- és szélsőjobb oldali pártok és politikusok. Még mindig vannak közülük elegendően, akik teljes komolysággal ki merik jelenteni, hogy az ember által okozott katasztrofális éghajlatváltozás nem létezik, és az összes adat a világhőmérséklet felmelegedéséről, az atmoszferikus CO₂ és metán koncentrációjáról, eme üvegházhatású gázok felmelegítő hatásáról vagy hamis, vagy a több ezer kutató és szakember csak félremagyarázza a dolgot, illetve az egész valamilyen globális összeesküvésnek a kitalációja. Bármivel is érvelnek, a lényeg mindig ugyanaz: tovább kell használnunk az olajat, a gázt, járjunk autóval, gyártsunk műanyagot, és semmiképpen se változtassuk meg az életstílusunkat, hogy a pénz továbbra is a gazdag donorok zsebébe folyjék. Az, hogy a bolygó közben elég, nem lehet akadály.

Covid? Ott is hallottuk a sok badarságot. Nincs is vírus, illetve ha van is, akkor nem halálos, és ha sok ember meghalt, akkor az biztos nem a vírus miatt volt. Ha pedig 4 év pandémia és többszörös Covid-fertőzés után az embereknek furcsa, hirtelen megjelenő egészségügyi problémák mutatkoznak, akkor az biztos nem egy Covid-fertőzés eredménye, hanem az oltásé. Hisz nem kell oltás a Covid ellen, elég a vodka és bromhexin, vagy, aki inkább Trumpnak hisz, annak fehérítő. Meg kell jegyezni azt is, hogy a különböző oltóanyagoknak voltak mellékhatásai – úgy, mint minden más gyógyszernél és oltóanyagnál is vannak. Ezek a rövid és hosszú távú mellékhatások tudományos tanulmányokkal vannak alátámasztva, akárcsak az is, hogy nagyon sok beteg szenved hosszútávú következményekben a Covid-fertőzés után. Az ún. long-covidosok száma viszont messze túlszárnyalja azokat, akiknél hosszú távú oltás utáni mellékhatások léptek fel.

Mindkét eset orvoslása érdekében erősebben kéne támogatni az egészségügyet, de ez persze nem része ezen politikusok és pártok programjainak. Az sem zavarja őket, hogy a Covid elleni oltások óriási dotációkkal, az adófizetők pénzéből lettek kifejlesztve, de az adófizetők persze nem láttak a rekordnyereségekből semmit, sőt a gyógyszercegek azóta meg is emeltek és oltások árát.

Ilyen és hasonló társadalmi-gazdasági, környezeti és éghajlati problémákkal küszködünk, amik az emberiség kollektív túlélését fenyegetik, s ezen problémák megoldásának egyik aspektusa a jelenlegi hatalmi és vagyoneelosztási status quo megdöntése. A dezinformációk terjesztése ezen status quo megmaradását biztosítja.

FIGYELŐ

Az apja kampányol Ilaria Salis helyett

Bemutatta az EP-választáson induló jelöltjeit az olasz zöldpárt és az Olasz Baloldal Szövetsége (AVS). A jelöltek között van a Magyarországon fogva tartott antifasiszta aktivista, Ilaria Salis is, akit apja képviselt a kampányon. A baloldali párt szövetség április 19-én jelentette be, hogy Salist is indítja a júniusi EP-választáson. A nő az AVS listavezetője lett az északnyugat-olaszországi körzetekben, valamint Szicília és Szardínia szigetén. A fogva tartott nő apja, Roberto Salis azt mondta a kampányon, Ilaria azért jelöl-

teti magát, hogy „senkivel ne történhessen meg több Európában, ami vele történt.” Salist 2023 februárjában tartóztatták le, miután a vádak szerint társaival Budapesten súlyosan összevert embereket, akikről azt feltételezték, hogy a neonáci Kitérés túra résztvevői. Lábbilincsből vették be a tárgyalására, és ügyvédjén keresztül a magyar börtönkörülmenyekre panaszkodott. Emiatt kisebb diplomáciai csörte is kialakult Olaszország és Magyarországon között. Nem tudni, Salis mikor juthat mentelmi joghoz. Ügyvédje szerint a mentelmi jogot a jelöltlisták benyújtásakor biztosítják, így korábban is szabaddulhatna a magyar börtönből. (444)

Ha akarna, sem tudna már sírni

Kari Györgyi: „Egy-két emberrel tartom csak a kapcsolatot. Nem bírok elviselni több fájdalmat, szenvedést...”

SZABÓ G. LÁSZLÓ

Illékony alakja a magyar filmnek. Feltűnik, majd hirtelen elveszik. De a nyom, amelyet maga után hagy, végérvényesen itt marad. Kari Györgyi arcából a legtöbbet Bacsó Péter merített.

Frivol, bizarr, légiés nőalakok megformálója. Álom és valóság, élet és halál határán mozog nem egy szerepében. Megfoghatatlan, elérhetetlen, egyszeri és megismételhetetlen az is, amit az elmúlt évtizedek során Ascher Tamás, Halász Péter és Jeles András rendezéseiben nyújtott.

Bárkitől bármilyen szerepet kapott is, abban biztosan volt valami extra, valami plusz, valami váratlan és meglepő. Soha nem találta furcsának, hogy színpadon vagy filmben miket látnak önbe?

Fiatalon az ember, de még később is, az én koromban nem találja különlegesnek magát. Még akkor sem, ha már kellő önismerettel rendelkezik. De amiatt, hogy engem furcsának, összetéveszthetetlennek látnak, színésznőként sokszor epizódkategóriába raktak. Pedig én is szerettem volna naivakat játszani, vagy előtérbe kerülni. Egy idő után aztán ez a vágyam is elcsitult. Rájöttem, hogy elég, ha jól játszom el a rám bízott szerepet. Nemrég egy előadás szünetében találkoztam Ascher Tamással, akitől sok évvel ezelőtt Kaposváron Bulgakov Margaritáját kaptam. Nagy lelkesen meséltem neki, hogy van egy felfedeztem. Vilmányi Benett. Imádom. Csodás színész. Lenyűgöz a játékával. Bár nagyon magas szintre jutott a magyar színjátszás, kidolgozott alakításokat nyújtanak a színészek, de ez a fiú...! Áradoztam róla Tamásnak. Hogy izgatottság lesz úrrá rajtam, ha játszani látom őt. „Te még nála is érdekesebb voltál annak idején!” – mondta Tamás. Na, én erre padlót fogtam. Ezt akkor hallottam először tőle. Korábban soha nem mondott ilyet.

Pedig ő fedezte fel. Vagy nem?

De igen. Pszichiátriai kezelés után jelentkeztem a kaposvári társulatba. Pár mondat után abbahagytam a szöveget, és elkezdtem zokogni. Zsámbéki Gábor csak annyit mondott: „Köszönjük szépen, majd ha megnyugodott, jöjjön el újból, szívesen fogadjuk, de már csak jövőre lesz ilyen lehetőség.” Kedvesen elutasított. Na de Ascher utánam jött. „Ugye, tudod, hogy nagyszerű voltál?” Azt hittem, gúnyolódik. Szeretne külön is meghallgatni, mondta. Majd ha lepihentem. Igen, ő az én megtalálóm. Egyszer azt nyilatkozta rólam, hogy olyan vagyok számára, mint egy talált tárgy. Számomra ez egyszerre volt hízlegő és bántó.

Bántó? Miért?

Mert egy talált tárgy attól lesz művészi, ha kiállították, vagyis színpadra teszik. Tehát önmagamban nem vagyok művész és alkotó sem. Csak akkor tudok működni, ha behelyeznek egy helyzetbe. Én ezt így fordítottam le magamnak. Duchamp piszoárja is így lett a modern művészet felkiáltójele. Ascher így gondolkodott rólam, és lehet, hogy az élet őt igazolta.

„Engem sokszor furcsának látnak...”

(Talabér Tamás felvétele)

Mégis tőle kapta meg a Mester és Margarita női főszerepét. Meglepte?

Szerettem, imádtam, a mindennem volt az a szerep. Már műsoron volt a darab, amikor Babarczy László besoztott a karba, egy nagyoperettbe. Kaposváron ez volt a divat. Egyik darabban főszereplő vagy, a másikban statiszta. Mondtam neki, hogy ha egyik nap ott vagyok a karban, másnap nem tudom eljátszani Margaritát. Annak ellenére, hogy csoportos szereplőként kerültem a társulatba. Ascher megmondta, hogy számolnom kell ezzel. Hogy az elején még nem fogok szerepeket kapni. Nagyon zárt világban éltam akkor. Nyáron is télikabátban jártam. A külső ingerek még erősebben hatottak rám. A karban lenni nem is szerep. Ascher látott bennem valamit, támogatta a fejlődésemet. Lehetőséget kaptam tőle, hogy kipróbáljam magam. De úgy gondoltam, ha visszamegyek csoportos szereplőnek, lélekben megint összezsugorodom. Nem tudok kinyílni. Nem tudok repülni. Ma már tisztán látom, hogy ez hülyeség, de akkor még gyerek voltam, máshogy gondolkoztam. Babarczy viszont könyörtelen volt. Azt mondta, csinálnom kell. Ezen én

Még valami...

A színészet az egyetlen, ami boldoggá teszi. És a virágok. Egy rózsaszín hortenzia teljesen elvarázsolt a minap. „Félek az újabb sérülésektől. Összeesnék, ha valaki rossz megjegyzést tenne rám, vagy rám kiáltana” – mondja.

Százötvenszer megcsináltuk a próbán, de nem történt semmi. Két óra elteltével a partnerem azt mondta: ha ez így folytatódik, kiugrik az ablakon, és véget vet a történetnek, nem bírja tovább idegileg. Ascher akkor is határtalanul bízott bennem. Nem küldött el. Arra kért, csináljuk meg még egyszer. Átérezve a helyzetet, annyira felizgattam magam, hogy felborultam a székekkel. Idegességben beleakadt a lábam. De attól, hogy felborultam, annyira megijedtem, hogy ez már tényleg sok, a partnerem menthetetlenül kiveti magát az ablakon, hogy sírva üvöltöttem, és amíg le nem csillapodtam, öklömmel vertem a padlót. A végén Ascher fölé hajolt, és arra kért mindketönt, hogy ezt most ismételjük meg nyolcszor. Vagyis hogy rögzítsük a jelenetet. Hogy bevésődjön. Ő ugyanis pontosan látta, hogy ez egy öntudatlanul megszületett pillanat volt, az a bizonyos talált tárgy, ami csak akkor nyer művészi értéket, ha kontextusba kerül. Ebben a szerepben látott később Bacsó, és akkor hívott meg először a filmjébe.

Hogy élte meg azt a napot, amikor a Banánhéjkerítő forgatásán a jelenete szerint előbb kihajítja az ablakon a számítógépet, aztán lerohan az utcára, és meztelenül sétál a járókelők között?

Egyrészt hideg volt, másrészt összezecsődültek az emberek. A mamám is itt volt, mert ugye, miért ne nézné meg a lányát? Azt persze nem tudta, hogy meztelenül fogja látni. De

Annak, mert először nem határozok el semmit. Vonattal érkeztem meg Kaposvárra, nem az én hibából késtem a próbáról. Már színpadon voltak a színészek. Jordán Tamás, Lukács Andor, Pogány Judit, Lázár Kati és a többiek. Besétáltam közéjük, és megfagyott az ereimben a vér. Elnézést kértem, borzasztóan szégyelltem magam, pedig a vonat késett. Zavaromban elfelejtettem a szöveget. „Nem baj, Györgyi – mondta Ács János, aki a darabot rendezte –, az a fontos, hogy már itt vagy. Vedd a kezébe a szöveget, olvasd fel! Az instrukció annyit, hogy elindulsz hátul, a rozsdás csaptól, oszd be magadnak az utat, és érkezz meg a színpad jobb oldalára.” Kezem-lábam, de még a hangom is remegett. Leküzdöttem az iszonyatos szégyent, miközben sírással küszködtem. Ahogy elértem a megbeszélte pontra, Ács azt mondta: „Köszönöm, ennyi, szünet! Mostantól így!” De azt sem én találtam ki. Nem színészként működtem. Magától jött. A szégyen becsigitt.

Jeles Andrától két filmjében kapott szerepet. Először a Senkiföldjében, legutóbb a Rossz árnyékban. Nála mi kellett ahhoz, hogy színészilag beinduljon?

A Senkiföldjét Tallinnban forgattuk. Ott egy világosító fűtől jött az impulzus. A felvétel előtt a közeli utcákban járkáltunk. Leültünk egy fal tövébe, a földre, és arról kezdett beszélni, hogy Afganisztánban volt katoná. Meg sem szólaltam, olyan plasztikusan mesélt el vérfagyasztó történeteket, hogy egyre nőtt bennem a feszültség, és mire felvevőgépre elé kerültem, mindaz, amit mondtam, úgy tört ki belőlem, mint a nagyágyú. Hallottam a rendező instrukcióját egy tetőről, ahonnan a jelenetet vették, és csináltam, amit tudtam, a pillanatnyi lelkiállapotomból kiindulva. Törékeny, alacsony ember volt a filmbeli férjem, mellette a kislányom, aki a térdemig ért, én meg ott álltam az éjszakában egy szál hálóingben, sokkos állapotban, ahogy a szerepem megkívánta. Hiszen a jelenet szerint náci katonák teherautóra rakják a családot. Az afganisztáni történetek teremtették meg bennem a kellő lelkiállapotot. Vérfagyasztó sikolyt produkáltam. A Rossz árnyékban egy orvosnőt játszom, aki egy Hans Holbein-festmény megfajlásának szenteli az életét. A végén érdekes eredményre jut, ami még izgalmasabbá tette a szerepet.

Társasági ember, mégis akkor érzi a legjobban magát, ha egyedül van. A szorongásait, a félelmeit, a depresszióit négy fal között éli meg. Mi ez a fura kettősség a lelkében?

Ilyen vagyok. Nem sokkal azután, hogy meghaltak a szüleim, elvált tőlem a férjem. Meg sem szólaltam, amikor azt mondta, hogy bár szeret engem, nem tud tovább együtt élni velem, mert szerelmes, neki el kell mennie. Egy perc alatt elválasztottak bennünket. Továbbra is jó barátok vagyunk, a közlemben lakik, minden másnap találkozunk, ő tart el engem. Asszonytartást fizet. Ő akarta, hogy így legyen. Azóta egyedül vagyok. Egy-két emberrel tartom csak a kapcsolatot. Nem bírok elviselni több fájdalmat, szenvedést, tragédiát. Volt, hogy huszonnégy órán keresztül sírtam. Megállás nélkül. De már nem tudok. Akkor sem, ha akarnék.

A szerző a Vasárnap munkatársa

Simó Sándor filmjében, a Franciska vasárnapjaiban

(Képarcívum)

megsértődtem. Mindent otthagytam felültem az éjszakai vonatra, és hazazötykölődtem, Pestre. Otthagytam az igazgató premierjét. Még otthon sem voltam, amikor csöngött a telefonunk. A mamám vette fel. „Mondja meg a lányának, ha hazaér – dühöngött Babarczy –, hogy ki van rúgva!” Margarita szerepét pedig átosztotta másra. Ascher Tamás később kiharcolta, hogy újból én játszhasam a szerepet. Visszavettek. Nyolc évet töltöttem Kaposváron. Az volt a társulat legendás időszaka.

Bacsó Péter, akinél a Te rongyos életben, a Banánhéjkerítőben, a Titánia, Titániában és a Megint tanában játszott, hol figyelte fel a tehetségére?

Kaposváron. Lejárt előadásokat nézni. Minden premieren ott volt. A Mesél a bécsi erdőben volt egy hisztérius jelenet. De azt sem színészilag találtam ki. Egy vak zongoristalány voltam, aki azt mondja a darab egyik főhősének, hogy adja oda a kezét, jószok a tenyeréből!

ehhez is öntudatlan állapotba kellett kerülnöm, hogy meg tudjam csinálni. Bacsó pedig olyan rendező volt, hogy aki jól produkált nála, azzal a későbbiekben is számolt. A Banánhéjkerítő forgatókönyvében csak az állt, hogy „a nő ül és cigarettázik”. Ez így nagyon egyszerűnek tűnik. Na jó, de hogyan ül? Kétségbeesetten, világvége hangulatban, végtelen reménytelenségben? Amikor a Marat halálát játszottuk Kaposváron, Töröcsik Mari hátrajött, hogy gratuláljon. Keresett, de már nem voltam ott. Babarczyhoz ment, hogy akkor neki mondja el. Amikor aztán egy filmben játszottunk, megtudtam tőle, hogy Babarczy azt mondta neki: „Látja, Mari, nálunk a csoportos szereplők is ilyen jó színészek!” Mari pedig megkérdezte tőlem, mitől volt olyan jó az a jelenet? Nem tudtam megmagyarázni neki. Azt is a véletlen szülte.

Ascher Tamás egyszer azt nyilatkozta: „Kari Györgyi nem játszik. Vele megtörténik a szerep.” Még mindig talált tárgynak érzi magát?

Duke Ellington 125 éve született

Duke Ellington zenéje keveset változott az évtizedek során, mégis érdekes tudott maradni, mert mindvégig magas színvonalon, könyörtelenül a saját szája íze szerint komponált, ugyanakkor a zenéje közvetlen kapcsolatban maradt a jazz forrásával, annak mára a mélységbe húzódtott árnyalatai jelentették a fő szervezőelvét.

Százhuszonöt éve, 1899. április 29-én született a dzsessz egyik „főnemese”, a virtuóz zongorista, zenekarvezető, zeneszerző és hangszerelő Duke Ellington.

Edward Kennedy Ellington Washingtonban született viszonylag tehetősek fekete családjában. A Duke, vagyis Herceg becenevet gyermekkori barátai aggasztották rá elegáns öltözetére és arisztokratikus modora miatt, melyet apjától vehetett át, aki komornyikként még a Fehér Házban is szolgált. Hétéves korától vett zongoraleckéket, de akkor még jobban vonzotta a baseball és a festészet. Az iskolai szünetekben egy drogériában az üdítőtálokat készíttette, ez ihlette 15 éves korában született első kompozícióját, a Soda Fountain Raget. Zongoratanulmányai mellett összhangzattant is tanult, hangszeres tudását ragtime zongoristákat hallgatva tökéletesítette. Bár egyetemi ösztöndíjat is ajánlottak neki, a muzsika iránti rajongása kerekedett felül, és 17 évesen hivatásos zenésznek állt. Washington környéki klubokban és kávézóknak lépett fel, barátaival bálkon és követségi partikon a fehér közönségnek is zenélt, ami akkoriban ritkaságszámba ment.

Az 1920-as évek elején Wilbur Sweatman New Yorkba hívta, az ő zenekara után 1923-tól az Elmer Snowden vezette, hétagú Washingtoniansban játszott. Snowdent nem sokkal később pénzügyi viták miatt kirúgták, a szextett vezetését Ellington vette át. 1927 végétől 1931-ig a híres harlemi Cotton Club „házizenekara” voltak, fellépéseiket hetente közvetítette a rádió, ami meghozta a sikert és az anyagi biztonságot. Az 1933-ig érvényben lévő szesztilalom időszakában a klub közönsége szinte kizárólag fehérekkel állt, akik jócskán fogyasztották a tiltott italokat a fekete negyedben. A 30-as évek folyamán Ellington kiváló, azonnal megkülönböztethető hangzású big bandet verbuvált össze, amelyet a zongora mellől, széles mozdulatokkal vezényelt. Ontotta a háromperces, egy 78-as fordulat-számú lemezen elérő dalokat, mint

a Mood Indigo, az It Don't Mean a Thing (If It Ain't Got That Swing), a Caravan, a Sophisticated Lady vagy az In a Sentimental Mood. Filmzenéket is komponált, folyamatosan turnézott, népszerűsége nőttön nőtt. A jobban táncolható, Benny Goodman fémjelezte szving

megjelenése nem zavarta, játszott ő is, de azt mondta: „a dzsessz zene, a szving üzlet”.

A zenekarhoz 1939-ben csatlakozott a hangszerelő, zeneszerző, alkalmi zongorista Billy Strayhorn, majd nemsokára a tenorszaxofonos Ben Webster és a fiatal bőgős Jimmy Blanton, a Strayhorn jegyezte Take The „A” Train lett Ellington védjegye. 1943-ban felléptek a Carnegie Hallban, ekkor írta a háromperces dalok világán túllépő, a klasszikus zene formáit idéző ötvenperces Black, Brown and Beige szvitet, amely az afroamerikaiak történetét mutatta be. Ezt a koncertet 1948-ig még négy követte, mindegyiken az alkalomra kidolgozott, hosszabb szvitekkel.

A második világháború után a közönség érdeklődése megváltozott, a szólóénekesek, majd a rock and roll felé fordult, a dzsesszklubok a kis létszámú együtteseket részesítették előnyben. Ellington zenekarát az 1950-es évek elején több kulfember hagyta ott, de ő továbbra is készített hosszabb kompozíciókat, írt szimfonikus művet (Night Creature, 1955), filmzenét, és együttesével fellépett a televízióban, folyamatosan turnézott Amerikában és Európában.

Megkopott népszerűségüket az 1956-os newporti dzsesszfesztiválon adott fantasztikus koncerttel sikerült visszaállítaniuk. Paul Gonsalves 27 korból álló, tízperces improvizációs szólója a Diminuendo And Crescendo In Blue két része között valóságos őrjengésre, táncra készítette a nézőket, ez lett az egy héttel későbbi Time magazin címlapsztorija Ellington képével a borítón. A koncert csak jóval a hivatalos záróra után, éjfélután ért véget, az itt készült felvétel lett Ellington pályafutásának legsikeresebb lemeze.

A 60-as években Ellington változatlanul komponált, előadott, felvételeket készített, ekkorra azonban már számos szerzeménye a dzsessz-

szterd része lett, újra és újra feldolgozták, a jogdíjakból tetemes bevételre tett szert. Koncertezett Európában, a Közel-Keleten, Indiában, Japánban, Latin-Amerikában és a Szovjetunióban, ezek az utazások újabb szerzeményeket inspiráltak, mint a Far East Suite (1964) vagy az Afro-Eurasian Eclipse

(1970). Utolsó éveiben a liturgikus zene felé fordult, több szerzeményével hitéről adott bizonyosságot, amelyet addig magánügyeként kezelte. A dzsessz történetének óriása 1974. május 24-én hunyt el New York-ban, tüdőrák végzett vele.

Duke Ellington fél évszázados pályafutása alatt több mint száz

muzsikusk fordult meg zenekarában, akiknek ha kellett, apjuk helyett is apjuk volt.

Vér szerinti fia, Mercer Ellington szintén elismert zeneszerző lett, de folyamatosan küzdenie kellett apja árnyékával. Ellington a dzsessz történetének számtalan nagyságával játszott együtt, olyan zenészekkel, mint Charles Mingus, Louis Armstrong, Ella Fitzgerald, Coleman Hawkins, John Coltrane, és fellépett egy másik „dzsessz-főnemese”, Count Basie bigbandjével is. Játékstílus, a ragtime-ből táplálkozó, de improvizatív stride-piano az 1940-es évektől kisebb vagy nagyobb mértékben a legtöbb dzsesszzenekarra hatással volt, akárcsak együttesének húszas évekbeli „dzsungelhangzása”, amelyet Bubber Miley trombitás szabtott meg.

Ellington hazájában és Franciaországban is elnyerte a legmagasabb állami kitüntetést, 13 Grammy-díjjal kettőt a halála után kapott meg. Száznál több lemeze jelent meg, legalább ezer művet komponált, a dzsessz-számok mellett szvitet, koncertműveket, filmzenéket. Önéletrajzi könyve Mindenem a muzsika címmel jelent meg magyarul. (MTI)

(Fotók: Encyclopædia Britannica, Wikipedia/Schnobb, Shutterstock)

Gyermekrajzokkal telt meg múzeumunk a múlt század elején – és nemcsak az iparművészek érdeklődését felkeltő gyermekkorral, gyermeki igényekkel volt magyarázható befogadásuk, mikor játékok, ruhák, bútorok mellett szerepeltek a vitrinekben, hanem önálló tárlatokon is mutogatták a kisiskolások munkáit. Gyűjteményünkben ugyan nem akadunk a nyomára ilyen alkotásoknak, valószínűbb, hogy ezek a tárlatok után a fiatalokhoz kerültek vissza, de szerencsére a korabeli sajtó és a szakkönyvek is megőriztek egy-egy izgalmas darabot. Annyi biztos, a kortárs pedagógiai reformoknak lehetett köztük a megjelenésükhöz.

Annál is inkább, hiszen fővárosi szakfelügyelőként éppen az a **Györgyi Kálmán** kezdeményezte ezekben az években a rajzoktatás reformját Budapesten, aki ekkor az Iparművészeti Társulat titkára, később a Magyar Iparművészet folyóirat főszerkesztője is volt – s ami a társadalmi vitákban felbukkant, annak hatása volt a múzeum kortárs tendenciákra érzékeny kiállításaira is. 1905 nyarán szervezték meg a magyar rajztanárok nagygyűlését, amely elsősorban az objektív, illetve szubjektív ábrázolásra törekvés mentén vitatta meg a rajzoktatás kérdéseit. Sematikus, értő ábrázolást, vagy a látvány visszaadását természet utáni rajzolást kell tanítani? A rajzkészség támogatása vagy az esztétikai nevelés a cél?

S be kell vajon emelni a gyakorlatba az ösztönös gyermeki rajzot is? Hasonló kérdéseken vitakozva bontakozott ki az az álláspont, amely Györgyi Kálmán reformjában tükröződött – igaz, nem számított ezzel a pedagógia magányos harcosának.

„Mi a lényege ennek az új rajztanításnak s mi az értékesége a régivel szemben? Először is az, hogy a gyereket itt nem vesszük katonának, gépezetnek, hanem egy kisembernek, akinek ügyebár pszichéje van. Ezt a pszichét pedig (...) arra kell fejleszteni, hogy önállóan dolgozhasson, hogy megfigyeléseit, percipiált dolgait grafikusán ki tudja fejezni” – foglalta össze a változás lényegét **Nádlér Róbert** méltató cikkében a *Művészet* című lap szerzője 1911-ben. A festő-iparművészt még a Mintarajziskola tanáraként, az 1900-as párizsi világiállításán látott amerikai gyermekrajzok vezették hasonló megállapításokra: mintalapok másolása helyett az önállóság fejlesztésére van szükség a rajzoktatásban, amit az addiginál szélesebb alapokra kell helyezni. Munkájának eredményeként a világháború után már országviszerte ebben a szemléletben lett a normál tanmenet része az iskolai rajz. Ma már mulattató, hogy konzervatív kritikusi a „rajztanítás szecesziojakként”, rendszertelenségként értékelték a folyamatot.

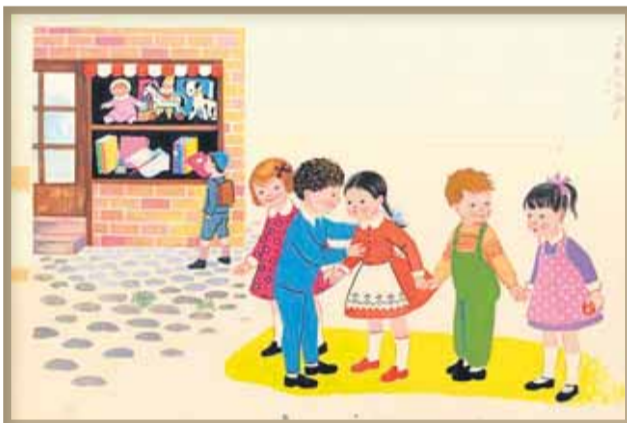
Az újítók célja ekkor az intézményes rajzoktatás reformja, a tanárképzés és a művészeti szakoktatás átalakítása volt, de a gyerekekkel kapcsolatos szemléletüknek hazai előzménye is akadt. Amerikai, brit és német reformpedagógus kollégáik eredményei mellett példajukként szolgálhattott **Nagy László** gyermekpszichológus újító munkássága, akit éppen a gyermekrajzok elemzése segített a felismeréshez, hogy a kicsik érdeklődését leginkább az érzelmeik irányítják, fejlődésük tehát ezen keresztül is leírható.

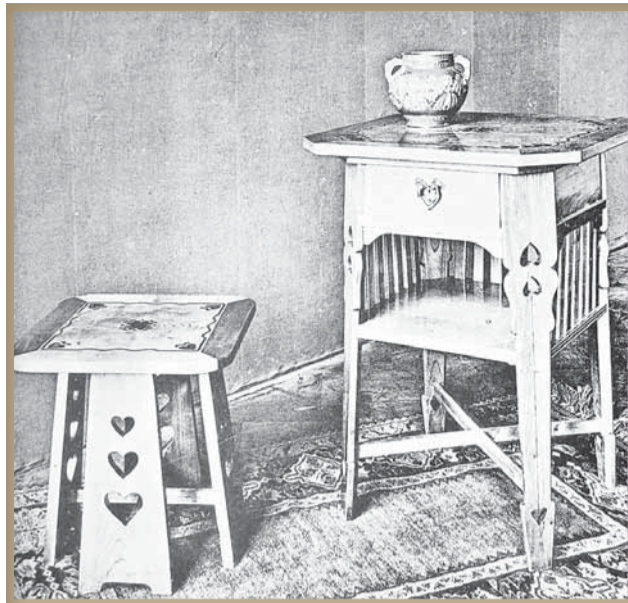
Terv – illusztrációk: Új Mesekönyv, Icíri-piciri mese, Lukáts Kató, 1960–1970-es évek, Budapest

Háború a gyermekrajzokon, 1915 – forrás: magyarmuzeumok.hu

Terv – Jár a baba jár című mesekönyv illusztrációi, Lukáts Kató, 1960 körül, Budapest

Műtárgyfotó – asztalka és ülőke Pálinkás Béla terve után, 1903 után, Budapest (Fotók: IMM)

Fénykép – Gyermekjátékok, Wessely Vilmos, 1910 körül

Gyermekfoglalkozás az Iparművészetben, 1910 forrás: Elet / Arcanum.hu

Gyermeklélekrajzok

Mit keresnek a gyermekrajzok a múzeumban? Ezúttal egy korai életmódreformról, a művészeti nevelés szerepéről s a munkásságukat e köré szervező alkotókról mesél nekünk az Iparművészeti Múzeum (IMM) századelős gyerekszobák segítségével!

Fejezetek a gyermekrajzok lélektanából című 1905-ös kötetében konkrét módszereket fogalmazott meg a gyermeki alkotások vizsgálatához, a rajztudás és az általános fejlődés közti összefüggéseket felmutatva.

„Az, hogy a művészeti nevelés kérdése központi szerepet játszik a századforduló legfontosabb társadalomtudományi elméleteiben, a művészet hivatásának újraértékelése magyarázza” – olvasható **Révész Emese** a Gödöllői Művésztelepről szóló egyik tanulmányában, utalva arra, hogy már a klasszikus német filozófiai gondolkodás felruházta a művészetet a vallás világmagyarázó, közösségformáló képességeivel, s ez tükröződött az ekkori reformmozgalmakban. Talán jobban érthető ez abból a megközelítésből, hogy a közízlés fejlesztésének általános igénye a művészekre – ekkor már inkább az iparművészekre – korábban ismeretlen társadalmi felelősséget helyezett. S az esztétikus

környezetnek a művészeti nevelésben betöltött szerepe a gyermekek kapcsán fogalmazódott meg a legérősebben.

A gödöllői alkotók tevékenysége valóban erősen kapcsolódott a gyermekművészetet megújító mozgalmakhoz – a hazai szeceszio központi iskolájának alapítói, **Körösfői-Kriesch Aladár** és **Nagy Sándor** egyaránt aktív résztvevői voltak a korszak pedagógiai vitáinak. Nagy Sándorra például – mikor a művészeti neveléssel kapcsolatos, pszichológiai és evolúciós alapú elméletét kidolgozta – hatással volt barátja, Nagy László már említett lélektani megközelítése is. Az iparművész úgy érvelt, hogy a rajznak a megismerésben, az emlékezőképességben, s emiatt a fogalmi gondolkodás kialakulásában és a személyiségfejlődésben is szerepe van. A századelőn a gyerekek alkotótevékenysége mindenestre egyszerre került az érdeklő-

dés középpontjába az esztétikai nevelésükkel, tárgyi környezetük szerepével – s mindezt a gödöllői munkái mellett jól szemléltették az Iparművészeti Múzeumban szervezett kiállítások is.

Ahogy arra már a kortárs műtízesek is felhívták a figyelmet, a gyermekrajzok felé forduló fokozott figyelmet a századforduló primitív művészet iránti érdeklődése is magyarázta – rokonságot láttak a népművészet és az ösztönös gyermeki alkotás között, hiszen mindkettő rendelkezett az archaikus művészet bizonyos jellemzőivel. Pedagógusok, pszichológusok és képzőművészek közös érdeklődésétől övezve már a 19. század utolsó évtizedétől szépművészeti múzeumokban mutogatták emiatt a gyermekrajzokat. Ahogy a művészeti nevelés szerepe hangsúlyossá vált, ezeknek a tárlatoknak egyre inkább pedagógiai konferenciák és iparművészeti múzeumok ad-

tak helyet, utóbbiak előszeretettel vegyítették a kicsiknek készült tárgyakat a rajzokkal.

Már az új szemléletű rajztanítás eredménye például, hogy az 1905-ös haarlemi gyermekművészeti kiállítás formatervezett játékokkal együtt állították ki a fővárosi elemi iskolások rajzait – ugyanezeket mutatta be a cikkünk elején említett nagygyűlés idején Györgyi Kálmán a városligeti Iparcsarnokban. Rá egy évre az olasz rajztanárok milánói gyűlésén szemléltették budapesti nebulók alkotásaival az új rajzoktatás eredményeit, 1908-ban pedig az Iparművészeti Múzeum is önálló kiállítással rukkolt elő – ekkor éppen budapesti és New York-i tanulók kollekcióit hasonlították össze. „A céhbéli, rangbéli művészek ne orroljanak, amiért az iskolás gyermek rajzolását beiktartjuk a művészet világába. Mi ezt a művészetet, a gyermekművészetet, a népművészet értékes részének

tartjuk” – magyarázta a korra jellemző szemléletet a következő évi kiállításról a Pesti Napló szerzője.

Eredményeztek más izgalmas helyzeteket is a múzeumi rajztárlatok, mint az 1910-es például, ahol a beszámolók szerint előszeretettel másolták kortársaik munkáit – például a sárközi parasztlányok színdísz díszítményeit – a látogató gyerekek, vagy a háborús rajzok 1915-ös kiállításán, ahol a nemi szerepek szerinti különbségek voltak szembevetőek, hogy ápolónővérekkel vagy harcban induló katonákkal teltek egy a lapok. Míg az újdonságként kiállított rajzokat (és kézimunkákat) bepillantásnak értékelte a kor a gyermeki lélekbe, az iparművész-tervezők egyre tudatosabban alkották meg azt a tárgyi környezetet, ami ebben a korai életszakaszban az esztétikai nevelést szolgálhatja. Ha autentikus csákós huszárokat és hercegnőket most nem is mutathatunk, kortárs válogatásunk talán visszaidézi valamennyire a századelős gyermekvilágot.

Gyermekművészet néven ugyanis – mint itt is tapasztalhatták – gyakran két külön tárgykört értett ekkor és később is a szakajtó: a gyerekek alkotásait, illetve a nekik készített iparművészeti tárgyakat a bútortól a ruhán át a játékgig és a könyvig. A gyermeki lelket és annak környezetet keresztüli formálását azonban teoretikusan és a gyakorlatban is ebben a korban kezdték közösen kezelni a gödöllői művésztelep alkotói és a hozzájuk alig kapcsolódó művészek is. Ez volt az a kor, amelyik nemcsak a gyerekszobát álmodta meg vagy a játéktervezést emelte új szintre, hanem a gyerekeket is a felnőttek közé. Ennek jelképes példája **Pálinkás Béla** itt látható etetőszéke vagy a kicsikre méretezett ülőkéje és asztala, a gödöllőiék közül **Nagy Sándor**, **Undi Mariska** vagy **Torozkai Wigand Ede** világos, szellős, harmonikus környezetet ígérő, apró részleteivel, dekoratív motívumaival a kicsik művészi érzékenységét is fejlesztő enteriőrjei, vagy éppen Wessely Vilmos a gyermeki fantázia alapos ismeretéről áruklódó játéktervei.

„Egy művészetre nevelt, izléses társadalom a legjobb fogyasztója a maga nemzeti művészetének s egyenesen rákényszeríti a maga iparát az izléses, megbízható és szolid termelésre” – mutatott rá a lényegi összefüggésekre az 1914-es tárlat kritikusa, **Nádai Pál**. A művészet-történész, aki **Ignotus** előszavával jelentette meg nevelési tanácsait, egy olyan korban, mikor **Tóth Árpád** elmélkedett a gyerekrájzokról a Nyugatban. Hiszen egy valószínűs életreform-mozgalom része volt a gyermeki alkotás és a gyerekeknek alkotás együttes felfedezése. Ezen a tárlaton mutatta be **Kozma Lajos** is egy napközi otthonba tervezett mesélő szobáját a maga népies, faragott elemeket rejtő, egyedi kialakítású gyermekbútorával, 18. századi angol stílusú idéző „mesélő” karosszékével, s apró madarakkal, szivecskével, mézeskalácsformákkal díszített viráglétráival.

Emlékezzünk így a gyermekművészet hajnalára, mert legközelebb, a 60-as években – mikor újra évente szerveztek gyerekrájzokból kiállításorozatokat a múzeum, s ahonnan **Lukáts Kató** könyvillusztrációit idézzük csak szívesen – már a „felszabadulás utáni” társadalom „vidám boldog életét”, vagy kissé elrugaszkozva, a „szocialista nevelés erkölcsi fölényét” látták bele az ítések a gyerekrájzokba. És arról nem érte volna meg ennyit olvasniuk! (IMM)

Május 1.: „a munkásosztály nemzetközi összefogásának harcos ünnepe”

Május 1., amelyet 1890-ben ünnepeltek először, egy évszázadon át volt a munkások nemzetközi ünnepe, az 1990-es évektől pedig a munkavállalók szolidaritási napja.

Fogdazárkájából Demény Pált, az egyik legismertebb magyar kommunista vezetőt Péter Gábor, a politikai rendőrség irányítója barátságosan irodájába invitálja az Andrassy út 60.-ban. Mondván, rab és rabtartó, a munkásmozgalom régi harcosai nézzék és ünnepeljék közösen az „első szabad május elsejét” 1945-ben Magyarországon. Abszurd történet. Ma tán fel sem tudjuk fogni, az üres állami parádékkal szemben mennyire sokat jelentett ez az ünnep a szervezett munkásságnak. Egy elhúzó emancipációs küzdelem fontos, erős, érzelmmel és tartalommal teli szimbólumává vált május 1.

A korai ipari kapitalizmus valóban semmibe vette a dolgozók méltóságát és egészségét. A végletes kizsigereléstől és az „emberi nyersanyag ledarálásától” nem óvta meg őket senki, különösen nem az állam. A munkásmozgalom éppen e felismerésből keletkezett: a munkások csak magukra számíthatnak,

a munkaadókkal való egyezkedés pedig sokkal eredményesebb, ha kollektíven állnak ki jogaik és követeléseik mellett.

A munkaidő és a bér kulcskérdésnek számított a kezdetektől fogva. A 18. és 19. század fordulóján heti hat napon át 10–14 órában dolgoztak a gyári munkások, fizetett szabadnapjuk nem volt, társadalombiztosításról nem is álmodhattak. Robert Owen skót gyáros és utópista szocialista lesz az, aki napi 8 órában maximálja a munkaidőt. „Hajmeresztő kísérlete” sikert arat, pamutfonó gyárak New Lanarkban még nyereségesebben működik, mint annak előtte. Ennek ellenére a 8 órás munkanap csak vontatottan terjed el a nyugati világban, a 10 órás válik általánossá. Sztrájkok, tüntetések, véres összecsapások kísérik a munkások osztályharcát. Az állam eleinte a kizsákmányolókat, a tőke oldalára áll.

Tüntetések és sztrájkok sorozata után Nagy-Britanniában és gyarmatain 1847-ben napi tíz órában maximálták a nők és gyerekek munkaidőjét, de a tízórás munkaidő csak az 1870-es évekre vált általánossá. Az ausztráliai Melbourne-ben 1856. április 21-én a kőművesek és építőmunkások a helyi parlament előtt követelték a nyolcórás munkaidő bevezetését, mégpedig sikerrel, és a rövidebb munkaidő ellenére sem lett kevesebb a fizetésük. Az I. Internacionálé 1866-os első kongressusa már így fogalmazott: a nyolcórás munkanap bevezetése az első lépés a munkásosztály felszabadulásának útján.

A 19. század második felében az Egyesült Államokban is egyre többen követelték a nyolcórás munkanapot, amelyet egyes szövetségi

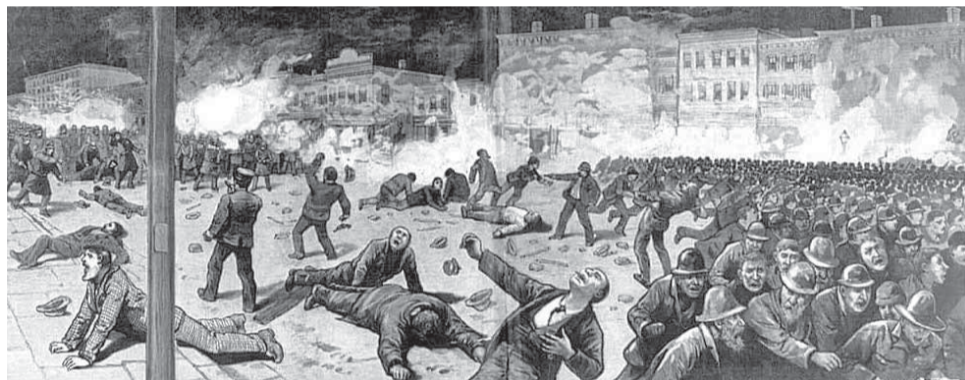
államokban törvénybe is foglaltak. 1886. május 1-jén a korszak legdinamikusabban növekvő városában, Chicagóban sztrájk kezdődött a nyolcórás munkaidő bevezetése érdekében. A munkások és a sztrájk-törőket védő rendőrök két nappal később összecsaptak, a rendőrök tüzet nyitottak, aminek négy ember esett áldozatul. A másnapi tiltakozó nagygyűlés résztvevői között elvegyülő anarchisták bombát hajítottak a rendőrökre, válaszul ismét sortűz dördült, a nap végére tucatnyival is több halottat számoltak össze. A Haymarket téren történtek megtorlásaként nyolc anarchista vezetőt állítottak bíróság elé, négyet közülük ki is végeztek.

A világszerte hatalmas felháborodást keltő események emlékére a következő években május elsőjén emléktüntetéseket rendeztek.

Igy nézett ki a munka ünnepe alkalmából megtartott felvonulás Trencsénben 1953. május 1-jén

(Fotók: Archív_tami, helsinki)

Chicagóban 1886. május elsején kezdődik általános sztrájk és nagyszabású munkástüntetés. A cél itt is a 8 órás munkaidő kivívása. A több napon át tartó véres konfliktusban sok rendőr és sztrájkoló veszíti életét.

1889-ben a II. Internacionálé alakuló kongressusa úgy határozott, hogy 1890. május 1-jén a szakszervezetek és egyéb munkásszerveződések együtt vonuljanak fel a nyolcórás munkaidő bevezetése,

illetve nemzetközi szolidaritásuk kifejezése érdekében.

Május 1-e a 20. században a legnagyobb nemzetközi munkásünnepé vált, különösen a Szovjetunióban, majd a második

világháború után létrejött kelet- és közép-európai szocialista országokban tartották meg színpompás állásfoglalás közepette. Hivatalos állami ünnep, munkaszüneti nap lett, amelyen nagyszabású, látványos

felvonulásokkal „a gazdasági és szociális vívmányokat” ünnepték.

A kilencvenes évektől, a kommunista rendszerek bukása után május elseje a munkavállalók szolidaritási napja lett, a külsőségek elhagyásával a korábbi években számos helyen majálisokat rendeztek ilyenkor. A világ nagyvárosaiban a szakszervezeti szövetségek megmozdulásokat szerveznek, amelyeken főként a munkavállalói jogok védelme és érvényesítése, a méltó bér és nyugdíj, a munkahelyek megőrzése szerepel követelésként.

Május 1. – hasonló tartalommal – katolikus ünnep is Szent József, a munkások védőszentje tiszteletére. Az emléknapot XII. Piusz pápa 1955. május 1-jén rendelte el Jézus nevelőapjára emlékezni, aki ács volt. (MTI, helsinki)

A láthatatlan munka dicsérete

napokban egy kedves ismerősöm azt kérdezte tőlem, hogy miért váltam „szinte láthatatlanná” a közösségi oldalaimon? Hiányoznak a videóim és heti rendszerességgel bejegyzéseim tudatos jelenlét, mindfulness témában is.

Hú, érzem, ahogy a kérdés betalál. Először úgy éreztem magam, mint egy kisgyerek, akít valami csínytevésen kaptak. „Ó, akármennyire is próbáltam leplezni, valaki fülön csípett.” Észrevettem, hogy ez a szégyenérzet bennem egy régi érzés-emlék. Így szoktam magam érezni, amikor bizonytalan vagyok valamiben, de nem merek segítséget kérni, hiszen „nekem ezt már rég szuperprofin tudnom kellene”. A másik szintje az ismerős kérdésnek ez mozgatta meg bennem: magyarázkodnom kell, ki kell beszéljem magam ebből a kínos helyzetből, valahogy mentenem kell a híremet. A választást egy másik ismerősnek köszönhetően sikerült megúsznom, aki más témákra váltott. Ugyanakkor a kérdés tovább dolgozott, és további kérdéseket

vetett fel bennem: ha láthatatlan a munkám, akkor az azt jelenti, hogy nem vagyok hasznos? Ha a munkámnak nincs azonnali, kéz-zelfogható eredménye, akkor nem tudok semmit felmutatni? Ha a munkám láthatatlan, az azt sugallja, hogy válságban vagyok?

(Fotó: pexels.com)

munka azért cseles, mert ha nincs elvégezve, nagyon is látható, ha pedig elvégezték, van, hogy senki sem látja (értékeli). Gyakran el is csúszik rajta a figyelmünk, hiszen olyan magától értetődőnek vesszük, hogy „valaki” megcsinálja. Ez a valaki, A VALAKI, aki gon-

rint jelzik, hogy a kedves és udvarias gyerek, akiről én tanárként beszélök, biztos nem lehet az ő gyereke. Sok anyuka el is érzékenyül, mert végre megélheti, hogy a százszor szajkózott mondatok mégiscsak fognak valamit a gyereken. A gyermeknevelés is egy láthatatlan munka, hiszen adott esetben „csak” otthon vagyunk, tesszük a dolgunkat. Sőt, még mi magunk is azt érezhetjük, hogy hát nem is teszünk semmi „különösét”, értékeset.

A láthatatlan munka követeli az időnket, a figyelmünket, az energiánkat, és általában hosszú távra rendezkedik be. Naná, hogy ez idő-ről időre kikezd(het) az önbecsülésünket! Aztán persze jönnek a „régiminden mindem maradt!”, „Nem számít-hatok senkire.”, „Ezt a savanyú képet sosem tudom levetkőzni magamról.”, „De mégis mi bajom van az életemmel?!”. Ez a belső, egyenesen bántó monológ pedig csak fokozza a belső stresszt, türelmetlenséget, ingerlékenységet és belső lelki fáradtságot okozva.

Tanárként sokszor találkozom olyan anyukákkal, akik rendsze-

Láthatatlan munka munkahelyen is van bőven. Emlék-

szem, hogyan maradt rajtam egy évfolyamot értékelő teszt-sorozat minden előkészületével, levezénylésével és kiértékelésével együtt. Természetesen a saját hibámból is, hiszen élt bennem egy beidegződés, miszerint „nem lehet nem mondanunk a munkahelyen”. A helyzet a rendszeres mindfulness-gyakorlásnak köszönhetően is változott. Elismerni a saját erőfeszítéseimet, értékelni a befektetett időm és energiám felelősségvállalást jelentett magam felé. Valójában a feladathoz való hozzáállásom változott meg, aminek köszönhetően már nem szippantottak be a negatív gondolataim: „Ha ezt nem csinálom meg, akkor felmondanak nekem.”, „Ezt muszáj tökéletesen csinálnom, mert ha nem, akkor nekem itt végem.”, „Ezt csak én tudom ilyen tökéletesen megcsinálni, majd inkább a bétvégen is dolgozom vele.” Az agyalás helyett a tényleges munkavégzésre fókuszáltam. És volt még valami lényeges: tudatos döntés arról, hogy a feladat után feltöltöm a belső erőforrásaimat, azaz valami „jót” teszek magamért. Igen, igen, a sokszor hangoztatott ÉN-IDŐ, kivitelezhető változatban.

Mindfulness-tanfolyamokon egy listát készítették a résztvevőkkel arról, hogy mik azok a tevékenységek, amiket élveznek. Tudom,

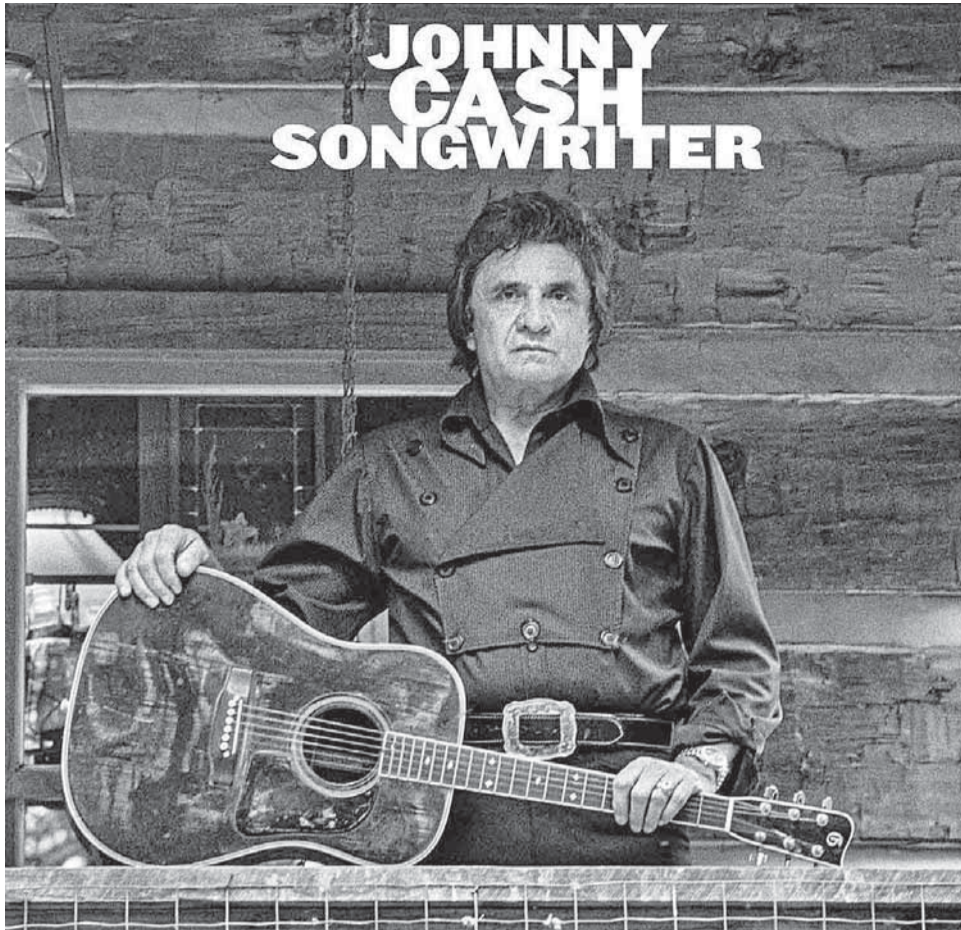
tudom... egyszerű, és mégsem! A legtöbb tanfolyami résztvevő ugyanis teljesen leblokkol, mert szembesül azzal, hogy már nem is tudja, mi az, ami őt a hétköznapokban feltöltötte. Vicces, de a telefonunkat soha nem hagyánk teljesen lemerülni, figyelünk rá, hogy időben töltőre kerüljön. Magunkról viszont könnyen lemondunk, elfelejtkezünk önmagunk fontosságáról. Csak ha gondoskodunk magunkról, lesz elég erőnk (lelki is), hogy képesek legyünk a kihívásokkal rugalmasan megküzdni. A magunkra fordított idő nem fontos, hanem lényeges. Az ÉN-IDŐ tartalmába pedig bármi belefér, pl. a növények locsolása, kávézás egyedül, bámulni a templomtornyot, ölelkezni... A kulcs itt is a figyelem, a jelenlét éber figyelme, hogy tudjuk értékelni azt, ami ITT ÉS MOST már van az életünkben. Értékelni, meglátni, megköszönni a láthatatlan munka folyamatainak aznapki lépését nemcsak másoknak, de saját magunknak is.

Kívánok figyelmet az örömteli és feltöltő pillanatok tudatos megéléséhez, a pillanat törekénységének és szépségének átéléséhez itt és most.

Mellár Mezei Anita
mindfulness tanár

Tíz éve nem jött ki albuma, már huszonegy éve nem is él: Johnny Cash, az amerikai countryzene legendás előadója eddig nem hallott, ki nem adott dalokból álló albuma, a *Songwriter* június 28-án jelenik meg.

Csupán Merle Haggard és Hank Williams előzi meg a lista harmadik helyét elfoglaló Johnny Casht a Rolling Stone amerikai zenei magazin *Minden idők 100 legjobb countryelőadója* címmel készített, 2017-ben publikált összeállításában. „Nemcsak az országunk, hanem az egész világ számára alkotott countryzenét” – mondta róla Bill Clinton akkori amerikai elnök a washingtoni Kennedy Központ előadóművészeti díjainak kitüntetettjei számára rendezett állami fogadáson, 1996-ban. Ekkor a dél-arkansasi kisvárosból származó Johnny Cash már nemzeti ikonnak számított. Alig volt huszonegy éves katoná, amikor a *Folsom Prison Blues* című leghíresebb, 1955-ben először felénekelte szerzeményét megírta, s épphogy leszerelt, mire az *I Walk the Line* című, másik ikonikus szerzeménye a slágerlisták élére ugrott, majd kétféle példányban kelt el. A törvényen kívüli lázadószelemet és erkölcsi irányítást egyszerre megtestesítő Cash az 1960-as években ért igazán a csúcsra, amikor a védjegyévé vált fekete színű ruházatában a történelem leghíresebb börtönkoncertjeit adta a Folsom Prison és a San Quentin rabjai előtt fellépve, népszerű dalrevü-műsort vezetett a televízió-

Johnny Cash 1993-as demófelvételeiből készült új album

(Fotó: Mercury Nashville/UME)

Johnny Cash feltámadott

ban, és látványosan maga mögött hagyta a kemény drogfüggőségét, amelyet csak a második felesége és duettpartnerre, June Carter countryrekes segítségével tudott megcselékedni.

Bár az 1971-es *Man in Black* című albuma nagyot szólt, Cash pályafutása a The Highwaymen névvel illetett, Waylon Jennings, Willie Nelson és Kris Kristofferson társaságában létrehozott supergroup nélkül valószínűleg nehezen élte volna túl a következő másfél évtizedet. Sőt, ha Rick Rubin zenei producer nem lát fantáziát benne, valószínűleg tagja lett volna annak az impozáns listának, amelyet

olyan countrylegendák alkotnak, akik érdemben csupán néhány évtizedre, jobbra csak az Egyesült Államokon belül maradtak valóban híresek: mint például Bobby Bare, Charlie Rich, George Strait, John Prine vagy éppen Alan Jackson. Csakhogy a harmincas éveik elején járó, rock és hiphop szcénából érkező Rubin úgy gondolta, hogy a hatvanas évei elejét taposó, kiszuperált countrystárnak arculatváltásra lenne szüksége. A világra szóló siker nem maradt el: az 1994. áprilisában megjelent *American Recordings*, amelyet részben Rubin Los Angeles-i nappalijában, Johnny Depp amerikai színész nightclubjában és

Cash Tennessee államban található stúdióházikójában rögzítettek, a zenetörténelem legsikeresebb előadói vértömlesztéseként vált híressé. A közönség szabályosan megveszett azért, hogy Cash karrierje zárószakaszában olyan kortárs rock- és blueselőadók száimat dolgozta fel, mint amilyenek a Nine Inch Nails, a Depeche Mode, Tom Waits, Leonard Cohen vagy a Soundgarden számít. A kritikusok általános elismeréssel fogadták az albumot Los Angelesből Jeruzsálemig, Cash pedig újabb Grammy-díjat kapott érte.

Az *American Recordings* megjelenését követően még öt további

American-album érkezett, kettő már csak posztumusz munkaként. Az előadó 2003-as halála óta mássik két stúdiómunka (*My Mother's Hymn Book*, 2004; *Out Among the Stars*, 2014) és több válogatás- és koncertalbum is forgalmazásba került, mégis igazi szenzációként érkezett a múlt heti hír, hogy idén újabb Johnny Cash-album debütál. „Johnny Cash visszazámlálást indított” – volt olvasható az amerikai ikon jelenleg havi 13 millió hallgató által látogatott Spotify-csatornáján, ahol a hamarosan megjelenő album elérhetővé válásáig hátralévő idő napra, órára, percre és másodpercre pontosan tudjuk követni. A tizenegy dalból álló zenei anyagot Cash 1993-ig bezárólag írta és az adott év első felében rögzítette, egyik nevelt leánya, Rosie és annak férje, Mike Daniels nem túl jövedelmezően működő nashville-i stúdiójában. A demófelvételekből végül nem lett semmi, mert Rick Rubin belépett Cash életébe és háromszázhatvan fokok szögben kalibrálta újra a pályafutását.

A három évtizede rögzített dalok azonban nemrég előkerültek, majd ezeket Cash egyetlen fiúgyermeké, John Carter Cash és David „Fergie” Ferguson zenei producerek csupán a dalszerző-előadó ikonikus basszusbaritonjára és jellegzetes akusztikus gitárjára „nyesték” vissza. Ezt követően olyan stúdiózenészek dolgoztak alá a hendersonville-i Cash Cabin stúdióban, mint például Marty Stuart, a népszerű country- és bluegrass énekes, aki évtizedekig zenélt Cash turnébandájában. Bár akad közöttük két dal, a *Drive On* és a *Like A Soldier*, amely az *American Recordings* válogatásában is helyet kapott (igaz, későbbi és más hangzású felvételekként), a Mercury Nashville és az UME lemezcégek gondozásában érkező album hamisítatlan régi vágású countryhangzást kínál.

Az új albumról először közzétett dal, a *Well Alright* alig két percen belül egy férfiről, aki egy mosodában találja meg élete szerelmét. Cash hangja erőteljes és játékos, gitárjátéka countryritmusú és lendületes, maga a szerelmesdal pedig éppen azt a klasszikus és szolid countryt kínálja, amelyet a műfaj

kedvelői annyira hiányolnak a 2000 utáni felhozatalból. „Egy új Johnny Cash-dal 2024-ben: pontosan erre volt szükségem!” – olvasható az egyik legnépszerűbb hozzászólások között a YouTube videómeosztón, ahol nemcsak az említett, ártatlan és könnyed „kislemez”, hanem a fekete-fehérben leforgatott, drámai feszültségű albumbehangzó is több százezer megtekintésnél jár. „Mi a fene, Cash feltámad a halottak közül?” – kérdezik mások, ismét mások pedig arról értekeznek, hogy Cash olyan elképesztő hatást gyakorolt a világra, hogy nincs az a sír, amely a lelkét vagy zenéjét a föld alatt tudná tartani.

Navarrai Mészáros Márton

Újabb reneszánsz?

„Nem újabb bőrt akarunk lehúzni Johnny Cashról, maga is megjelentetné ezt az anyagot” – fogalmazott John Carter Cash, az előadó fia, a *Songwriter* egyik producere az albumhoz készített sajtóközleményben. „Hálás vagyok, amiért ez a lemez itt van; akkor is az lennék, ha csak nekem szólna, mert emlékeztet arra, hogy ki volt az apám, de azt hiszem, hogy vannak olyanok, akik valamelyest úgy ismerték, mint én, s akiket ugyanúgy meg fog szólítani” – olvasható. „Ugyanakkor azt is remélem, hogy vannak olyan emberek, akik még soha nem hallották apám zenéjét, és felfedezik maguknak, ha meghallgatják ezt az albumot, és megismerkednek a hangjával.” A *Songwriter* – az előző posztumuszalbumok fényében – nagy eséllyel az amerikai countryzenei album-eladási toplista élén nyithat, jó néhány százezer fizikai példányban mehet el, és ha borítékolható is, hogy Cash életművét nem rendezzi át, szinte garantálható: hangulati értékkel, valódi ívvel és másíthatatlan humorral támad.

Kos (III.21.–IV.20.)

Ma a figyelem középpontjába kerülhet. A barátai valamilyen információ után érdeklődnek, amelyről tudják, hogy ön a birtokában van. Bármiről legyen is szó, nehéz lesz elmagyarázni anélkül, hogy ne menjen bele a részletekbe.

Bika (IV.21.–V.21.)

Ma talán valamilyen okkult tanulmányokkal van kedve foglalkozni, például asztrológiával, számmisztikával vagy alkímiával. Ha túllép a szakzsargonon, valószínűleg lenyűgözönek találja majd. Most már csak időt kell szánnia rá.

Ikrek (V.22.–VI.21.)

Egy barátja borús hangulatban van. Valószínűleg arról van szó, hogy most túl sok probléma sújtja őt egyszerre. Ne kíváncsiskodjon, ne faggassa, de mindenképpen győződjön meg róla, hogy a barátja tudja, öné mindig számíthat.

Rák (VI.22.–VII.22.)

Egy barátjának szüksége van a tanácsára, szeretne megbeszélni önnel néhány, a munkájával kapcsolatos dolgot. Ez sok olyan technikai kérdéssel jár, amelyet nem ismer. Ne féljen időnként félbeszakítani, és magyarázatot kérni.

Oroszlán (VII.23.–VIII.23.)

Ma talán olyan könyvet olvas a táplálkozásról, ami kissé nyugtalanítja. A könyv szerint mindent rosszul csinál! Ne feledje, hogy a szerző valószínűleg egy bizonyos gyakorlatot vázol fel, ami neki bevált. Nem vagyunk egyformák.

Szűz (VIII.24.–IX.23.)

Az otthonával kapcsolatos szerződés alapos megfontolást igényel. Ne féljen megkérni valakit, aki egy kicsit hozzáértőbb, hogy magyarázza el a dolgot. A saját lelki békéje érdekében fontos, hogy minden részlettel tisztában legyen.

Mérleg (IX.24.–X.23.)

Nehezen tudja megértetni magát? Ha igen, gondolt már arra, hogy részletesen elmagyarázza a terveit azoknak az embereknek, akik reményei szerint követni fogják a kalandokban? Nem várhatja el másoktól, hogy vakon kövessék.

Skorpió (X.24.–XI.22.)

Lehet, hogy egy szomszéd önként jelentkezik, hogy segít önnek a ház körüli teendőkben, de érezhető, hogy nem szívügye a dolog. Fogadja el, hogy bár van segítsége, a munka nagy részét végül valószínűleg saját maga fogja elvégezni.

Nyilas (XI.23.–XII.21.)

Nem kell mindent egyedül megteremtenie. Az élet nem egyéni sport. Ahhoz, hogy az életet teljes mértékben megélje, részt kell vennie benne. Ez gyakran magában foglalja a másokkal való interakciót. Így gyakorolhatja a bizalmat.

Bak (XII.22.–I.20.)

A felszínre törő emlékek aktivizálhatják kreativitását. Talán nem egészen érti, mit jelent mindez, de a képek folyamatosan érkeznek. Lehet, hogy ez inkább az ősi traumák feloldásáról szól, mintsem remekművek létrehozásáról, de így is érdemes folytatni.

Vízöntő (I.21.–II.19.)

Reakcióit ma pozitívan befolyásolja egy gazdag és szokatlan élmény. Időről időre mindenkinek szüksége van a megújulásra, önként különösen. Ma lehetősége lesz új barátságokat kötni. Lehet, hogy egy titkos kívánsága teljesül.

Halak (II.20.–III.20.)

Egy barátjáról szóló pletyka jut ma a fülébe, és elsőre kissé sokkolónak tűnhet. Azonban ne vegyen mindent kézpénznek. Bárki is indította el a pletykát, valószínűleg kevésbé érdekli az igazság, mint a személyes céljai.

Kaktuszok közt, hol a tenger hupikék...

Közeledik a nyár, sokan a családi kirándulásukat tervezik. Olaszország kedvelt úti cél, hiszen mindennel rendelkezik, amire csak egy turista vágyhat: az ételek finomak, a borok tüzesek, a tenger azúrkék, nincs hiány mesés tájakban és történelmi városokban. A népszerű észak mellett a több vonatkozásban elhanyagolt dél is egyre inkább igyekszik felzárkózni. Ugyan „minden út Rómába vezet”, de egy-egy vargabetűt azért érdemes tenni.

Csaknem másfél óráig tartott a repülőút Bécsből Bariba, az olasz csizma sarkában hosszan húzódó Puglia tartomány székhelyére, ahonnan negyvenöt perc alatt vonattal elértük úti célunkat, az Adriai-tenger partján található Monopolit. Olajfaligetek, óriási kaktuszok, alacsony, kőből rakott kerítések – a kéklő tengerrel a háttérben – jelezték, a messzi délen járunk.

Monopoli görögül azt jelenti: egy város. Valaha Magna Graecia, vagyis a nagy Görögország része volt, de megfordult erre mindenféle hajós nép, és itt is hagyta névjegyét. Vasútállomása régi, kicsi és rendezett, óriási konzervdobozra emlékeztető víztoronnyal. Nem is sejteti, hogy – amint az később nyilvánvalóvá vált számunkra – milyen természeti, gasztronómiai és építészeti kincsekben és turistákban bővelkedő helyre jöttünk.

Gyalogosan átverekedjük magunkat a városban, ahol – természetesen – van Garibaldiról elnevezett tér és utca. Az óvárosba tartunk. Egy tágas és modern fedett passzázs az érkezőknek a katedrális előtti kis térre, az új világból egy sokkal régebbibe. Lélegzetünk is eláll a meglepetéstől, amint a hatalmas épület tömbje és a mellette álló, barokk falnak nevezett „toldás” fölénk tornyosul. Ámulatból

és Petőfit idézve közben, hogy bizony, itt a víz az úr. Másnap szállásadónk, Felice nevetve mondja, semmi az egész, nincs vész! Meséli, hogy egyszer egy hasonlóan viharos nap után két halat találtak a teraszukon: a tenger ajándékait.

A tenger gyümölcseit – különféle alakváltozatokban – mi is élvezzük, a tényérunkon. Előételnek tarallit, kis, omlós sós pereceket vagy inkább karikákat kínálnak erre felé. Megkóstoljuk a félbehajtott pizzára vagy inkább lángosra hasonlító, mindenféle jóval töltött majd kisütött kiadós panzerottit. Jellegzetes étel a bab- vagy csicseriborsó-püré, sokszor találni a tányéron cikórialével díszítésként vagy köret formájában. Az itteni kenyér íze és alakja is más, mint mifelénk. Leginkább egy kucsmára hasonlít, amire valaki jókora csapást mért.

A hatalmas méretű, tüskés kaktuszokat a telekhatárok megjelölésére, kerítésként is használták erre felé. Termését, a kaktuszfügét, Puglia nemzeti kincsként kezelik, a kozmetikai iparban és az étkezésben is megkerülhetetlen alapanyag – bár ez utóbbi formájában, nekem legalábbis, nem okozott maradandó, pozitív gasztronómiai élményt:

Pálmák Bariban

rengeteg, kocsonyás burokban megbújó, kemény magot tartalmaz, alig van köztük gyümölcs-hús. Nem lehet „csak úgy” felfalni, mint az epret, szőlőt, fügét szokás. Isteni viszont az XXL-es méretű, haragoszöld olívbogyó, amelynek „anyanövénye” remekül bírja az itteni klímát. A pugliai táj jellegze-

Monopoli régi kikötője

ssége ugyanis – a már emlegetett kaktusz mellett – az olajfa.

Egészen eddig abban a hiszemben voltunk, Európában Magyarország a paprika-nagyhatalom. Alig hittünk a szemünknek, amikor a szokásos turistacsalogató szuvenírek között paprikafüzéreket is láttunk, sőt, a kettőt egyben: pl. szívét

lyének korlátját, de a belső tereket is szívesen díszítik vele. Veszünk is egy poggyászbarát, 7-8 cm magas, okkersárga példányt potom öt euróért.

Monopolitól nem messze, a szárazföld belsejében fekszik Alberobello. Az oda induló busz megállóhelyén rengeteg turista vá-

Az itteniek a turizmusra rendezkedtek be. A legőribb régi házikóban valamilyen vendégszalagolt boltocska van ajándéktárgyakkal, pl. a népszerű olasz focisapatok jelvényével, nevével ellátott, trullo alakú, kerámia spórkasszákkal. A kíváncsi látogatók pedig jönnek, sőt, özönlenek, szinte lehetetlen „embertelen” fotót készíteni, vagy legalább olyat, amelyen csak az általunk kívánt személy látható.

Útban hazafelé – repülőgépünk indulásáig – ismét Bariban időzünk. Tekintélyes méretű palotákkal és lakóházakkal övezett – a pesti Váci utcára emlékeztető széles sugárút visz az utasoktól és bevándorlóktól zsúfolt vasút- és buszszállomástól a modern városközpont felé. Az ezt keresztező, pálmákkal teli sétány egyik vége a tengerhez fut ki. Ott már jártunk, még az utazásunk elején. A nagy kékségre néző elegáns étteremben ettünk borsos áron nagyon finomat. Most az óvárost keressük. Egy fiatal – még nincs százéves – épület árkádjainak túloldalán egy másik világba jutunk, mint a mesében. A látvány nem éppen megnyerő. A szűk és piszkos utcákban álló, több száz évnyi kosztól fekete két- és háromemeletes házak között turisták és ajándéktárgyak tömege. A fehérre suvickolt, hasonló korú épületekből álló monopoli óváros szöges ellentéte. Időnk rövidsége miatt csak a 12. században újjáépült katedrálishoz és a hatalmas várhoz jutunk el. Sietünk vissza a „titkos átjáróhoz”, hogy mihamarabb a vasútállomásra érjünk, és a HÉV-re szállva időben a repülőtéren legyünk.

Olaszország sokak által lenézett – és az északon még mindig több szempontból elmaradottabb – déli régiója megérdemli a figyelmet. Szerencséhez családi pumónk talán hozzásegít, hogy a közeljövőben legyen jó egészségünk, elég pénzünk és bátorságunk egy Pugliai tartó újabb repülőúthoz.

Benyovszky Mánya Ágnes

Aprajafalva Alberobelloban
(Fotók: Shutterstock)

formázó, pirospaprikákkal szegélyezett hűtőmágnesekek!

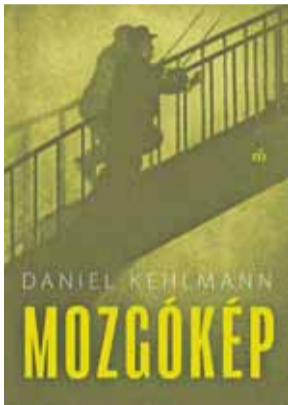
Olaszországban járva a fagyai is kihagyhatatlan. Mogyorósat kóstolok – isteni! Másnap egy adag nutellásat kérek. Ehetetlen. Finomnak finom, és nemcsak a nevében emlékeztet az isteni krémre, hanem valóban abból is van. Minden gyerek álma: féltüvegnyi kissé hűtött csokis mogyorókrém ropogós ostyába pakolva. Kedvetlenül forgatom a sűrű, édes masszát a számban. Segítség, végérvényesen felnőttem!

Monopoliban annyi a turista, mint a légy. Azazhogy mégsem. Légyből több van (szúnyogból egy száz se), és valóban olyan szemtelének, mint a szólásban emlegetett piaci társuk. Elhessentem, visszajön. Szemre, orra, szájra száll. Ezerszer is vissza. Jól is van ez így: legyen már valami, ami miatt nem irigykedhetünk az itteniekre! Pumóból is sok van erre felé. Nem, nem valamiféle kártevőről van szó, hanem egy mázas kerámiából készült, leginkább fészlő bimbóra emlékeztető szerencsehozó tárgyról, amelyet különböző méretben és színben készítenek. A házak erké-

rakozik, a nyelvkavalkádból itélve főleg csehek, lengyelek, németek és magyarok. Annyan vagyunk, hogy csak a második, pótló buszra férünk föl. A környéken az elmúlt századokban rengeteg kőből, habarcs nélkül épült jellegzetes házikó, ún. trullo készült. Okos kis építmények! A lakórészen kívül esővízgyűjtő ciszterna, valamint a termények tárolására alkalmas része is van. Nyáron hűsek, télen tartják a meleget. A legtöbb és legkompaktabb módon fennmaradt trullo Alberobelloban található. A városkában éppen Szent Kozma és Damián ünnepére készülnek (ők a helyi bazilika védőszentjei), az utcákat színes égőkkel alaposan megpakolt, burjánzó indákat, szíveket stb. mintázó, nagy méretű világítótestekkel díszítik, a nálunk karácsonykor szokásos díszvilágítás sokszorosát használva fel. Átverekedve magunkat az ünnepre készülődő, ugyancsak a végletekig agyoncsicsázott főtéren végre megpillantjuk „hobbifalvát”, a domboldalra felkúszó, fehérre meszelt falú, általában kör alaprajzú, kúp alakú kőtetővel fedett többbutányi házcsoportot. Festői látvány.

FRISS OLVASÓ

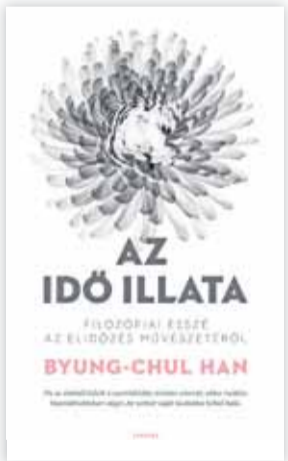
Georg Wilhelm Pabst a két világháború közötti filmművészet kiemelkedő alakja. Az osztrák filmrendező Berlinben is aktív, de Hitler hatalomra kerülésének idején épp Franciaországból menekül Hollywoodba. Pabst később visszakényszerül Ausztriába, és bár családjával ellenállni készül a hatalom csábításának, a berlini propagandaminiszter mégis megkísérti ajánlataival. Hatalom és művészet, egyén és közösség viszonya: Kehlmann regénye ma is aktuális kérdéseket vizsgál a bravúros történetmesélés erejével.

Daniel Kehlmann 1975-ben született Münchenben, később Bécsben, Berlinben és New Yorkban élt, illetve él. A világ fölmérése című regényének a megjelenése óta (2005) nemzetközileg is az egyik legelismertebb német író.

Daniel Kehlmann: *Mozgóképek*
Fordította: Fodor Zsuzsa
Magvető Kiadó, 2024, 544 oldal

Szemléldjünk! – javasolja Byung-Chul Han, hogy ezzel ellensúlyozni tudjuk a gyorsulásként érzékelt időzavart és a mélyen meghúzódó diszharmóniát. Az esszé izgalmas történelmi időutazáson keresztül mutatja be, hogy az újkortól kezdve az aktív élethez ragaszkodásunk olyan munkakényszer teremt, amely az embert dolgozó állattá, animal laboranszá fokozza le. A mindennapi rutinjain-

kat jellemző hiperaktivitás lehetetlenné teszi, hogy az időt kiteljesedésként éljük meg. Számos gondolkodóra, köztük Heideggerre, Nietzsche-re és Arendtre támaszkodva a szerző amellel érvel, hogy a korunkat jellemző időválság leküzdéséhez a szemlélődés újratulajlására van szükség. Életünk időt és teret, időtartamot és tágasságot nyer, ha visszaszerezünk ezt a képességet.

Byung-Chul Han: *Az idő illata*
Fordította: Csordás Gábor
Típotex Kiadó, 2024, 172 oldal

Nem hagyhatjuk, hogy Putyin nyerjen

„A szemébe néztem. Nagyon egyenesnek és megbízhatónak találtam” – nyilatkozta George W. Bush amerikai elnök 2001-ben, miután először találkozott Vlagyimir Putyin orosz elnökkel. Ez a benyomás kolosszális tévedésnek bizonyult – talán az egyik legsúlyosabb tévedés volt a közelmúlt történetében. Bár Neville Chamberlain brit miniszterelnök az 1930-as évek végén hitt abban, hogy megbékítette Adolf Hitler, legalábbis soha nem állította, hogy „ráérezte a lelkére”.

Bennem egészen más nyomot hagyott az első találkozásom Putyinnal. 1999-et írtunk, és az EU külügyi biztosként részt vettem az Európai Unió–Oroszország csúcstalálkozón. Borisz Jelcin orosz elnök az utolsó pillanatban visszakozott, állítólag túl beteg volt ahhoz, hogy utazzon (a rossz nyelvek szerint gyengesége a vodkával függött össze). Miniszterelnöke, Putyin foglalta el a helyét a tárgyalóasztalnál. Amíg az érkezésére vártunk, befutott a hír, hogy robbanások sorozata történt Groznijban, Oroszország lázadó csecsenföldi tartományának fővárosában. Mikor Putyin – ez a nem túl karizmatikus, nem könnyen megfogható, kemény pillantású figura – végre leült az asztalhoz, megkérdeztük, mi történt. Ártatlan és némiképpen tanácstalan arcot vágva azt mondta, fogalma sincs, de ebédszünetben kideríti, és megosztja velünk, amit megtudott.

Reggeli megbeszéléseink alatt olyan hírek jöttek, hogy az orosz hadsereg bombázta Groznijt. Amikor ismét megkérdeztük Putyint, rezzenéstelen arccal azt állította, egy csecsen gerillák által működtetett fegyverbázár robbant fel. Tudnia kellett, hogy olvastuk a híradásokat. És mégis hazudott. Ugyanez történt egy későbbi találkozásunkon is, ahol a csecsenföldi humanitárius segítségnyújtásról volt szó: Putyin ismét olyan történeteket tált, amelyekről tudta, hogy tudjuk, hogy nem igazak. A diplomácia általában ennél finomabb eszközökkel dolgozik.

További találkozásaink – például amikor Oroszország Kalinyingrádi

területre való bejutásáról tárgyaltunk, miután a környező országok csatlakoztak az EU-hoz – csak megerősítették bennem a meggyőződést, hogy Putyint nyilvánvalóan nem köti az igazság. Őszintén szólva, Bush-tól eltérően én kifejezetten kellemetlen, ellenszenves figurának találtam. Későbbi politikai pályafutása, melyet egyebek mellett a hazai ellenzék brutális elnyomása és a Kreml-kritikus szereplők ellen belsőldön és külföldön elkövetett merényletek sora fémjelez, igazolta az első benyomásomat. A legtöbb kommentátor Putyint könyörtelen kémként ábrázolja, tekintettel a KGB-s háttérére. Giuliano da Empoli olasz-svájci politológus remek bemutatkozó regénye, *A Kreml mágusa* azon-

ban más képet mutat. (A könyv magyarul tavaly jelent meg a Park Könyvkiadó gondozásában – a szerk. megj.) Da Empoli egy Putyin-tanácsadó fiktív élettörténetén keresztül – a karakter egyébként a korábban a Kreml bábmeistereként ismert Vlagyiszlav Szurkov valós figuráján alapul – arra utal, hogy az orosz elnök jellemét inkább a kémelhárítás formálta. A paranoid Putyin nem bízik senkiben, mindenütt fenyegetést és összeesküvést lát maga körül.

Míg a Nyugat gyakran nem volt képes helyesen értelmezni Putyint, ugyanez nem mondható el Putyinról, már ami a Nyugat megértését illeti. Az évek során világosan érzékelt, hogy imperialista ambíciói nem fognak nagy ellenállásba

ütközni a liberális demokráciák részéről. Putyin rezsimje 2007-ben kibertámadást indított Észtorozág ellen; 2008-ban megtámadta Grúziát, és két szakadár régió függetlenségének elismerésével ténylegesen kettéosztotta az országot; támogatta Bassár el-Aszad elnök kormányát a szíriai polgárháború alatt, még azután is, hogy az vegyi fegyvereket vetett be. Nem sokkal később, 2014-ben Oroszország megszállta és annektálta a Krímet.

Világosan érzékelt, hogy imperialista ambíciói nem fognak nagy ellenállásba ütközni a liberális demokráciák részéről.

Ilyen körülmények között nem kellett volna meglepődni azon, hogy Putyin biztosra vette, továbbra is büntetlenül cselekedhet, és 2022-ben megindította a háborút Ukrajna ellen – amivel nyilvánvalóan megsértette az ENSZ Alapokmányát. Putyin szemszögéből nézve Ukrajna mindig is Oroszország része volt, ezért az invázió „különleges hadművelet”, nem pedig teljes körű háború. Tekintettel arra, hogy a Kreml által támogatott szakadárrok 2014-ben viszonylag könnyen jelentős területeket foglaltak el Kelet-Ukrajna Donbász régiójában, Putyin egyértelműen gyors győzelemre számított, amint az orosz tankok elindultak Kijev felé. Az ukránok azonban Volodimir Zelenskij elnök vezetésével elszántan ellenálltak, és megállították az erősebb orosz erőt.

Több mint két év telt el a háború kezdete óta, közben az oroszok ukrán városokat bombázták, némelyiket rommá lőtték; civileket kínoztak, erőszakoltak és gyilkoltak meg; több ezer gyereket raboltak el. Ahogy a harcok folytatódnak, a Kinából, Iránból és Észak-Koreából származó fegyverszállományokkal támogatott orosz fölény is kezdett megmutatkozni, bár az ukránok továbbra is kitartanak.

Ahhoz, hogy Ukrajna továbbra is megvédje magát – és esélye legyen a háború megnyerésére –, az Egyesült Államoknak és Európának több fegyvert és támogatást kell biztosítani, beleértve a légi fedezetet is. Fontos, hogy ne feledjük: Ukrajna a közös nyugati értékekért harcol.

Hosszan tartó kongresszusi csata után az USA döntéshozói a közelmúltban megállapodásra jutottak, hogy újból löszert, drónokat, rakétákat és egyéb katonai felszerelést szállítsanak Ukrajnának. A több hónapos késedelem a republikánus képviselők egy csoportjának tudható be, akik ténylegesen oroszbarát lobbikat alkotnak az Egyesült Államok Kongresszusában, és vitathatatlanul többet tettek a Kreml háborús erőfeszítéseinek segítése érdekében, mint Putyin tábornokai.

Az európai országok az Egyesült Államokat sürgetik, hogy nyújtsanak nagyobb támogatást Ukrajnának, de sok esetben a szavak nincsenek igazán összhangban a tettekkel. Az Egyesült Államok ténylegesen John F. Kennedy elnöksége óta igyekszik meggyőzni a NATO európai tagjait, hogy járuljanak hozzá nagyobb mértékben a saját védelmükhöz. De a tagországoknak még most is csak kevesebb mint fele teljesíti a régóta kitűzött, a GDP 2%-át kitevő védelmi kiadási célt. Egyes országokban a nyugdíjak által felémlesztett költségvetésből olyan kevés marad a katonai kiadásokra, hogy a hadsereg alig több egy jól védett nyugdíjalapnál.

Biztató fejlemény, hogy az Egyesült Államok akcióba lendült, miután jóváhagyott közel 61 milliárd dolláros katonai segílyt Ukrajnának. De az igazi kérdés az, hogy a segílyek továbbra is zavartalanul, folyamatosan jutnak-e el Ukrajnába. Bízunk benne, hogy Ukrajnának nem kell többé segítségért könyörögni. Már csak azért sem, mert az orosz győzelem nem utolsósorban bizalomvesztést jelentene: a világ elveszítené a hitét abban, hogy a Nyugat hajlandó megvédeni a saját értékeit. A világ pedig nagyon is figyel.

Chris Patten

A szerző Hongkong utolsó brit kormányzója, az EU egykori külügyi biztosa, az Oxfordi Egyetem kancellárja

©Project Syndicate

(Fotók: TASR/AP, Shutterstock)

Nem tudom, a kedves olvasók hogyan vannak vele, milyen létezésgyakorlatokat aktíválnak magukban, de én gyakran elképzelem, amikor vonaton, autóbuszban, villamoson vagy metróon utazom, hogy olyan szemmel kezdem nézni az utastársaimat, mintha 20 000-ból, 3000-ból, 2600-ból, 1910-ből, 1250-ből, Kr. e. 5000-ból vagy 250 000-ból kerülnek ide, de abban a kényelmes helyzetben vagyok, hogy az arcom, a hajviseletem, a ruházódásom teljes inkognitót jelent számomra. Így, ebből a pozícióból hallgatom a párbeszédet, nézem az utasok cipőjét és kabátját, a grimaszokat és tekinteteket, a tárgyakat és formákat, a tereket és a benne mozgó alakokat.

Amikor egy idegen országban vagyunk, amelynek értjük a nyelvét, akkor elképzelünk sem kell önmagunk idegenségét, mert az eleve adott, még a levegővétele is beleíródik, miközben erről csak mi tudunk, hiszen – ha a bőrszínünk azonos – tökéletesen játszhatjuk a hazait, az ismerőset.

Három lengyel nő ül tehát egy kávéházban Varsóban, én a szomszédos asztalnál Gazeta Wyborczą olvasok és narancslevet iszom, tökéletes a mimikrim. Tíz percig lényegtelen apróságokról folyik a szó, de aztán összehajolnak.

Az első percben az derül ki, hogy egyikőjüknek több mint két éve, az orosz–ukrán háború kitörése óta ott áll az ágya mellett, alatt a becsomagolt bőrönd. Mindent bekészített, amit fontosnak gondolt, öt évig dolgozott külföldön, tudja, mire van szükség egy hosszú út esetében, el sem tudna aludni, ha nem lenne a biztonságot jelentő bőrönd az ágy alatt.

A beszélgetés hatodik percében kiderül, barátinője másfél éve az interneten rendelt magának evakuációs hátizsákot [plecak ewakuacyjny], pontosabban az egész családnak, az internetről.

Megjegyzés 1.: Help Bag Combo hátizsák felszereléssel, 40 l, fekete. 2499 zł.

(Fotó: Shutterstock)

TÁRCA A SZALONBAN

Németh Zoltán Három lengyel nő

Megjegyzés 2.: Sklad plecaka ewakuacyjnego [Poradnik Rzadowego Centrum Bezpieczenstwa] – Az evakuációs hátizsák összetétele [A Kormányzati Biztonsági Központ útmutatója]

Mit kell tartalmaznia egy evakuációs hátizsáknak? Elemes rádió + akkumulátorok. Zseblámpa + elemek. A legszükségesebb iratok (személyi igazolvány, a lakástulajdon dokumentumai, telek- és jelzálognyilvántartási kivonatok, alapvető egészségügyi adatok, biztosítási iga-

zolás, születési, házassági és halotti anyakönyvi kivonatok, nyugdíj- és jövedelemigazolások + pendrive-on és szkennelve), stp, öngyújtó/gyufa, légzésvédőlévegyszerek, térkép a helyi utakról, iránytű, GPS, konzervnyitó, élelem 2 napra, kés, ceruza és jegyzetfüzet, evészkészlet, esőkabát, elsősegélynyújtó készlet (egyéni gyógyszerek, paracetamol, ibuprofen, hasmenés, hányinger és hányás elleni gyógyszerek, elektrolitok, hőmérő, csipesz, kötszerek, géz, tapaszok), szemeteszákok, egy

váltás ruha, fogó, feszítővas, többfunkciós szerszám, szappan, fertőtlenítő gél, megfelelő mennyiségű készpénz – lehet, hogy élelmiszert és üzemanyagot kell vásárolnia –, szűrőpalack új szűrővel, gumiszalagok, zsinetek, kapcsok.

Ha Kijevet elfoglalja, Putyin nem fog megállni Ukrajna határainál, mondja a harmadik. Vérsemet kap, és az első célpont vagy a balti államok, vagy mi, és ha mi, meg sem áll Varsóig. Nem fogja érdekelni a NATO meg a NATO-

szereződés, mert tudja, hogy senki sem akar hosszú és véres háborút. 1939-ben is volt védelmi szerződésünk, hadat is üzentek a nyugatiak, mégsem lóttak ki egyetlen golyót sem, inkább a saját embereik életét védte egy távoli ország helyett.

Igen, mondja a beszélgetés 16. percében az első. Igen, a férjem minden este tele tankkal áll be a garázsba. Ha menekülni kell, tele lesznek emberekkel a benzinkutak, de az is lehet, hogy kifogy a benzin, vagy a katonaság egész egyszerűen lefoglalja. Sosem lehet tudni, a háború borzalmas, és amikor az életéről van szó, akkor megváltoznak a szabályok.

Ki gondolta, ki gondolta volna 3 évvel ezelőtt, mondja a második a beszélgetés 18. percében, hogy háború lesz a szomszédban, hogy 2 millió ukrán menekül át hozzánk, előtte is sokan csak nevettek, á, nem lesz háború, nem olyan hülyék az oroszok, és most itt van, erőszakolják a nőket, elrabolják a gyerekeket, szétlövik a városokat, nem számít semmi. Amikor az amerikaiak figyelmeztettek, hogy 300 ezer orosz áll az ukrán határ mellett, még akkor is csak nevettek, és mi lett belőle.

Egy csomó ismerősöm vett fegyvert magának, amikor kitört a háború, mondja az első a beszélgetés 24. percében. Az egyik azt mondta, alig tud bejutni a lőtérré, sorban állnak az emberek. Én utálok a fegyvert, de már ott tartok, hogy talán kéne.

Megjegyzés 3.: BENELLI DEFENSE M3-A1 sörtes puská – 18,5", 12/76, Műszaki adatok: Kaliber: 12/76. Cső hossza: 470 mm / 18,5". Tár: 6 kör plusz 1 (Magnum) vagy 7 + 1 (12/70). Súly: 3,47 kg. Teljes hossz: 1010 mm. Irányzék: ghost ring fém elülső irányzékkel. Gyártó: BENELLI, Olaszország. 9600 zł.

És azt tudjátok, mondja a harmadik a beszélgetés 31. percében,

hogy milyen sok lengyel vett magának lakást Spanyolországban a háború kitörése óta? A cégben van egy nő, akinek a férje ilyesmivel foglalkozik, olcsó lakásokat közvetít, persze nem tengerpartit.

Megjegyzés 4.: Ingatlan vásárlását fontolgatja Spanyolországban? Vagy esetleg bérelni szeretne? Fedezze fel a legjobb eladási és bérbeadási ajánlatokat, beleértve a házakat és apartmanokat Spanyolországban. Itt spanyolországi ingatlanokat talál mind a másodlagos, mind az elsődleges piacon. Az ajánlatok széles választéka lehetővé teszi, hogy megtalálja az igényeinek és anyagi lehetőségeinek megfelelő lakást vagy házat. Ha egy spanyol bungaló érdekli, akkor azt is megtalálja ajánlataink között. Tekintse meg Alicante ingatlanajánlatait, és válassza ki az elvárásainak megfelelő házat!

Igen, mondja az első, én meg olyanokról tudok, akik kicsi aranylemezeket vásárolnak. Ha itt valami lesz, akkor a bankoknak is végük, én is csak minimális összeget hagyok bent, de még jobb ötletnek tűnik az arany.

Megjegyzés 5.: A kétgrammos aranyrud nemcsak ideális módszer a megtakarítások biztosítására, hanem eredeti ajándékötlet is szerettei számára. Csak most, rövid ideig tartó ajánlatunkban akár öt ilyen rudat is kínálunk nagyon jó áron, hogy mind az ajándékötletre vágyók, mind a megtakarításait okosan beosztani vágyók igényeit kielégítsük.

A 40. perc táján hagyják el a kávézót. Arra gondoltam, nem is annyira idegen ez az ország, valamenynyire tehát én is lengyel vagyok, másrészt viszont a tudatosságnak, a felkészültségnek, a kíméletlenül végigvitt következtetéseknek, az igazsággal való őszinte szembenézésnek ez a szintje merőben idegen volt tőlem. Van tehát mit tanulni.

Közben lement a nap, a város utcáin felgyulladt a lámpasor. Miután becsukódott hátam mögött a kávéház ajtaja, hazafelé sétálva az ablakok mögött rejtőző bőröndöket, evakuációs hátizsákot, fegyvereket, aranylemezeket számoltam. Képzletben.

LEBILINCSELŐ IGAZ TÖRTÉNETEK ISKOLÁSOKNAK

Humoros, fantáziadús és könnyed olvasmány, ráadásul JÓ, IZGALMAS, RÓLUK/NEKIK SZÓLÓ KÖNYV

Mindemellett mindkét nyelven egyidejűleg olvasható. Azonfelül rendkívül jó alap beszélgetés kezdeményezéséhez, ill. élmények feldolgozásához, mert megtanít legyőzni a félelmeinket, csökkenteni a szorongásainkat egy-egy új helyzettel kapcsolatosan. Sőt arra is megtanít, miként kezeljük konfliktusainkat.

- A szerző illusztrációival ■ 320 oldalon ■ Kemény kötésben, ajándékozásra is alkalmas kivitelben
- Család- és iskolabarát áron ■ Előfizetőknek még nagyobb kedvezménnyel

Benőke és Hanga, a kétnyelvű testvérek
Benőke a Hanga, dvojazyční súrodenci

A Vasárnap népszerű igazmese-sorozatának gyűjteménye, most Marosz Diána eredetije mellett szlovák nyelven is Lucia Molnár Satinská fordításában EGY KÖTETBEN

Új Szó- és Vasárnap-előfizetőknek kedvezményes áron: **18,90 helyett csak 17 €**

Vasárnap
a csodák

Rendelje meg a www.vasarnap.com/benokeeshanga oldalon vagy a 02/32 153 313 telefonszámon!

Zöldebb, biztonságosabb Sziget

ÖSSZEFOGLALÓ

A múlt héten számoltunk be róla, hogy az idei Szigeten az ausztrál popsztár, Kylie Minogue is fellép. A fesztivál emellett számos fejlesztésről és újításról is beszámolt – nézzük most ezeket.

A tavaly év végi, Tension című lemezének egyik daláért Grammy-díjat bezsebelő Kylie Minogue az idei kínálat legfontosabb húzóneve. A szupersztár a nyitónap fellépője lesz, a Nagyszínpadon az őt követő napokon olyan előadók adnak koncertet a főszínpadon, mint Sam Smith, Liam Gallagher, Halsey, Martin Garrix és Fred again. A Nagyszínpad programja a korábbi sávokban is sokszínűnek ígérkezik: fellép – mások mellett – Skrillex, Stormzy, Fisher, Raye, Janelle Monáe, Tom Odell és Louis Tomlinson is. Ami pedig a magyar előadókat illeti, ott lesz majd a Nagyszínpadon a Beton.Hofi, mint ahogy a Margaret Island is. Azt is már korábban elújságták a szervezők, hogy hosszú évek után újra lesz magyar koncert a Nagyszínpad kiemelt sorában: Azahria csütörtökön Halsey előtt lép majd színpadra.

A Nagyszínpadon túl három másik nagy helyszín várja a látogatókat: az alternatív zenei irányzatokat a Revolut Színpad tömöríti, a Bolt Party Aréna az elektronikus zenét kedvelők helyszíne, míg az alternatív elektronikus zene krémjét vonultatja fel az ókori amfiteátrumokat idéző díszletben megjelenő Colosseum.

A Szigeten, szabadon

Idén 30. alkalommal jelentkezik a Sziget. A rendezvény a kezdetek óta hamar szimbólummá vált: a Sziget egy olyan hely, ahol mindenki megéletheti a személyes szabadságát, az atmoszférát, a „flow”-t, amit egy vibráló fesztivál nyújthat, ahol megférnek egymás mellett különböző stílusok, programok és kultúrák. „A Sziget alapértékei harminc éve

(Fotó: Sziget Fesztivál)

változatlanok. Hiszünk a kulturális sokszínűségben, a különbözőség elfogadásában, az egymás iránti figyelemben, a közösség erejében, a személyes boldogsághoz való jogban, a szeretet erejében, bármi is történjék közel vagy távolabb körülöttünk a világban” – emelte ki Kádár Tamás, a Sziget főszervezője. Európa egyik legnagyobb fesztiválját egyébként a European Festival Awards a társadalmi ügyek melletti kiállást elismerő „Take a Stand Award” elismeréssel díjazta idén.

Fenntartható fesztivál

Ma már a látogatók szempontjából is fontos elvárás, hogy egy tömegrendezvény fenntartható legyen, a

fesztiválokat pedig pedig évről évre értékeli szakértő szervezetek. A Sziget folyamatosan fejleszti a zöld stratégiáit, a civil szervezetek pedig rengeteg programot tartanak az éghajlatváltozással, a befogadással, a sokszínűséggel és az egyenlőséggel kapcsolatban, még a Nagyszínpadon is. A fesztivál egyébként a Green Deal Circular Festivals, azaz a teljesen körforgásos és klímabarát fesztiválokért küzdő, élvonalbeli európai fesztiválok közösségének lett a tagja, így tavaly óta már pontos, más fesztiválokkal összehasonlítható adatokat gyűjtött a fesztivál ökológiai lábnyomáról öt témakör, az energia, anyagáramlás, utazás és szállítás, víz és vendéglátás mentén.

A Green Deal körforgásos fesztiválok mérései – így a Sziget adatai is – mindenki számára elérhetőek, segítenek a megfelelő beavatkozási pontok és prioritások megállapításában, valamint visszajelzést adnak a beavatkozások sikerességéről.

Idén a szigetes ajándékboltokban vásárolható minden textiltermék már organikus pamutból fog készülni, és szintén újdonság, hogy egy zero waste megoldásokkal foglalkozó cég pedig továbbhasznosított termékeket gyárt az előző évben a Szigeten hagyott sátrak anyagából. Szintén a fenntarthatósághoz tartozik, hogy a fesztiválra nem feltétlenül szükséges sátrakkal érkezni, melyeket a fesztiválozók sokszor szemétként hagynak

ott. A Szigeten alkalom lesz sátrat bérelni, melyet kaució fejében visszaváltanak a rendezvény végén. Ezenfelül, azokat a látogatókat, akik saját sáttal érkeznek, a szervezők kedvezménykuponnal ösztönzik, hogy le is bontsák a sátraikat, és ne hagyják szemétként a területen.

Biztonságosabb bulizás

A Sziget a napi 95 ezres befogadóképességével Magyarország 10. legnagyobb „városa”. Érthető tehát, hogy egy ekkora tömeget megmozgató rendezvényen kiemelt szempont a látogatók biztonsága és egészségügyi ellátása. Idén olyan segítőzónákat is létrehozunk a fesztiválon, ahol nyugodt körülmények és szakmai segítség várja azokat, akik esetleg pánikroham, vagy bármilyen mentális és pszichés probléma miatt kérnek segítséget. Az egészségügyi ellátás terén pedig a balesetek többségét jelentő bokaficam vagy egyéb sérülések ellátásán túl egy olyan védőhálózt igyekeznek biztosítani, mely az egészségügyi problémával élők – mozgáskorlátozottak, cukorbetegség vagy gyógyszereszedésre kötelezettek – számára nyújt biztonságos szórakozást.

És a hosszú sorok?

Tavaly a legnagyobb kihívást a szervezők számára az jelentette, hogy a már régóta felújításra szoruló, így az áteresztő képességében biztonsági okokból visszafogott K-híd miatt a nagy világsztárok koncertjei után a látogatók kiengedése lelassult. A híd felújításáról továbbra sincsenek biztató hírek, ezért a tömegirányítás terén igyekeznek újabb megoldásokat bevezetni a szervezők: a Nagyszínpad táncteréről egy új útvonalon irányítják majd a közönséget a kijárat felé. Technikai újítás, hogy több helyen lesznek olyan digitális információs táblák, ahol valós idejű adatokkal tájékoztatják a közönséget, hogy egyes útvonalakon mennyi idő alatt lehet a kijáratot vagy a taxiszolgáltatásokat elérni. (K)

Kulka János lett a nemzet színésze

Budapest. Kulka János Kosuth- és Jászai Mari-díjas színművészt választották a nemzet színészeként. „Őszintén meglepett és nagyon jólesett a kollégáim döntése. Köszönöm mindenkinek!” – mondta a színművész. Kulka Jánost a március 30-án elhunyt Tordy Géza helyére választották meg a nemzet színészei. A magyar színművészet, a nemzeti színjátszás fejlesztése, népszerűsítése, a nemzeti irodalom tolmácsolása és a magyar nyelv ápolása terén nyújtott kimagasló tevékenységért kaphatja meg a Nemzet Színésze címet az a művész, akit a cím viselői maguk közé választanak. A címet egyszerre legfeljebb tízen kaphatják meg, és ha közülük valaki elhalálozik, a cím többi birtokosa dönti el, ki kerülhet a megüresedett helyre.

Kulka János 1981-ben végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskolán. Számos emlékezetes színházi alakítás és filmszerep fűződik nevéhez. 2016 áprilisában stroke-kal kórházba került, ahol életmentő beavatkozást hajtottak végre rajta, mely után hosszú rehabilitációval épült fel. (MTI)

Tiszteletbeli Arany Pálmát kap Meryl Streep

Meryl Streep amerikai színésznő lesz a 77. cannes-i filmfesztivál megnyitójának díszvendége, ő fogja megnyitni a május 14. és 25. között zajló seregszemlét, amelyen tiszteletbeli Arany Palma díjat kap.

Harmincöt évvel azután, hogy elnyerte a legjobb női alakításért járó díjat a Sikoly a sötétben című filmben nyújtott játékáért, ami eddigi egyetlen részvétele volt a cannes-i filmfesztiválon, Meryl Streep régóta remélt és várt visszatérése idén lesz a Croisette-en. „Nagy megtiszteltetés számomra, hogy megkapom ezt a rangos elismerést” – fogalmazott a színésznő. „Cannes-ban díjat átvenni a nemzetközi művészközösség számára mindig is a filmművészet legmagasabb elismerését jelentette. A korábbi díjazottak árnyékában állni egyszerre alázatos feladat és izgalmas tapasztalat. Alig várom, hogy májusban Franciaországba jöjjenek, és személyesen köszönjem meg mindenkinek.”

„Mindannyiunkban van valami Meryl Streepből” – hangsúlyozta Iris Knobloch és Thierry Frémaux,

Ez lesz Meryl Streep régóta remélt cannes-i visszatérése (Shutterstock-felvétel)

a fesztivál elnöke és művészeti vezetője. „Mindannyiunkban van valami a Kramer kontra Kramer, a Sophie választása, a Távol Afrikától, A szív hídjai, Az ördög Pradát visel és a Mamma Mia! című filmekből. Mivel közel 50 évnyi filmművészet fűződik a nevéhez, és számtalan re-

mekműben játszott, Meryl Streep része a kollektív képzeletünknek, része a közös mozikultúránknak” – mondták a szervezők.

A cannes-i fesztivál idén egy másik tiszteletbeli Arany Pálmát is adományoz a filmművészet egyik másik alakjának: a május 25-i záróünnepsé-

gen George Lucast, a Csillagok háborúja-sorozat rendezőjét tüntetik ki, s ugyanebben az elismerésben részesül az Oscar-díjas japán animációs filmrendező, forgatókönyvíró Hayao Miyazaki által alapított Ghibli animációs filmstúdió is.

A 77. cannes-i fesztivált május 14. és 25. között rendezik meg, a seregszemle Quentin Dupieux francia rendező Le deuxième acte (A második felvonás) című vígjátékának versenyen kívüli díszbemutatójával nyílik meg, a hivatalos versenyprogram nemzetközi zsűrijének elnöke Greta Gerwig, a Barbie című film rendezője, a nyitó- és a záróünnepség háziasszonya pedig Camille Cottin francia színésznő lesz.

A versenyprogramban 22 alkotás szerepel, köztük Francis Ford Coppola legújabb alkotása, az Adam Driver és Forest Whitaker főszereplésével készült Megalopolis című sci-fi, a kanadai David Cronenberg The Shrouds (A leplek) című thriller, Yorgosz Lanthimos Kinds of Kindness című új filmje és az Oscar-díjas Michel Hazanavicius holokauszt témájú animációs filmje. A fesztivál filmes piacának díszvendége idén Svájc lesz. (MTI)

A pocsek formában levő Podbrezovához látogat a DAC

OROSKY TAMÁS

Ha a DAC megnyeri három utolsó bajnokiját a szezonban, biztosan indulhat európai kupasorozatban. Az első strigulát vasárnap (17.30), a Podbrezová otthonában húznák be a sárga-kékek a labdarúgó NIKÉ Liga felsőházi rájátszásának 8. fordulójában.

Hét közben a rózsahegyiek megnyerték a Slovnaft Cupot, azaz az ő európai kupaindulásuk már biztos. Ha nem lépnének előre a bajnokságban a most elfoglalt ötödik helyükről, csak a Niké Liga második és harmadik pozíciója érne nemzetközi „kvótát”, a potenciális rájátszásra a 4–7. helyezettek számára nem kerülne sor.

Dunaszerdahelyen azonban mindenféle számolgatást elkerülnének. A képlet ugyanis egyszerű a DAC számára: ha behúzzák az utolsó három bajnokijukat, egészen biztosan kiléphetnek az európai porondra az új idényben is. „Még három döntő vár ránk a szezonban. A nemzetközi kupaporondra való kijutás az elsődleges cél a csapat és a klub számára is. Tisztában vagyunk vele, hogy ha megnyerjük mindhárom hátralévő meccsünket, akkor a második helyen végzünk, tehát a saját kezünkben van a sorsunk” – nyilatkozta klubja honlapjának Mateus Brunetti, a dunaszerdahelyiek brazil védője.

A csallóközietek jelenlegi formája ezt illetően bizakodásra ad okot: egy hete a Slovnaft 5:3-ra verték, összességében pedig hat meccse veretlenek. A Podbrezová épp ellentétes pályát jár be: utójára febr-

Páros gyakorlat a múlt vasárnapi DAC–Slovanról (5:3). A dunaszerdahelyiek idegenben is bizonyítani akarnak.

(Somogyi Tibor felvétele)

ruár elején győzött tétmeccsen (Michalovce 2:1), azóta a Niké Ligában két döntetlen és zsinórban nyolc vereség a mérlege. A kupában ugyan kiejtették közben az égszínkéket, a Spartak elleni elődöntőkben azonban gólképtelenek maradtak és kiestek. „A Slovan elleni siker további önbizalmat öntött a csapatba, akárcsak a tény, hogy immár hat

meccse veretlenek vagyunk. Tisztában vagyunk vele, hogy jó csapattal találkozunk, amely az utóbbi időben hadilábon áll a gólszerzéssel. Nekünk is le kell őket védekeznünk. Jó formában vagyunk, tele önbizalommal utazunk Podbrezovára – jegyezte meg Brunetti. – Alaposan kiismertük őket, tudjuk, milyen rendszerben futballoznak. Győzni megyünk oda, szükségünk van a három pontra. Bízom benne, hogy sikerül betalálnunk, mi pedig kapott gól nélkül hozzuk le a meccset.”

Utóbbi kitétel a DAC legutóbbi zólyombrezói meccsén is teljesült, akkor viszont 0:0-s döntetlennel zárult a két csapat találkozója.

2023-ban a Podbrezová 2:0-ra nyert, 2022-ben 0:0 lett a végeredmény. Az utolsó dunaszerdahelyi vendégsiker 2018-as keltezésű (1:2, Pačinda és Vida Kristopher rúgták a sárga-kékek góljait). Érdekes, hogy amikor a dunaszerdahelyiek gólt lőttek a Podbrezová pályaválasztása mellett, mindhárom alkalommal győztek is.

A klubhoz kapcsolódó hír, hogy péntek délután újabb két idényre aláírta szerződését Xisco Munoz vezetőedző, akinek a mostani szezon végéig szól a korábbi kontraktusa.

A mérkőzést – melynek játékvezetője Ivan Kružliak lesz – élőben közvetíti a Dajto.

SPORTMENÜ

▶ Labdarúgás

NB I, 31. forduló – szombat, 13.00: Mezőkövesd–Zalaegerszeg; **15.30:** Puskás Akadémia–Kisvárd; **19.15:** Újpest–Diósgyőr. **Vasárnap, 16.00:** Kecskemét–Paks; **18.30:** Ferencváros–Debrecen.

A Fehérvár–MTK meccs tegnap lapzártánk után ért véget.

1. Ferencváros	30	21	5	4	73:27	68
2. Paks	30	16	5	9	48:40	53
3. Fehérvár	30	15	5	10	51:39	50
4. Puskás Akadémia	30	12	10	8	49:31	46
5. Debrecen	30	13	6	11	46:39	45
6. MTK	30	12	7	11	41:54	43
7. Diósgyőr	30	11	8	11	48:49	41
8. ZTE	30	11	6	13	50:56	39
9. Kecskemét	30	11	5	14	40:44	38
10. Újpest	30	10	4	16	38:62	34
11. Kisvárd	30	8	4	18	33:46	28
12. Mezőkövesd	30	5	5	20	26:56	20

NIKÉ LIGA, rájátszás, 8. forduló, felsőház – szombat, 15.30: Trnava–Ružomberok (jv.: Očenáš); **18.00:** Slovan–Žilina (Dohál). **Vasárnap, 17.30:** Podbrezová–DAC (Kružliak).

1. Slovan	29	22	4	3	68:25	70
2. Trnava	29	16	3	10	41:28	51
3. Žilina	29	15	6	8	48:39	51
4. DAC	29	13	10	6	42:30	49
5. Ružomberok	29	12	10	7	36:36	46
6. Podbrezová	29	10	4	15	47:51	34

Alsóház – szombat, 18.00: Zlaté Moravce–Skalica (Benedik), Trenčín–Michalovce (Gemzický).

A Banská Bystrica–Košice meccs tegnap lapzártánk után ért véget.

7. Banská Bystrica	29	13	8	8	46:36	47
8. Trenčín	29	11	9	9	43:32	42
9. Skalica	29	10	6	13	32:35	36
10. Michalovce	29	5	9	15	26:45	24
11. Košice	29	6	6	17	24:53	24
12. Zl. Moravce	29	1	5	23	18:61	8

II. MONACOBET LIGA, 28. forduló – szombat, 17.00: Pov. Bystrica–Pohronie (Ruc), Humenné–Spišská Nová Ves (Čiernik), Petržalka–Prešov (Kráľovič), Trebišov–Komárno (Smolák). **Vasárnap, 10.30:** Šamorín–Slovan B (Marsal).

A Lipt. Mikuláš–Dolný Kubín, a Púchov–Žilina B és a Myjava–Malženice meccs tegnap lapzártánk után ért véget.

1. Komárno	27	20	4	3	57:21	64
2. Prešov	27	18	5	4	50:19	59
3. Petržalka	27	17	6	4	57:27	57
4. Považská Bystrica	27	12	10	5	46:33	46
5. Humenné	27	12	8	7	39:30	44
6. Púchov	27	13	3	11	47:45	42
7. Žilina B	27	12	3	12	54:54	39
8. Myjava	27	11	6	10	38:39	39
9. Pohronie	27	10	5	12	40:46	35
10. Liptovský Mikuláš	27	10	3	14	45:47	33
11. Trebišov	27	9	5	13	32:44	32
12. Slovan B	27	9	5	13	40:50	32
13. Šamorín	27	8	7	12	43:53	31
14. Malženice	27	6	6	15	32:45	24
15. Dolný Kubín	27	3	8	16	22:61	17
16. Spišská Nová Ves	27	2	4	21	18:48	10

▶ Kézilabda

FÉRFI NIKÉ HANDBALL EXTRALIGA, ligakupa az 5–8. helyért, 3. forduló – szombat, 16.00: Záhóraci–Nové Zámky; **19.00:** Topoľčany–ŠKP Bratislava.

NŐI MOL LIGA, szlovák bajnoki rájátszás, 2. forduló – vasárnap, 17.00: Michalovce–HC DAC.

▶ Kosárlabda

FÉRFI NIKÉ SBL, playoff, elődöntők, 3. meccsek – szombat, 18.00: Levice–Komárno (az egyik fél harmadik győzelméig tartó párharc állása 1:1); **19.00:** Prievidza–Spišský Rytieri (0:2).

Elhunyt Hammerl László

Hosszan tartó súlyos betegség után 82 éves korában elhunyt Hammerl László olimpiai bajnok sportlövő, a nemzet sportolója.

Hammerl László az 1964-es tokiói olimpián győzött a férfi puskások 60 lövéses fekvő versenyében, a 3x40 lövéses összetett számban pedig bronzérmert nyert. Négy évvel később Mexikóvárosban ezüstérmert szerzett fekvőben. Világ- és Európa-bajnokságokon egyaránt egy-egy bronzérmert szerzett. Az 1974-es berni vb-n a kisbő sportpuska álló szám csapatversenyében, az 1975-ös bukaresti Eb-n pedig a kisbő sportpuska térdelő testhelyzetű csapatversenyében lett harmadik. Karrierje során 37 magyar bajnoki címet gyűjtött.

A kiváló sportember az 1972-es müncheni és az 1976-os montreali olimpián is szerepelt, utóbbit követően vonult vissza és rövid ideig tanult szakmájában, füll-orr-gégész szakorvosként dolgozott, majd 1977 elején átvette a szövetségi kapitányi

posztot, melyet összesen 26 évig töltött be. Az azóta nyert két magyar sportlövő olimpiai aranyérmert megszerzésekor (Varga Károly, kisbő sportpuska, fekvő, 1980; Igaly Diána, skeet, 2004) egyaránt ő volt a szakvezető.

A nemzet sportolójává mindjárt a kezdetekkor, 2004-ben megválasztották. (MTI)

Hammerl László (1942–2024)

(Fotó: MTI)

Valter esélyei a Girón

Valter Attila személyében egyetlen magyar indul a ma rajtoló 107. Giro d'Italia országúti kerékpáros-körversenyen, amelynek toronymagas esélyese a szlovén Tadej Pogacar.

A Visma 25 éves magyar kerekese 2020, 2021 és 2022 után negyedszer áll rajthoz az olasz körön. Három éve három napon át viselte az összetett éllovasát illető rózsaszín és öt szakaszon keresztül a legjobb 25 éven aluli versenyzőnek járó fehér trikót. Akkor 14. lett összetettben, ami pályafutása legjobbja háromhetes viadalon, míg 2022-ben szökéskből negyedikként ért célba egy hegyi befutós szakaszon. Idén várhatóan inkább egy jó szakaszeredmény lebeghet Valter szeme előtt. „Nagyon várom ezt a három hetet. Vannak céljaim, de most nem érzem azt az óriási elvárást, amit magam felé szoktam tanúsítani, mert kezdem megszokni, hogy az nem mindig jó – magyarázta a me-

zőnyversenyben és időfutamban egyaránt magyar bajnok kerékpáros. Hangsúlyozta, sok lehetősége lesz, és reményei szerint élni is fog tudni velük. – Már kinéztem azokat a szakaszokat, amelyek jók lehetnek számomra. Aztán majd meglátjuk, hogy ott mi lesz a felállítás, tudok-e szökni, milyen erőben leszek, hogy fog a mezőny viselkedni, úgyhogy inkább a napról napra taktikát választom.”

Az elmúlt évekhez képest kevésbé erős a kiemelkedő összetett menők felhozatala a Girón: az április eleji baszk körversenyen megsérült Jonas Vingegaard, Remco Evenepoel és a címvédő Primoz Roglic egyaránt a nyári Tour de France-t tűzte ki fő célul, így a bukás előtt sem tervezték a tavaszi háromhetes való részvételt. Nem úgy a szlovén Tadej Pogacar, aki duplázni szeretne, azaz megkísérli megnyerni a Giro után a Tourt is. Rajta kívül egyedül a walesi Geraint Thomas diadalára van tizennél kisebb szorzó a fogadóirodánál. (MTI)

AKTUÁLIS

▶ Miloš Kelemen és Patrik Koch személyében két újabb olyan hokissal bővül a vb-re készülő szlovák jégkorong-válogatott kerete, akik az idényben az NHL-ben is játszottak. Kelemen 10 mérkőzésen viselhet a Phoenix Coyotes mezét, Koch pedig március elején debütálhatott a profiligában, ugyanúgy a Coyotes-nál. A szezon nagy részét mindketten a tucsoni farmcsapatban töltötték.

▶ Az újságírók szavazatai alapján a Manchester City játékos, Phil Foden lett a labdarúgó Premier League legjobb játékosa, megelőzve Declan Rice-t (Arsenal) és Rodrit (szintén Man.City).

Andrich tökéletes lövésével a döntő kapujában a Bayer (Fotó: TASR/AP)

EL: a Roma sem tudta megállítani a Bayert

Sorozatban 47. tétmérkőzésén maradt veretlen a Bayer Leverkusen, miután 2:0-ra nyert az AS Roma vendégeként a labdarúgó Európa-liga elődöntőjében. Az Európa-konferenciális Olimpia-kosz meglepetésre győzni tudott Birminghamben.

A friss német bajnoknak szerencséje is volt Rómában, hiszen a 21. percben Lukaku feje a felső léccen csattant, ám hét perccel később Smalling bizonytalankodása és Karsdorp hatalmas hibája után Wirtz vezetéshez juttatta a Leverkusent. A folytatásban a vendégek átvették a meccs irányítását és Andrich tökéletes lövéssel növelték is előnyüket a második félidőben. Az utolsó percben Abraham javíthatott volna csapata helyzetén, de 3 méterről fölé fejt. „Boldogan, de óvatosan utazunk haza. Amit ebben a szezonban csinálunk, az fantasztikus, igazán jó játékosaink vannak és nagyon magas szinten tartjuk a koncentrációkat. Ez a legnehezebb, hogy folyamatosan a topon legyünk. Nem akarunk megállni, szeretnénk ugyanígy folytatni a szezon végéig” – értékelt a győztes csapat vezetőedzője, Xabi Alonso.

A másik ágon jóval kiejezetebb mérkőzést egymással a Marseille és az Atalanta. Vezetést az olaszok szereztek a Liverpool ellen duplázó Scamacca révén, de a 20. percben már újra egyenlő volt az állás. Egy kisszöglet után Mbemba 21 méterről megeresztett lövéssel egyenlített. A győzelemhez a hazaiak jártak közelebb, de Ounahi szép lövése csak a kereszt-

lécet találta telibe. „Természetesen mindig győzni szeretnénk, de ma ennél egy kicsit jobbak is lehetünk volna. Az Atalanta egy jó csapat, de mi nem hagytuk őket kibontakozni. Megmutattuk, hogy mire vagyunk képesek, tudtuk, mik a gyenge pontjaik és úgy éreztük, tartanak is tőlünk. Ez biztató, megvan az esélyünk a döntőre” – nyilatkozta a Marseille középpályása, Veretout.

Az Európa-konferenciális Olimpia-kosz okozta, amely 4:2-re győzött az Aston Villa otthonában. A birminghami csapat korábban sosem kapott négy gólt hazai pályán európai kupamérkőzésen. Ezúttal az az El-Kabi talált be háromszor az angolok kapujába, aki a Ferencváros búcsúztatásából is két góllal vette ki a részét és 8 góllal holtversenyben vezet az EKL idei góllövölését. „Úgy gondolom, hogy a Villa hasonlóan fog játszani a jövő héten is, hiszen ez az ő stílusuk. Nekünk védenünk kell az eredményt, de a fejünkben kell tartani, hogy ha nem szerzünk gólt, könnyen bajba kerülhetünk. A szurkolóink hajtani fognak minket, más lesz a légkör, mint itt volt” – értékelt az UEFA kamerája előtt a görögök korábban Angliában is szereplő szélsője, Daniel Podence, aki két gólpaszt jegyzett csütörtökön. A Fradi egy másik korábbi ellenfele, a Fiorentina is érdekelt még az elődöntőkben. Az olaszok kétszer is vezettek a Club Brugge ellen Firenzében, de a belgák emberhátrányban is ki tudtak egyenlíteni és úgy tűnt, kibekkelik a döntlent. A 91. percben azonban érkezett Nzola és megnyerte a meccset a hazaiaknak. (UEFA, ez)

Gólínség a Csallóközben

ÁGH ISTVÁN

Egyházkarcsa/Nagymenyere. **Közeleg a labdarúgó-Európa-bajnokság, egy hét leforgása alatt három mérkőzés vár(t) a csapatokra a Nyugat-szlovákiai Futballszövetség hatáskörébe tartozó bajnokságokban. Így van ez az V. Hummel Liga délkeleti csoportjában is, ahol szerdán az előre hozott 30. forduló párharcait rendezték.**

Az ünnepnap kínálat slágere Nagymenyerezen zajlott, ahol a csallóközi riválisok mérték össze tudásukat. A kollektívák ellenkező előjellel várták a presztízscsatát. Múlt vasárnap ugyanis a nagymenyeriek hálójára ötször rezdült Udvardon, az egyházkarcsaiak viszont Németh Lajos mesternegyese (is) köszönhetően ötöt vágtak ellenfelüknek Negyeden, s az éllovas berencsiek hazai botlását követően ismét versenyben voltak a bajnoki címért vívott versenyfutásban. A járási riválisok rangadóján 0:0-s döntetlen került a jegyzőkönyvbe, gólképtelenek voltak a két csapat futballistái.

A hazaiakat tavasszal a gólcsemd jellemzi. Kilenc bajnokin csupán négyszer találtak az ellenfelek kapujába. „Sok a sérültünk. A gólerős futballistáink közül Rózsa Ádám nem tudta vállalni a folytatást, Bujka Nikolas Udvardon szenvedett kéztörést. De további sérültjeink is vannak.

A kezdőtizenegybe és a cserepadra ifistáink kerültek. Tegyük hozzá: teljesítményükkel nem okoztak csalódást. Ami a derbit illeti, a védekezésre összpontosítottunk, gyors ellentámadásokkal kísérleteztünk. Derekasán megküzdöttünk az erős ellenféllel, mondhatni, hiba nélkül hoztuk le a kiegyenlített meccset. Játékunkkal és az eredménnyel egyaránt elégedett vagyok. Ez jó kiindulási pontnak számít, ugyanis az egyházkarcsaiak után további két erős ellenféllel, a bábiakkal és a listavezető berencsiek együttesével csatázunk a pontokért” – nyilatkozta lapunknak Varga Károly, a termálosok tréner.

A vendégek edzőjük elmondása szerint nem tudtak fogást találni a defenzív felfogásban futballozó hazaiakon. „A párharc egyetlen po-

zítívuma, hogy sorozatban harmadik meccsünkön nem kaptunk gólt. Ezúttal erősségünkökből, a rögzített szituációkból nem tudunk profitálni. Végecím két góllal kecsesgető helyzetben fejjel pontatlanul céloztak, szerintem igazságos döntetlen került a jegyzőkönyvbe. A jól sikerült ősz után tavasszal is ott vagyunk az élbolyban. Még hozzá újoncként, sok fiatalal a kezdőcsapatban. Az V. ligában sok az erős ellenfél, a megmérettetések jó iskolát jelentenek számukra. Szombaton az ekeliakkal mérkőzünk, hat nap alatt harmadikban játszunk bajnokit. Nem lesz egyszerű helytállni, de mindent megtegyünk a sikeres helytállás érdekében” – értékelt legutóbbi fellépésüket Bogyai Krisztián, az egyházkarcsaiak sikerkövőcsa.

Nagy csata zajlott a győzelemért a nagymenyeriek és az egyházkarcsaiak járási rangadóján (Kovács Zoltán felvétele)

Ung-vidéki ezüstérem is született a Kossuth-stafétán

PANKOVICS MIKLÓS

Ezúttal is érmeikkel, szép helyezéseket elérve térhetettek haza futóink az ideji, 32. alkalommal megrendezett Kossuth-staféta elnevezésű futóversenyről.

Egyéniben 125-en, váltóban pedig 52 csapat vállalta, hogy lefutja a Sárospatak–Sátoraljaújhely közötti 12,4 km-es távot. A szervezők szerint kb. 270–280 versenyző sorakozott fel a rajtvonal mögött, közöttük felső-bodrogköziekkel és egy szál Ung-vidéki indulóval. Utóbbi a Nagykaposi Futóklub tagja, Gabri Lóránt volt, aki először indult el ezen a megmérettetésen és mindjárt egy ezüstéremmel gazdagíthatta érem-

gyűjteményét, amelyet a Master 1 férfi kategóriában ért el. „Nagyon élveztem a futást, az időjárás is kellemes volt és verseny közben sem voltak problémák. A 125 egyéni induló közül tizenegyediknek célba érni szerintem nem rossz teljesítmény, sőt, saját kategóriámban még dobogóra is állhattam. Igazán emlékezetes lesz számomra első szereplésem ezen a remek hangulatú versenyen” – nyilatkozta lapunknak Gabri.

Ugyanebben a kategóriában a dobogó harmadik fokára állhatott fel a királyhelmei Wágner László (15.), aki egyébként a legjobb felső-bodrogközi versenyző is lett. Az első húszban találhatjuk még a bacskaiak kiválóságát, Kun Patrikot (19.), akinek ismét sikerült a mezőny első felében végéznie. A nőknél a Királyhelmei Kocogók színeit képviselve

Kossuth-staféta

Végeredmény: 1. Bulitka László (Döge) 42:13, 2. Kánai Roland (Sajóörös) 43:48, 3. Kocsis Dávid (Nyíregyháza) 43:56.

Dél-szlovákiai helyezettek: 14. Gabri Lóránt (Nagykapos) 56:03, 15. Wágner László (Királyhelmei) 56:09, 19. Kun Patrik (Bacska) 57:07, 34. Szőke Levente (Battány), 1:01:38, 35. Lesko György (Borsi) 1:01:42, 41. Jabrik Csaba (Királyhelmei) 1:02:48, 45. Varkonda Dávid (Királyhelmei) 1:04:08, 50. Sirovec Marián (Szőlőske) 1:05:58, 51. Varanai Béla (Bodrogszent) 1:06:08, 54. Fekete Anita (Királyhelmei Kocogók) 1:06:33, 64. Bernáth Brigitta (Helmei Mihály Al, Királyhelmei) 1:11:26, 65. Ignéczy Imre (Újhely) 1:12:13, 67. Sándor Tamás (Királyhelmei) 1:13:28, 68. Fekete Márton (Királyhelmei Gimnázium), 1:14:15, 70. Borisza Brigitta (Királyhelmei) 1:15:03, 75. Eszenyi Adrianna (Perbenyik, HMA-Királyhelmei) 1:16:59, 83. Miklós Klára (Királyhelmei) 1:19:59, 84. Vargaestök Tamás (Királyhelmei) 1:20:11, 90. Leczo Kornélia (Bacska) 1:24:29.

Fekete Anita érte el a legjobb helyezést, 54.-ként haladt át a célvonalon, a Master 2 női kategóriában harmadikként jegyezték. Borisza Brigittát pedig a Senior női korcsoportban könyvelték el másodikként. Aranyéremmel büszkélkedhet a Királyhelmei Kocogók Senior női váltója (1:09:39), bronzéremmel pedig a Senior férfi váltó tagjai (1:11:59).

Az elmúlt évek versenyeihez hasonlóan tehát ismét jól szerepeltek a székvárosiak és a vonzáskörzetébe tartozó települések futói. Egyben köszönetüket is kifejezték Sárospatak és Sátoraljaújhely városok önkormányzatainak, valamint a Laktát Sport Team egyesületnek a kitűnő szervezésért, a szívélyes vendéglátásért.

Bulitka László (1.), Gabri Lóránt (2.) és Wágner László (3.), a Master 1 kategória legjobbjai

EREDMÉNYEK

► Labdarúgás

EL, elődöntő, 1. meccsek: Marseille–Atalanta 1:1, g.: Mbemba (20.), ill. Scamacca (11.); AS Roma–Leverkusen 0:2, g.: Wirtz (28.), Andrich (73.).

EKL, elődöntő, 1. meccsek: Aston Villa–Olimpiakosz 2:4, g.: Watkins (45.+1), Diaby (52.), ill. El Kaabi (16., 29., 56., a harmadikat 11-esből), Hezze (67.); Fiorentina–FC Bruges 3:2, g.: Sottill (5.), Belotti (37.), Nzola (90.+1), ill. Vanaken (17., 11-esből), Thiago (63.).

ANGLIA, 26. forduló (pótlott meccs): Chelsea–Tottenham 2:0, g.: Chalobah (24.), Jackson (72.).

► Jégkorong

NHL, playoff, 1. forduló, Keleti főcsoport, 6. meccs: Toronto–Boston 2:1 – az egyik fél negyedik győzelméig tartó sorozat állása 3:3.

► Kosárlabda

NBA, playoff, 1. forduló, Keleti főcsoport, 6. meccsek: Indiana–Milwaukee 120:98 – a sorozat végeredménye 4:2, továbbjutott: Indiana; Philadelphia–New York 115:118 – 2:4, tj.: New York.

► Sportfogadás

KENO – csütörtök: 1, 3, 7, 8, 16, 17, 18, 19, 28, 43, 44, 57, 59, 61, 66, 68, 71, 73, 74, 78. Keno Plusz-szám: 71. Péntek: 3, 15, 21, 23, 25, 26, 32, 34, 43, 44, 45, 48, 50, 59, 61, 70, 72, 75, 77, 78. Keno Plusz-szám: 75.

KENO JOKER – csütörtök: 576578. Nyeremények – 1. és 2. díj: nincs nyertes; 3. díj: 150 euró (2); 4. díj: 30 euró (11), 5. díj: 2,50 euró (81), 6. díj: 0,50 euró (808).

Péntek: 845607. Nyeremények – 1., 2. és 3. díj: nincs nyertes; 4. díj: 30 euró (8), 5. díj: 2,50 euró (75), 6. díj: 0,50 euró (834).

„Változni és változtatni” az oktatásban

VATAŠČIN PÉTER

„Változni és változtatni” című pódiumbeszélgetéssel zárult a Szlovákiai Magyar Pedagógusok 29. Országos Találkozója Rozsnyón. A kurrikuláris reform mellett több más aktuális téma is szóba került, köztük a generációk közti különbségek, a digitális világ jelentette kihívások, illetve a pedagógustámogató központok szerepe is.

ROZSNYÓ

A pódiumbeszélgetést Fodor Attila, a Comenius Pedagógiai Intézet igazgatója vezette. Első körben arra kérte a résztvevőket, összegezzék egy-egy gondolatmenettel a pedagógustalálkozót. A reflexiók sok szempontból nagyon hasonlóak voltak.

Tóth Gábor (Marianum Egyházi Iskolaközpont, Országos Közoktatási és Ifjúsági Intézet) annyit mondott, bár nem beszélt meg, de végül szinte ugyanazt mondták egymásnak. Ez azért lehet így, „mert valami van a levegőben”. Kerekes Beáta (búcsi óvoda, SZMPSZ Országos Óvodapedagógiai Társulás) azt mondta, számos jó ötletet kaptak a rozsnói hétvégén, s reméli, hogy legközelebb több óvodapedagógust tudnak bevonni a találkozóra. Priskin Zoltán (Czuczor Gergely Alapiskola) mindössze annyival összegezte a benyomásait, hogy „egy hajóban evezünk”. Berta Tünde (Selye János Egyetem, Innovatív Oktatásért Intézet) úgy látta, nagyon fontos mindenkinek azt érezni, hogy „most már nem halogathatjuk a változást”. Szabó Tömöl Gabriella (Dénes György Alapiskola, rozsnói Pedagógustámogató Központ) szerint két-három éve még maga a változás is kérdést jelentett, most már viszont inkább a hogyanra keresik a választ.

Fodor Attila hozzátette, a változás volt megosztja az embereket, s arra volt kíváncsi, hogy viszonyulnak ehhez beszélgetőtársai. Priskin Zoltán azt mondta, a „reform” szó hallatán összeszorul a pedagógusok gyomra, hiszen egypárat már megélt az iskola-ügy. A kurrikuláris reformról viszont azt mondta, ez az első olyan változtatás, amely időstressztől mentesen, „gyakorlatilag nemcsak felülről, ha-

Balról: Fodor Attila, Szabó Tömöl Gabriella, Berta Tünde, Priskin Zoltán, Kerekes Beáta, Tóth Gábor (Milan Drozd felvétele)

nem oldalról és alulról jövő támogatással jár”, míg maga az igény eleve megvan az iskolákban.

A változás összetevői

Fodor Attila arra is kíváncsi volt, hogyan lehet mozogni a változás skáláján. Tóth Gábor rendkívül fontosnak tartotta a kommunikációt, vagyis azt, ha le tud ülni olyan emberekkel, akikkel nem ért egyet, de így mégis tudják ütköztetni a véleményüket. Ki-ki hozzáállásán lehet változtatni, de nem nagyokat – fűzte hozzá. Az „aktív ellenállóktól” pedig azt szokta kérni, ne gáncsolják azokat a pedagógusokat, akik merészebb, új dolgokat próbálnak ki.

Szabó Tömöl Gabriella arról beszélt, neki sokat segít az oktatói munkában annak tudata, hogy „szabad hibázni”, s ha valamiről bebizonyosodik, hogy nem válik be, akkor azt el lehet vetni.

Kerekes Beáta mindehhez hozzátette, fontos az is, hogy mérlegelni tudjunk, legyen mögöttünk háttér a családi és a közösségi-intézményi szinteken.

Mit csinálnak máshogy?

Fodor Attila megpróbálta konkrét példák említésére sarkallni a kerekasztal résztvevőit. Azt kérdezte, a változások kényszere miatt van-e

olyan eljárás, amit ők pedagógusként másképp csinálnak, mint öt éve. Gyakorlatilag mindenki a digitális világ jelentette kihívásokra reflektált valamilyen módon.

Tóth Gábor például az online oktatás miatt ma már máshogy gondolkodik a tananyagról – ugyanakkor kiiktatná a számológépet az órairól, s helyette logarlécet alkalmazna. „Minnél többet delegálok a gépnek, annál kevesebbet dolgozik a buksim” – állapította meg.

Kerekes Beáta szerint elsősorban a nyugalmat kell biztosítani az óvodában, ugyanis „rohan körülöttük mindenki”. Újra meg kell tanítani a gyerekeket arra, hogy el tudjanak mélyülni az egyszerű játékokban, s ne csak a képernyőkre figyeljenek – állapította meg.

Priskin Zoltán arról beszélt, máshogy kell oktatni a történelmet, „meg kell a diákokhoz találnunk a bejáratot”, ami azt jelentheti, hogy ingergazdag aktivitást kell kifejteni az órák a figyelmük fenntartásához.

Berta Tünde úgy látta, az egyetemen ma már sokkal kevesebb a motivált hallgató. Emiatt nem a mély tudásra helyeződik a hangsúly, hanem a szakma iránti szeretetre.

A diákok jó oldalai

Fodor érezvén, hogy a jelenlegi

diákok negatív oldalai kerültek előtérbe, arra volt kíváncsi, hogy ezzel szemben mi mondható el róluk pozitívumként.

Tóth Gábor erénynek látja, hogy manapság „gyors emésztők” és felhasználók ülnek az osztályteremben. A 16 éves önmaga például nem volt ennyire bátor, mint a mostani diákok, akik ha érzik a belső motivációt, akkor csodákat lehet velük létrehozni. Priskin Zoltán először kifejtette, hogy a gyerekek hozzáállása „mindenben tükrözi a mai társadalmat”. Ugyanakkor ami a technikát illeti, nagyon okosak, valamint a kreativitásuk és érzékenységük is sokkal magasabb szinten van, mint az elődeiké 10-15 évvel ezelőtt. Emellett a kritikára is érzékenyebbek, ezért óvatosan kell azt „becsomagolni” számukra. Kerekes Beáta úgy látja, „nagyon sok új dolgot tudnak behozni” az oktatási munkába, sok információval rendelkeznek, illetve megvan a gyermeki kíváncsiságuk is. Berta Tünde szerint a mai gyerekek már együtt élnek az állandó változással, s emiatt rugalmasabban is reagálnak rá, mint az idősebbek.

Alsó és felső viszonya

A beszélgetés aztán újra visszakanyarodott a reform/változás témaköréhez. Fodor Attila azt tudakolta,

hogy a jelenleg zajló folyamatokban találkozik-e az „alsó kezdeményezés a felső megerősítéssel”?

Priskin Zoltán kifejtette, óvatos lenne az alkalmazkodás fogalmával. Gyakran hangzik el ugyanis, hogy a gyerekek érzékelik jól magukat az iskolákban, ám az intézményeknek „meg kell szabniuk az irányvonalat”, s nem lehetnek egyszerű elszendevői a változásnak. Ez azt jelenti, hogy „a jólétet előidéző munkát és felelősségtudatot is bele kell palántálni” a gyerekekbe.

Szabó Tömöl Gabriella kísérletet tett az iskolák típusainak meghatározására. Szerinte vannak olyan intézmények, amelyek pontosan tudják, hogy mit akarnak, s jól élnek az új lehetőségekkel. Más iskolák meglepődve követik az eseményeket, s vannak olyanok, akik pedig „úgy vannak vele, hogy döntésüket el”. Kerekes Beáta az óvodákkal kapcsolatban elmondta, a korábbiakhoz képest talán jobban előtérbe kerültek az elmúlt 10 évben.

A belső kultúra kérdése

Szóba került még az a mentorprogram is, amely országszerte a pedagógustámogató központok keretében működik. A program résztvevőjeként először Tóth Gábor összegezte a tapasztalatait. Sokszor találkozunk olyan problémákkal, amelyre egyszerűen nem tudnak megoldási javaslatokat adni, ugyanis a hatáskörükön kívül esik azok kezelése – ilyen például az iskolakerülés. Viszont nagyon hasznosnak tartja a „közös agyalásokat”, amikor a tantestületek rendszeresen két-három órán keresztül beszélnek a saját iskolájuk pedagógiájáról – akár még azt követően is, hogy a mentorok távoztak a nap végén.

Berta Tünde ehhez csatlakozva azt jelölte kulcsfontosságúnak, hogy a „végre együtt találtuk ki” kultúrája eddig nem volt jelen a tantestületekben. Tudatosítani kell bennük azt is, hogy az előremozdulás csak kis lépésekben történhet meg.

Fodor Attila ezen a ponton használta a „belső kultúra” fogalmát – szerinte ennek megváltoztatását tudják elősegíteni az illetékes intézmények. Ha viszont a változási folyamatokra úgy nézünk, hogy valaki kívülről mondja meg, mi a teendő, „akkor a reform megbukott”.

ADÁSVÉTEL

• **AKCIÓ!** Kemény tűzifa. Tel.: 0915 985 922. DPR240261

• Eladók 32 hetes, vörös tojtyúkok, 4,50 €/db, 10 darabtól ingyenes házhozszállítás. Érdeklődni: 0036 30 0831 912. DPR240324

Palántavásár a Nyárasdi AGROCENTRUM-ban!
Zöldségpalánták: paprika, paradicsom, zeller, konzervuborka, hokkaido, cukkini, patisszon, saláta, jégsaláta, karalábé, chili, póré, inka cseresznye, fűszernövények. Viszonteladónak kedvezmény! Látogasson el árudánkba, ültessen palántáinkból családja egészségére! AGROCENTRUM Nyárasd Tel.: 031 55 82 664. DPR240358

Kínálatunk a baromfiudvarba: **19 hetes fiatal tyúkok**, fajta: Lohmann Brown Classic – a tojtyúkok bajnoka (pestis, kokcidiózis, bronchitis ellen vakcinázva), **ROCHYS 308-as húshibrid naposcsibék** (pestis és bronchitis ellen vakcinázva). **Előnevelt BIG 6-os húspulykák, mulard májkacsák, brojler kacsák, szürke Landes májlibák, fehér húslibák.** Személyes átvétel üzletünkben Nyárasdon, Dunaszerdahelyi járás! AGROCENTRUM Nyárasd Tel.: 0315582 664. DPR240359

INGATLAN

• Szántóföldet vennék Királyrét és környékén, 0908 885 892. DPR230886

AUTÓ – MOTOR

• Eladó OCTAVIA COMBI, 2005, benzin, barna metálfényezésű, 1984 cm³, 200 000 km, szervizkönyv, 2. tulajdonos, nem karambolozott, vontatóhorg, DS. Irányár: 4500 €. Tel.: 0903 367 519. DPR240351

VEGYES

• Lapostető-szigetelés. Tel.: 0911 288 868. DPR230979

• Tetőmunkák, **tetőpléhek**, tetőcserepek akciós áron – megegyezés szerint. Tel.: **0948 848 820**. DPR240248

• Vizes, nedves falak megszüntetése olcsón, 0911 256 085. DPR240250

• Lapostetők szigetelése, 10 év garanciával, 0948 028 351. DPR240289

Az egyes hirdetések nyelvtani és tartalmi helyességéért nem vállalunk felelősséget!

uj szo.com **KATTANJ RÁNK!**

ADJA FEL NÁLUNK APRÓ-HIRDETÉSÉT!

Megteheti telefonon:
Kis Szilvia **0918 865 748**
vagy e-mailben **silvia.kis@uj szo.com**

SZÍNHÁZ

KOMÁROM

JÓKAI SZÍNHÁZ: A Pál utcai fiúk 14.30, 19.00 (vendéjáték Dunaszerdahelyen)

POZSONY

SZLOVÁK NEMZETI SZÍNHÁZ – új épület: A hatyítuk tava 19.00 Rendszerben vagyunk 19.00 Montreáli Jézus 19.00

MOZI

POZSONY

CINEMA CITY – AUPARK: Abigail (am.–fr) 21.30 Hogyan mentük meg a sárkányt? (sp.–kin.) 11.20, 15.50 Kinyíri a világot – Boy Kills World (am.) 19.10 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 11.10, 15.10 Dűne: Második rész (am.) 11.50, 15.15, 20.20 Ella és a fekete jaguár (fr.) 13.00 Garfield SuperScreen (am.–ang.) 11.00, 13.15 Garfield (am.–ang.) 11.30, 12.20, 13.45, 14.40, 16.00, 17.00, 18.10, 19.10 Garfield 4DX (am.–ang.) 12.00, 14.15 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 14.10, 16.40 A kaszkadőr (am.) 11.45, 13.30, 14.30, 16.15, 17.15, 19.00, 20.00, 21.40 A kaszkadőr SuperScreen (am.) 15.30, 18.15, 21.00 A kaszkadőr 4DX (am.) 16.30, 19.15, 22.00 Polgárháború – Civil War (am.–ang.) 19.10 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 11.40, 16.30 Kung Fu Panda 4 (am.) 11.20, 13.40 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.00, 22.00 Artúr, a király (am.) 18.00, 20.20 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 12.00, 14.00, 16.00, 18.00 Édes élet (cseh) 14.10 Forgószél (cseh–szlov.) 18.30, 21.10 Alvó számla (szlov.) 21.40 Challengers (am.–ol.) 17.10, 19.50, 21.30

EUROVEA: Abigail (am.–fr) 21.10 Hogyan mentük meg a sárkányt? (sp.–kin.) 10.00, 12.10, 14.20 Kinyíri a világot – Boy Kills World (am.) 21.15 Django (cseh) 17.20 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 11.45, 13.45 Dűne: Második rész (am.) 10.50, 14.10, 20.00 Ella és a fekete jaguár (fr.) 10.40 Garfield (am.–ang.) 10.00, 11.00, 12.15, 13.15, 14.30, 15.30, 16.45, 17.45, 19.00 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 15.30, 20.30 Gump: Párban (cseh) 11.10 A kaszkadőr (am.) 10.00, 11.00, 11.15, 12.45, 13.45, 14.00, 15.30, 16.30, 16.45, 18.15, 19.15, 19.30, 21.00, 22.00 Polgárháború – Civil War (am.–ang.) 19.30, 21.50 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 12.00, 14.30, 17.00 Kung Fu Panda 4 (am.) 10.50, 13.00, 15.10 Az erdei gyilkos (cseh–szlov.–lengy.) 21.20 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 17.30, 19.30, 21.30 Mir nam (szlov.) 19.40 Artúr, a király (am.) 16.30, 18.50 Nina és a sündisznó titka (fr.–lux.) 10.10 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 10.40, 12.40, 14.40, 16.40, 18.40 Az első ömen (am.) 20.40 Forgószél (cseh–szlov.) 13.00, 18.00, 20.30 Alvó számla (szlov.) 15.40 Spy x Family Code: White (jap.) 18.00 Challengers (am.–ol.) 13.10, 15.50, 18.30, 21.10

KASSA

CINEMAX – OPTIMA: Hogyan mentük meg a sárkányt? (sp.–kin.) 13.50, 16.30 Kinyíri a világot – Boy Kills World (am.) 15.20 Django (cseh) 17.30 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 15.30 Dűne: Második rész (am.) 19.50 Garfield (am.–ang.) 13.00, 14.00, 15.20, 16.10, 17.40 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 17.50 A kaszkadőr (am.) 13.50, 18.20, 20.00 Polgárháború – Civil War (am.–ang.) 20.40 Kung Fu Panda 4 (am.) 13.40, 15.50 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.50 Nina és a sündisznó titka (fr.–lux.) 13.30 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 18.40 Az első ömen (am.) 21.00 Édes élet (cseh) 13.10 Forgószél (cseh–szlov.) 18.00 Alvó számla (szlov.) 18.30 Challengers (am.–ol.) 20.30 Zsaruk háborúja (szlov.) 20.20

DÉL-SZLOVÁKIA

DUNASZERDAHELY – CINEMAX: Abigail (am.–fr) 20.40 Hogyan mentük meg a sárkányt? (sp.–kin.) 13.40 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 14.00 Garfield (am.–ang.) 13.00, 15.20 A kaszkadőr (am.) 17.40, 20.20 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 16.00 Kung Fu Panda 4 (am.) 15.50 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.30 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 18.30 Challengers (am.–ol.) 18.00 **SZENC – MIER:** Nyaralás a Bogárkával (cseh) 18.00 Forgószél (cseh–szlov.) 20.00 **ÉRSEKÚJVÁR – MIER:** Garfield (am.–ang.) 15.00 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 17.15 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 19.30 **VÁGSELYE – VMK:** Garfield (am.–ang.) 17.30 A kaszkadőr (am.) 20.00 **KOMÁROM – TATRA:** Kung Fu Panda 4 (am.) 13.00 Garfield (am.–ang.) 15.15 A kaszkadőr (am.) 17.30 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.15 **PÁRKÁNY – DANUBIUS:** Garfield (am.–ang.) 15.00 A kaszkadőr (am.) 17.00 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 19.30 **LOSONC – STAR:** Django (cseh) 18.30 Garfield (am.–ang.) 15.50 A kaszkadőr (am.) 17.45, 20.10 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.30 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 18.05 Hogyan mentük meg a sárkányt? (sp.–kin.) 16.30 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 14.50 Forgószél (cseh–szlov.) 19.50 Kung Fu Panda 4 (am.) 16.10 **RIMASZOMBAT – ORBIS:** Garfield (am.–ang.) 15.45 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 17.45 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 19.30

GYŐR

CINEMA CITY: Abigail (am.–fr) 18.15, 20.30, 22.20 A kaszkadőr (am.) 10.00, 11.00, 12.20, 13.40, 15.00, 16.20, 17.40, 19.00, 20.20, 21.40 A kaszkadőr 4DX (am.) 11.45, 14.20, 17.00, 19.40, 22.20 Artúr, a király (am.) 10.00 Az elátkozott Queen Mary (am.) 17.30, 20.00, 22.30 Belu – A legbátrabb bálna (kan.) 11.30, 15.30 Bogó és Babóca 6. – Csengettyük (magy.) 10.00 Bonus Trip (magy.–ang.) 20.00 Challengers (am.–ol.) 14.30, 17.05, 19.45, 22.20 Dűne: Második rész (am.) 10.00, 14.30 Emma és a fekete jaguár (kan.–ném.) 10.00 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 13.30 Imádkal utáni (am.) 20.15 Ki hitte volna? (fr.) 13.00, 18.00 Kung Fu Panda 4 (am.) 10.15, 14.30, 16.30, 18.30 Maga a pokol (am.) 16.00, 20.30 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 22.30 Milli Vanilli: Az évszázad botránya (am.–ném.) 13.15, 17.20, 19.50 Most vagy soha! (magy.) 10.45 Polgárháború (am.) 13.15 Spy x Family Code: White (jap.) 10.45, 15.45 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 15.00, 17.50 Szunnyadó vérekek (am.) 22.20 Verseny a győzelemért (ném.–ol.) 12.10

RÁDIÓ

PÁTRIA RÁDIÓ

6.00 Hazai magyar zene 7.00 Reggeli 10.00 Hírek 10.05 Szalagút – Az archívumban Nagy Ildikó tollal 11.00 Hírek 11.05 Délió – politikai, közéleti beszélgető műsor 12.00 Hírek 12.05 Hangoskönyv Pavol Rankov – A kis dunai háború 13.00 Hírek 13.05 Keleten a helyzet 14.00 Hírek 14.05 Gömörben a helyzet 15.00 Hírek 15.05 Nyugaton a helyzet 16.05 A nő arcai – Gasparik Maja műsora 17.00 Fülbevaló 17.40 Napzárt

RTL

5.00 Ne vessz csak!
5.30 Kis Vuk
7.00 Molang VI. Am.–ang.–fr. animációs sor., 41.
7.05 Molang VI.
7.15 Mouk
7.25 Kalandos szafari
7.50 Kalandos szafari
8.10 Tom és Jerry
8.35 Frédi és Béni, avagy a két kőkorszaki szaki
9.10 Brandmánia
9.50 Lime
10.30 A semmi közepén III.
11.00 A semmi közepén III.
11.40 Gólkirályság II. Magy. vígjátéksor., 4.
12.55 Magyar hangja...
14.45 Kojot négy lelke. Magy. animációs film
17.20 XXI. század - a legendák velünk élnek
18.00 RTL Híradó - Esti kiadás
18.55 Fókusz Plusz
20.00 Gólkirályság II. Magy. vígjátéksor., 5.
21.20 Anyák napja. Am. vígjáték
23.50 Elváltak klubja. Fr. vígjáték
2.15 Zárójelentés. Magy. film
4.10 CSI: New York-i helyszínelők VI. Kan.–am. krimisor., 1.
4.50 Ne vessz csak!

TV2

5.00 Teleshop
6.10 Hupikék törpikék
6.40 Marvel: Póki és csodálatos barátai
7.05 Kacsamesék II.
7.30 A gumimacik VI.
7.55 Balu kapitány kalandja
8.25 Trendmávia X.
9.05 SpaTrend-Wellness&Életmód
9.40 Kajavándor
10.20 Nagyító IV.
10.55 Poggyász IX.
11.35 Kutyasuli III.
12.10 Konstruktíva- Az építő műsor IV.
12.50 Swing. Magy. vígjáték
15.25 Akit Bulldózernek hívtak. Ol.–ném. vígjáték. Fsz.: Bud Spencer, Raimund Harmstorf, Ottaviano Dell'Acqua, Reinhard Kolldehoff
18.00 Tények
18.55 Tények Plusz
19.45 Halálos iramban: Ötödik sebesség. Am. akciófilm
22.00 Az utolsó párbaj. Am. történelmi film
1.30 A helyőrség. Am. háborús film
4.00 Kívánságpiac Extra III.
4.30 Kívánságpiac Extra III.

DUNA TELEVÍZIÓ

6.00 Híradó
6.30 Nemzeti Sporthíradó
6.40 Magyar Krónika
7.10 Álmodók
7.25 Divat & dizájn
7.55 Noé barátai
8.30 Egyszer volt, hol nem volt... Volt egyszer az ötlet
9.05 Theodosia
9.35 A varázsló. Magy. gyerekfilm
10.55 Egy Perc Híradó
11.05 Hazajáró
11.35 Ithon vagy!
12.00 Déli harangszó
12.01 Híradó
12.35 Nemzeti Sporthíradó
12.50 Jó ebédhez szól a nóta
13.15 Ízörzök
13.45 Robin Hood kalandjai. Am. kalandfilm
15.25 Egy Perc Híradó
15.32 Álomkertek
16.05 Jézus és...
17.00 Főmenü
17.55 Párizsi beszállók
18.00 Híradó
18.25 Nemzeti Sporthíradó
18.40 SzerencsePerc
18.45 Szerencse Szombat
19.45 Római vakáció
21.45 Post Mortem. Magy. horror
23.35 Kenő
23.45 Apró mesék. Magy. romantikus film
1.35 Az érzelmek tengerén

DUNA WORLD

5.00 Híradó
5.35 Ithon vagy!
5.55 Magyarország ma
6.15 Uni027
6.35 Mesterember lesznek
7.05 Delta
7.30 Opera Cafe
8.00 Folkudvar
8.25 Evangélium
8.50 Kárpáti Krónika
9.45 Hogy volt?!
10.45 Magyar Krónika
11.15 Hattyúdala. Magy. film
13.00 Híradó
13.25 Szabadidő
14.00-21.35 M4 SPORT+
14.00 Puskás magazin
14.35 K&H férfi kézilabda liga
16.25 Női torna Európa-bajnokság: Egyéni szerenkei döntők
19.20 Tippmix női kosárlabda NBI
21.35 Kékek
22.05 Főmenü
23.10 Mókatar
23.15 Dumaszkóiták – Antitókó
0.30 Magyar világ
1.00 Híradó
1.25 Mi, magyarok – portrék, beszélgetések
2.25 Hattyúdala. Magy. film
4.05 Klasszikusok délidőben

M2

6.25 Rajzfilmek
6.25 Zou III.
6.40 A Mancs őrjárat III.
7.40 Zoom, a fehér delfin II.
8.05 Gus, az icipici lovak II.
8.30 Kalózka és Kapitány kalandjai II.
9.10 Postás Pat II.
10.00 Számoljunk Paulával VI.
10.15 Limb-lomb, a kincses sziget IV.
11.25 Ricky Zoom II.
12.10 Alvin és a mókások V.
12.25 Tom Sawyer
13.20 Kérem a következőt!
13.35 Mézga Aladár különös kalandjai
14.00 Vakáción a Mézga család
14.30 A sóhercegnő. Ném. mese
15.40 Bobby és Bill II.
16.30 A dzsungel könyve II.
16.55 Alvin és a mókások V.
17.45 Kalózka és Kapitány kalandjai II.
18.00 A hiányzó Láncszem Kan.–am. animációs film
20.00 Házibuli
22.05 José Feliciano - A gitár mögött
23.40 Kulisszák mögött az A38 Hajón
0.35 A38 Elektronika

VIASAT3

6.05 Trendközben XXVIII., 9.
6.35 Szerencsés kutya III., 23.
7.05 Szerencsés kutya III., 24.
7.35 Doktor House VII., 12-13.
9.35 Az újonc IV., 9.
10.25 Az újonc IV., 10.
11.20 Az újonc IV., 11.
12.20 Az újonc IV., 12.
13.10 Ki vele!2
14.15 Libabőr 2 – Hullajó Halloween. Am. kalandfilm
16.05 Hotel Transylvania 3. - Szörnyen rémes vakáció. Am. kalandfilm
18.10 Ready Player One. Amerikai kalandfilm. Fsz.: Tye Sheridan, Olivia Cooke, Ben Mendelsohn, Lena Waithe, Mark Rylance
21.00 A Gyűrűk Ura: A király visszatér. Új-zélandi kalandfilm
1.15 Adaline varázslatos élete. Am. dráma
3.05 Carter II., 1.
3.50 Carter II., 2.
4.30 Szerencsés kutya III., 23.
4.50 Szerencsés kutya III., 24.

Az utolsó párbaj

22.00
TV2

A valós események alapján készült film Marguerite de Carrouges vadjára

összpontosít, miszerint Jacques Le Gris, az asszony lovag férjének, Jean de Carrouges-nak a barátja, brutálisan megerőszakolta őt. Büszkeségének védelme és felelőse állításának bizonyítása érdekében de Carrouges egy halálíg tartó párbajt kérelmez Le Gris ellen. Mindhárom élet egyensúlyban van ebben a társadalomban.

Római vakáció

19.45
DUNA TV

A gyönyörű Anne, egy távoli ország trónjának várományosa, európai körutazást tesz.

Mire Rómába ér, már olyannyira unja a hivatalos látogatási rendet és körszereplést, hogy enyhe hisztériás rohamot kap. Az orvosok nyugtatót adnak a hercegnőnek és azt tanácsolják neki, hogy pihenjen. Anne azonban mást forgat a fejében, úgy dönt, hogy a pihenés helyett inkább elmegy mulatni.

A Gyűrűk Ura: A király...

21.00
VIASAT3

Gandalf Pipinnel Gondorba vágat, hogy Denethort felkészítse Szaaron túléréjével

szemben. Théoden király összevonja seregeit Gondor segítyhívására. Aragorn végül vállalja sorsát, és hű társaival harcba szólítja a hegyek közt élő holtakat. Középfölde sorsa azonban egészen máshol fog eldőlni. Frodó és Samu a Hatalom gyűrűjével Mordor sötét útvesztőit járja.

MARKÍZA

6.00 Híradó
6.55 Szemem fénye. Am. családi film
8.35 Kivételes Nikol II. Szlov. krimisor., 2.
9.50 Jó tudni!
10.55 Nagy Ó II.
13.10 Legyen tánc
16.10 Megint 17. Am. vígjáték. Fsz.: Zac Efron, Leslie Mann, Thomas Lennon, Matthew Perry, Sterling Knight, Michelle Trachtenberg
18.20 Társadalomunk krémje
19.00 Híradó
20.00 Időjárás
20.15 Sport
20.30 Iveta II. Cseh–szlov. sor., 2.
22.00 Iveta II. Cseh–szlov. sor., 3.
23.20 Kevésbé ismersz, 1.
0.10 Kevésbé ismersz, 2.
1.00 Kevésbé ismersz, 3.
1.50 A függetlenség napja. Am. sci-fi akciófilm
4.00 UEFA EURO 2024: Magazin

JOJ

5.15 Híradó
6.05 Krimihíradó
6.30 Híradó
7.10 A mieink
7.50 A Mancs őrjárat VI.
8.20 SpongyaBob Kocanadrág XI.
8.45 Viszlát, nagymama!
9.25 Házi kedvencek
10.05 Geissenek - A milli-osok nehéz élete XIX.
11.15 Szörnyviadal. Am. családi animációs vígjáték
13.20 Titkos főhadiszállás. Am. családi kalandvígjáték
15.45 Tamás és Diana
16.20 Pretty Woman. Am. romantikus vígjáték
19.00 Krimihíradó
19.30 Híradó
20.20 Sport
20.30 Időjárás-jelentés
20.40 Amerikába jöttem 2. Am. romantikus vígjáték
23.00 Túladagolás. Fr. krimithriller
1.35 Black Warrant. Am. akcióthriller

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 1

6.25 Trenk a kis lovak
7.05 Xavier Riddle és a Titkos Művegy
7.20 Műmin-völgyi kalandok
8.00 Tapasztald meg „N”
8.20 Ifjúasági vetélkedő
8.50 Hamza ökológiai expedíciója
9.05 Kedvenceim: Történetek az állatorvosi klinikáról
9.30 Kapucni
9.55 Senki sem tökéletes
11.10 Mennyszárga a szájban
11.45 Rózsák harca
13.25 A test titkai
14.30 Szlovákia, szeretlek!
15.55 Columbo
17.15 Engedetlen
17.45 Úton-útfélen
18.15 Építs házat, ültess fát
19.00 Híradó
19.55 Sporthíradó
20.30 A test titkai
21.40 Késő éjjel
22.40 Az év slágere
23.50 Rokkantar. Szlov. fekete komédia
1.40 Híradó

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 2

8.55 Szlovák falvak enciklopédiája
9.35 Retróhírek
10.30 Tudomány és technika
11.00 Autószalon
11.25 Generáció
11.55 Televíziós klub siketeknek „N”
12.20 Az én diagnózisom
13.00 Régiók ára
14.25 Amikor az életről van szó
15.00 Farmmagazin
15.25 Nővénygyűjtemény
15.40 Természetmagazin
16.05 A zöld címen
16.20 A tizenegyedik parancsolat. Szlov. TV adaptáció
17.25 Valaki áll az ajtóban
18.55 Apró mesék
19.10 Trenk a kis lovak
19.30 Mivel utazunk
19.45 Csodálatos mini stúdió
20.10 Milan Rastislav Štefánik
22.20 Út a lehetetlenbe. Cseh–szlov. történelmi dráma
0.00 Híradó

DOMA

5.10 Mintaapák
6.00 Feleségcsere
7.00 Feleségcsere
8.10 Egyről a kettőre IV.
8.35 Egyről a kettőre IV.
10.00 Lángoló Chicago VI.
11.00 Lángoló Chicago VI.
11.45 New Amsterdam V.
12.50 Társadalomunk krémje
13.45 Anyuka kiadó III.
14.45 Anyuka kiadó III.
15.45 Anyuka kiadó III.
16.50 Anyuka kiadó III.
17.50 Anyuka kiadó III.
18.55 Késre megy III.
20.30 Hogyan veszítsünk el egy pasit 10 nap alatt. Am.–ném. romantikus vígjáték
23.00 Szinglik bolgyója. Len. romantikus vígjáték
1.45 Hogyan veszítsünk el egy pasit 10 nap alatt. Am.–ném. romantikus vígjáték
3.40 Szinglik bolgyója. Len. romantikus vígjáték

PLUS

5.55 Titkos élet az állatkertben III.
7.15 Tiszta udvar, rendes ház VIII.
8.20 A nyaralóban
9.20 Lakásmustra
10.45 Szalvéta nélkül
14.20 Ezer szó. Am. romantikus film
16.25 Tüköröm, tüköröm. Kan.–am. fantasztikus kalandfilmvígjáték
18.40 A mieink II.
19.20 Mozimagazin
19.30 Profik II. Szlovák vígjátéksor., 5.
20.30 Vihar előtt. Am. misztikus thriller
22.40 A testőr. Am. akciófilm
0.40 A Thomas Crown ügy. Am. krimivígjáték
2.50 Mozimagazin
3.00 Szerencsés szerencsésben
3.20 Tiszta udvar, rendes ház VIII.
4.05 Nagyszerű vonatút Európán keresztül VII.

ÉT1

7.45 Kulcslyuk egy kíváncsi hercegnőnek. Cseh mese 8.10 Borzasztóan szomorú hercegnő. Cseh mese 9.35 Karel Kachyňa mosolyai 10.15 Brown atya X. 11.05 Parti 12.00 A fővárosból 12.25 Korong hobbijai 12.50 Berlin, ahogy mi látjuk 13.00 Híradó 13.05 A rabbi és a gólem. Cseh mese 14.15 A varázslatos Laskonkáról 14.40 Arany alj 16.15 Hercules Poirot 17.55 Mosela boros partjai 18.25 Srácok akcióban 18.55 Hírek és időjárás 19.10 Híradó 19.52 Sporthíradó 20.10 A természet csodái 21.25 Nagy Péter 22.39 Szerencsepercek 22.40 A Rózsaszín Párcud visszatér. Ang. krimivígjáték 0.30 Murdoch nyomozó rejtélyei XVI.

ÉT2

10.25 Légi katasztrófák 11.10 Autó és motor 11.35 Auto moto teszi 11.50 A Földközti-tenger - az ember és a természet együttélése 12.40 Babilon 13.10 Tiltott emlékmű 13.35 Egy szakácska a világ körül 14.30 A rózsaszín párcud nyomában. Am.–ang. vígjáték 16.05 Gyönyörű országok márdártávlából 17.00 Rejtett drágakövek II. 17.30 Bolgyók, a Föld: Az utolsó paradicsom a földön - Namíbia 18.25 Okavango - az álmok folyója 19.20 Leopold Sulovský csúcsai 19.50 Hírek cseh jelyelvben 20.00 A sas leszállt. Ang. háborús film 22.25 Ömen 2: Damien. Am.–ang. horror 0.10 Az Iperess ügyirat

FILM+

6.00 Csodakutya New Yorkban. Am. vígjáték 7.50 Patrick - Ebbel szebb az élet. Ang. vígjáték 9.40 Blinky Bill: A film. Am. animációs film 11.25 Lorax. Am. animációs film 13.15 Kutyám, Skip. Am. családi film 15.15 Dennis, a komisz ismét pimasz. Am. vígjáték. Fsz.: Don Rickles, George Kennedy, Justin Cooper, Betty White, Brian Doyle-Murray 16.50 A kismenő. Am. vígjáték. Fsz.: Adam Sandler, Winona Ryder, John Turturro, Allen Covert 18.45 Távkapcs. Am. vígjáték 21.00 Aquaman. Am. akciófilm 23.50 300 - A birodalom hajnala. Am. akciófilm

HBO

7.30 Batman és Superman: A Super Sons csatája. Am. film 8.50 A nyugtalanság kora. Am. romantikus dráma 10.25 Jack a szakács. Braz. animációs kalandfilmvígjáték 11.45 Szegrelmi kapcsolat a házassággal. Am.–lux. film 13.30 Boxlegenda: a nagy George. Am. dráma 15.35 Aquaman. Am.–auszt. film 17.55 Aquaman és az elveszett királyság. Am. film 20.00 Lady Bird. Am. vígjátékdráma 21.35 A három testőr: D'Artagnan. Belg.–ném.–sp.–fr. történelmi dráma 23.40 The Independent. Am. thriller 1.30 A Solyom végveszélyben. Am.–ang. háborús dráma 3.55 Napos oldal. Am. vígjátékdráma

ORF1

13.05 A Simpson család 13.25 Nadia süt 13.55 Jamie Oliver: Zseniális egyedényes ételek 14.20 Az ifjú Sheldon 14.40 Az ifjú Sheldon 15.00 Anya 15.20 Örökre bezárva - vége a kocsmának 16.05 Trükkök az árákkal 16.50 Híradó 16.55 Kvíz - rossz segítség 17.40 Híradó 17.45 Forma-1: GP Miamiában 17.55 Forma-1: GP Miamiában/sprint 18.40 Forma 1: Miami GP/elemzés 19.00 A takarításról, 13. 19.25 Labdarúgás 19.51 Időjárás 19.56 Híradó 20.15 Lucy. Am. sci-fi akcióthriller 21.40 Forma-1: GP Miamiában 21.55 Forma-1: Miami GP/kvalifikáció 23.20 John Wick 2. felvonás. Am. akciófilm 1.10 Lucy. Am. sci-fi akcióthriller

EUROSPORT

5.00 Férfiak Felőtt Olimpiai cross 6.00 Vuelta a Espana 6. szakasz 7.00 Világajnokság 8.30 HÍREK 8.35 Vuelta a Espana 6. szakasz 9.45 GP Morbihan 11.00 HÍREK 11.05 Eschborn Frankfurt 12.00 Cycling Show 12.30 Giro d'Italia Összefoglaló 13.30 Kerékpár Giro d'Italia 1. szakasz, férfiak. Élő közvetítés 17.45 Vuelta a Espana 7. szakasz 18.45 Világajnokság 19.45 Snooker Világajnokság. Élő közvetítés 23.00 Giro d'Italia 1. szakasz 0.00 Maraton 1.00 Vuelta a Espana 7. szakasz 2.00 Férfiak Felőtt Olimpiai cross 3.00 Világajnokság 4.00 Világajnokság

RTL	
5.00	Ne vessz csak!
5.25	A semmi közepén III.
5.50	Fókusz Plusz
6.50	Molang VI.
7.00	Molang VI.
7.05	Mouk
7.20	Kalandos szafari
7.40	Kalandos szafari II.
8.05	Kalandos szafari II.
8.30	Frédi és Béné, avagy a két kökorszaki szaki
8.55	Frédi és Béné, avagy a két kökorszaki szaki
9.30	HighLife
10.10	A Muzsika TV bemutatója!
10.50	A semmi közepén III.
11.15	A semmi közepén III.
11.55	Célirány
12.35	A nép szolgálja
13.05	A nép szolgálja
13.45	Columbo III.
15.55	Rendőrákadémia 4.: Zseniális amatőrök az utcán. Am. vígjáték
18.00	RTL Híradó - Esti kiadás
18.55	Házon kívül
19.25	Cápák között VII.
21.00	Valóvilág XII.
23.05	Várándósok - Az a bizonyos kilenc hónap. Am. vígjáték
1.35	Talkshow. Am. vígjáték
3.10	Cápák között VII. II
4.25	Ne vessz csak!

TV2	
5.00	Teleshop
6.10	Hupikék törpikék
6.40	Magyar népmesék
6.50	Timon és Pumbaa II.
7.15	Marvel: Póki és csodálatos barátai
7.40	A kis hableány
8.05	101 kiskutya
8.30	Kacsamesék II.
8.55	A gumimacik VI.
9.20	Balu kapitány kalandja
9.50	Babamánia II.
10.30	Tűsarok XIV.
11.05	Több mint TestÖr XVI.
11.45	Életmódi V.
12.20	SuperCar VII.
13.00	Fald Fel V.
13.35	Az Álomotthon IV.
14.15	János vitéz. Magy. animációs film. Fsz.: György Cserhalmi, György Bárdy, Anikó Nagy, Erzszi Pártos, Antal Farkas, Gábor Mádi Szabó
15.55	Doktor Szősz 2. Am. vígjáték
18.00	Tények
18.55	Tények Plusz
20.00	Next Top Model Hungary
22.15	Fák jú Tanár úr! 3. Ném. vígjáték
0.50	Flashdance. Am. romantikus film
2.50	Lepattintva. Am. vígjáték

DUNA TELEVÍZIÓ	
10.45	Templomaink
11.00	Szertartás közvetítés 2024
12.00	Déli harangszó
12.01	Híradó
12.35	Nemzeti Sport híradó
12.55	Maestro. Magy. film
13.00	Jó ebédhez szól a nóta
13.25	Városi legendák II.
13.35	Cigánymesék. Magy. animációs film
13.40	Ízörzök
14.05	Lilly csodálatos világa! - Lilly és a torta. Magy. animációs film
14.15	Az aranyember. Magy. film
16.00	Hatoslottó sorsolás
16.05	SzerencsePerc
16.10	Delta
16.40	A Szent kelet vesztett varázsa
17.05	Zenés Önök kérték változást
17.25	Borbás Marcsi szakkönyve
17.55	Párizsi beszéllők
18.00	Híradó
18.25	Nemzeti Sport híradó
18.45	Hogy volt?!
19.45	Magyarország, szeretlek!
21.00	Csók, Anyu! Magy. film
22.40	Kenő
22.50	Nyárutó. Am. dráma
0.45	Az érzelmek tengerén

DUNA WORLD	
5.35	Itthon vagy!
5.55	Élő egyház
6.15	Esély
6.35	Világ
7.00	Noé barátai
7.34	Novum
8.05	Multiverzum
8.35	A Nagyok
9.05	Ízörzök
9.35	Borbás Marcsi szakkönyve
10.10	Főmenü
11.05	Itthon vagy!
11.40	101. magyar népmese - Mikulás Ferenc portré. Magy. film
12.45	Leo és Fred
13.00	Híradó
13.25	Magyarország ma
14.00-21.30	M4 SPORT+
14.00	Női torna Európa-bajnokság: Egyéni szerenkénti döntők, csapatdöntők
15.00	Női torna Európa-bajnokság: Egyéni szerenkénti döntők, csapatdöntők
17.15	Úti cél: Párizs 2024
17.50	K&H női kézilabda liga
19.40	Vízilabda Bajnokok Ligája
21.00	Női labdarúgó-magazin
21.30	Futsal-magazin
22.05	Bagi-Nacsa Orfeuma
23.05	Itthon vagy!
23.30	Agapé
0.30	Öt kontinens

M2	
6.25	Rajzfilmek
6.25	Zou III.
6.40	A Mancs őrjárat III.
7.40	Zoom, a fehér delfin
8.05	Gus, az icipici lovak - 2. évad/3 II.
8.30	Kalózka és Kapitány kalandjai II.
9.10	Postás Pat II.
10.00	Számoljunk Paulával VI.
10.18	Limb-lomb, a kincses sziget IV.
11.05	Kelj fel, Marci! IV.
11.25	Ricky Zoom II.
11.55	Alvin és a mókusok V.
12.25	Tom Sawyer
13.20	Kérem a következőt!
13.35	Vakáción a Mézga család
14.30	Jorinde és Joringel - Készült a Grimm fiúvérék meséje nyomán Ném. mese
15.30	Bobby és Bill II.
16.30	A dzsungel könyve II.
16.55	Alvin és a mókusok V.
17.45	Kalózka és Kapitány kalandjai II.
18.00	Alice Miranda - Örök barátok
20.00	Akusztik
21.05	321 Magy. film
21.35	Kulisszák mögött az A38 Hajón
22.30	A38 Archiv
23.30	Házibuli
1.40	Esti Kornél

VIASAT3	
6.20	Szerencsés kutya, - 3. évad 25. rész III., 25.
6.55	Szerencsés kutya, - 3. évad 26. rész III., 26.
7.25	Doktor House VII., 14.
8.25	Ki vele! - 1. évad 2. rész, 2.
9.25	Adom a napom - 3. évad 5. rész III., 5.
10.25	Adom a napom - 3. évad 6. rész III., 6.
11.25	Trendküzletben - 28. évad 10. rész XXVIII., 10.
11.55	Adom a napom - 3. évad 7. rész III., 7.
12.55	Adom a napom - 3. évad 8. rész III., 8.
13.55	Ready Player One. Am. kalandfilm
16.50	A Gyűrűk Ura: A király visszatér. Új-zél. kalandfilm
21.00	Intéjű a vámpírral. Am. horror
23.45	Adaline varázslatos élete. Am. dráma. Fsz.: Blake Lively, Michiel Huisman
2.00	Pán Péter. Ang. családi film
3.40	Trendküzletben - 28. évad 10. rész XXVIII., 10.
4.05	Doktor House VII., 14.
4.45	Szerencsés kutya, - 3. évad 25. rész III., 25.

SZÍNHÁZ
KASSA
THÁLIA SZÍNHÁZ: Imádlak bakker! 15.00
KOMÁROM
JÓKAI SZÍNHÁZ: Kartonpapa 18.00 (a Nézőművészeti Kft. előadása)
POZSONY
SZLOVÁK NEMZETI SZÍNHÁZ – új épület: Kívánságverseny 19.00 Kutya az úton 19.00
MOZI
POZSONY
CINEMA CITY – AUPARK: Abigail (am.–ír) 21.30 Hogyan mentük meg a sárkányt? (sp.–kín.) 11.20, 15.50 Kinyíri a világot – Boy Kills World (am.) 19.10 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 11.10, 15.10 Dűne: Második rész (am.) 11.50, 15.15, 20.20 Ella és a fekete jaguár (fr.) 13.00 Garfield SuperScreen (am.–ang.) 11.00, 13.15 Garfield (am.–ang.) 11.30, 12.20, 13.45, 14.40, 16.00, 17.00, 18.10, 19.10 Garfield 4DX (am.–ang.) 12.00, 14.15 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 14.10, 16.40 A kaszkadőr (am.) 11.45, 13.30, 14.30, 16.15, 17.15, 19.00, 20.00, 21.40 A kaszkadőr SuperScreen (am.) 15.30, 18.15, 21.00 A kaszkadőr 4DX (am.) 16.30, 19.15 Polgárháború – Civil War (am.–ang.) 19.10 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 11.40, 16.30 Kung Fu Panda 4 (am.) 11.20, 13.40 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.00 Artúr, a király (am.) 18.00, 20.20 Nina és a sündisznó titka (fr.–lux.) 12.20 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 12.00, 14.00, 16.00, 18.00 Édes élet (cseh) 14.10 Forgószél (cseh–szlov.) 18.30, 21.10 Alvó számla (szlov.) 21.40 Challengers (am.–ol.) 17.10, 19.50, 21.30 EUROVEA: Abigail (am.–ír) 21.10 Hogyan mentük meg a sárkányt? (sp.–kín.) 10.00, 12.10, 14.20 Kinyíri a világot – Boy Kills World (am.) 21.15 Django (cseh) 17.20 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 11.45, 13.45 Dűne: Második rész (am.) 10.50, 14.10, 20.00 Ella és a fekete jaguár (fr.) 10.40 Garfield (am.–ang.) 10.00, 11.00, 12.15, 13.15, 14.30, 15.30, 16.45, 17.45, 19.00 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 15.30, 20.30 Gump: Párban (cseh) 11.10 A kaszkadőr (am.) 10.00, 11.00, 11.15, 12.45, 13.45, 14.00, 15.30, 16.30, 16.45, 18.15, 19.15, 19.30, 21.00, 22.00 Polgárháború – Civil War (am.–ang.) 19.30, 21.50 Királyi Opera: Pillangókisasszony (operafilm) 19.00 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 12.00, 14.30, 17.00 Kung Fu Panda 4 (am.) 10.50, 13.00, 15.10 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 17.30, 19.30, 21.30 Mír nam (szlov.) 17.15 Artúr, a király (am.) 16.30, 18.50 Nina és a sündisznó titka (fr.–lux.) 10.10 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 10.40, 12.40, 14.40, 16.40, 18.40 Az első ömen (am.) 20.40 Forgószél (cseh–szlov.) 13.00, 18.00, 20.30 Alvó számla (szlov.) 15.40 Spy x Family Code: White (jap.) 18.00 Challengers (am.–ol.) 13.10, 15.50, 18.30, 21.10
KASSA
CINEMAX – OPTIMA: Hogyan mentük meg a sárkányt? (sp.–kín.) 13.50, 16.30 Kinyíri a világot – Boy Kills World (am.) 15.20 Django (cseh) 17.30 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 15.30 Garfield (am.–ang.) 13.00, 13.45, 15.20, 16.00, 17.40 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 17.50 A kaszkadőr (am.) 13.50, 18.00, 20.00 Polgárháború – Civil War (am.–ang.) 20.40 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 16.00 Kung Fu Panda 4 (am.) 13.40, 15.50 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.50 Nina és a sündisznó titka (fr.–lux.) 13.30 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 18.00 Artúr (am.–ol.) 20.45 Zsaruk háborúja (szlov.) 20.20
DÉL-SZLOVÁKIA
DUNASZERDAHELY – CINEMAX: Abigail (am.–ír) 20.40 Hogyan mentük meg a sárkányt? (sp.–kín.) 13.40 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 13.50 Garfield (am.–ang.) 13.00, 15.20, 16.00 A kaszkadőr (am.) 17.40, 20.20 Kung Fu Panda 4 (am.) 15.50 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.30 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 18.30 Challengers (am.–ol.) 18.00 SZENC – MIER: A kaszkadőr (am.) 18.00 ÉRSEKÚJVÁR – MIER: Garfield (am.–ang.) 15.00 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 17.15 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 19.30 VÁGSELLYÉ – VMK: Garfield (am.–ang.) 17.30 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.00 KOMÁROM – TATRA: Garfield (am.–ang.) 13.00 Artúr, a király (am.) 15.15 A kaszkadőr (am.) 17.30 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.15 PÁRKÁNY – DANUBIUS: A kaszkadőr (am.) 17.00 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 19.30 LOSONC – STAR: Django (cseh) 18.30 Garfield (am.–ang.) 15.50 A kaszkadőr (am.) 17.45, 20.10 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.30 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 18.05 Hogyan mentük meg a sárkányt? (sp.–kín.) 16.30 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 14.50 Forgószél (cseh–szlov.) 19.50 Kung Fu Panda 4 (am.) 16.10 RIMASZOMBAT – ORBIS: Garfield (am.–ang.) 15.45 Django (cseh) 17.45 A kaszkadőr (am.) 19.30
GYŐR
CINEMA CITY: Abigail (am.–ír) 18.15, 20.30 A kaszkadőr (am.) 10.00, 11.00, 12.20, 13.40, 15.00, 16.20, 17.40, 19.00, 20.20 A kaszkadőr 4DX (am.) 11.45, 14.20, 17.00, 19.40 Artúr, a király (am.) 10.00 Az elátkozott Queen Mary (am.) 17.30, 20.00 Belu – A legbátrabb bálna (kan.) 11.30, 15.30 Bogvy és Babóca 6. – Csengettyűk (magy.) 10.00 Bonus Trip (magy.–ang.) 20.00 Challengers (am.–ol.) 14.30, 17.05, 19.45 Dűne: Második rész (am.) 10.00, 14.30 Emma és a fekete jaguár (kan.–ném.) 10.00 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 13.30 Imádlak utáni (am.) 20.15 Ki hitte volna? (fr.) 13.00, 18.00 Kung Fu Panda 4 (am.) 10.15, 14.30, 16.30, 18.30 Kung Fu Panda 4 3D (am.) 12.30 Maga a pokol (am.) 16.00, 20.30 Milli Vanilli: Az évszázad botránya (am.–ném.) 13.15, 17.20, 19.50 Most vagy soha! (magy.) 10.45 Polgárháború (am.) 13.15 Spy x Family Code: White (jap.) 10.45, 15.45 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 12.10, 15.00, 17.50 Verseny a győzelemért (ném.–ol.) 12.10
RÁDIÓ
PÁTRIA RÁDIÓ
6.00 Hazai magyar zene 7.00 Hírek 7.05 Világosság 7.45 A Vatikáni Rádió műsora 8.00 Hírek 8.05 HaTuMa 9.00 Hírek 9.05 Szalagvár 10.00 Hírek 10.05 Pentaton 11.00 Hírek 11.05 PosztmodeM 12.00 Hírek 12.05 Élő népzene 13.00 Hírek 13.05 Vasárnap délután 16.00 Hírek 16.05 Fonó – népzenei műsor 17.00 Hírek 17.05 Reggeli Best 17.40 Napzártá

Nyárutó

A kamasz Henry a világtól elzárkózó, depressziós anyjával él. Miközben a kamaszkor nehézségeivel küszködik, igazából ő a férfi a háznál, aki gondját viseli a rászoruló Adele-nek. Egy nap, az iskolai utáni bevásárlás során találkoznak Frankkel. A férfi nem valami bizalomgerjesztő, ám segítségre van szüksége. Meggyőzi őket, hogy fogadják be néhány napra.

Interjú a vámpírral

A halhatatlanok közöttünk járnak. Korunk öt legnépszerűbb férfiszínésze, élükön Tom Cruise-zal, Brad Pitt-tel valamint Antonio Banderas-szal az Anne Rice bestseller regényéből készült filmben éppen olyan, mint a film, melyben játszik: csodálatos, háborzongató, romantikus. Louis, az arisztokratikus, szomorú tekintetű vámpír megjelenik egy fiatal riporternél.

Vasököl

Charlie Kenton, az egykori bokszoló 2,5 méter magas acélrobotok mérkőzéseiből él. Már nem több mint egy piti kis üzletelő, aki épp annyi pénzt keres, hogy eljusson az egyik meccshelyszínről a másikra. Amikor Charlie számára már nincs remény, üszik a tartozásokban, hirtelen a fiát is a nyakába varrják egy nyárra. Így kelletlenül összeáll Max-szel, aki ráveszi, hogy újítsák fel Atomot.

MARKÍZA	
5.15	Családi esetek
6.00	Híradó
6.55	Újabb bolondos dallamok III.
7.45	Tom és Jerry
8.00	Pokémon – Pika-chu, a detektív. Jap.–am. családi kalandvígjáték
10.10	A csodálatos Pókember. Am. kalandfilm
13.00	Politikai párbeszéd
13.50	A függetlenség napja. Am. sci-fi akciófilm
16.45	Felszóló XIV. Szlovák vígjátéksor., 5.
17.50	Felszóló XIV. Szlovák vígjátéksor., 6.
19.00	Híradó
20.00	Időjárás
20.15	Sport
20.30	Legyen tánc
23.35	Megint 17. Am. vígjáték
1.45	Srác a cserepadra. Cseh vígjáték
3.25	Felszóló XIV. Szl. vígjátéksor., 6.

JOJ	
5.15	Híradó
5.55	Krimihírado
6.25	Hírado
7.05	A mieink
7.45	A Mancs őrjárat VI.
8.10	SpongyaBob Kockanadrág XI.
8.35	Aprónép kalandjai. Fr. családi animációs vígjáték
10.45	Amerikába jöttem 2. Am. romantikus vígjáték
13.20	Már megint te?! Am. vígjáték
15.40	Új kert
16.45	A nyaralóban
17.50	Lakásmustra
19.00	Krimihírado
19.30	Hírado
20.20	Sport
20.30	Időjárás-jelentés
20.40	A múmia: A Sárkánycsászár sírja. Kan.–ném.–am. sci-fi kalandvígjáték
22.50	Anyák. Cseh vígjáték
0.45	Agyó, nagy ó! Am. romantikus vígjáték
3.10	Új kert
3.55	A nyaralóban

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 1	
7.25	Apró mesék
7.55	Műmin-völgyi kalandok
8.15	Shane séf
8.30	Meg tudod csinálni!
8.45	Csodálatos „N” stúdió
9.10	A Poprád folyó története „N”
9.35	Autószalon
10.05	Kilátások felülről II.
11.00	Szlovákia képekben
11.25	A világ képekben
11.55	5 perc múlva 12
13.10	Polgár az ajtó mögött
13.40	Péncz
14.05	Agatha Christie: Poirot
15.55	Forró lehelet. Szlov. tv film
17.15	Késő éjtel
18.15	Nagy kanállal
19.00	Hírado
19.55	Sport híradó
20.30	Vojtech. Szlov. vígjátékdráma
22.15	Éles késsel. Szlov. dráma
23.45	Forró lehelet. Szlov. tv film
1.05	Hírado

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 2	
8.00	Élő körkép
8.35	Kapura
9.25	Farmmagazin
9.55	Nővénygyűjtemény
10.10	Természetmagazin
10.35	A zöld címen
11.00	Familia
11.30	Kamarakoncert
11.45	Egy gyönyörű frizuráról. Szlov. mese
13.00	Órangyalok
13.30	Elhatározottak vándorolni
14.00	Orientáció
14.35	Fénix - Az év kultúrális emlékműve
16.00	A én könyvtáram
16.25	A fénykép halott
16.40	Egy kicsit más Adela show
17.50	Szavadszat
18.45	Apró mesék
19.00	Trenk a kis lovak
19.35	Csodálatos mini stúdió
20.10	Breakheart-szoros. Am. western
21.40	Hair. Am. musical
23.40	The Lucky Beatless Band
0.35	Hírado

DOMA	
6.00	Feleségcsere
7.00	Feleségcsere
8.20	Egyről a kettőre IV. Am. vígjátéksor., 22.
9.05	Egyről a kettőre IV. Am. vígjátéksor., 23.
9.50	Kevésbé ismersz, 1.
10.45	Kevésbé ismersz, 2.
11.30	Kevésbé ismersz, 3.
12.25	Iveta II. Cseh–szlov. sor., 2.
13.55	Iveta II. Cseh–szlov. sor., 3.
15.20	Nagy Ő II.
17.35	Duna, az Őn szolgálatára VI. Szlov. romantikus sor., 7.
19.00	Duna, az Őn szolgálatára VI

NAPTÁR

Május

4

■ NÉVNAPO

Szombat: Flórián, Mónika
A Flórián férfinév a latin Florianus rövidülése. Jelentése: virágos, virágzó.
A Mónika valószínű, hogy karthágói pun eredetű női név, jelentése: istennő.

■ Vasárnap: Györgyi

A Györgyi női név a György férfinévből keletkezett a 19. században, eredetileg Györgyike formában.

■ ESEMÉNYEK

45 éve, május 4-én hivatalba lépett Nagy-Britannia első női miniszterelnöke, a konzervatív párti Margaret Thatcher.

75 éve, május 5-én tíz ország részvételével Londonban megalakult az Európa Tanács.

■ MAI ÉVFORDULÓINK

1925. május 4-én született Buzánszky Jenő olimpiai bajnok labdarúgó, az Aranycsapat hátvédje, a nemzet sportolója.

1942. május 5-én született Bujtor István Balázs Béla-díjas színész, rendező, producer, forgatókönyvíró.

55 éve, május 4-én hunyt el Osbert Sitwell angol költő, író, esszéista.

1785. május 4-én hunyt el Sajnovics János csillagász, jezsuita szerzetes, a finnugor nyelvrokonság első tudományos igényű felvetője.

1821. május 5-én hunyt el Bonaparte Napóleon francia császár, a történelem egyik legnagyobb hadvezére.

120 éve, május 5-én hunyt el Jókai Mór író.

■ NAPI VICC

Pistike meséli otthon:
– Papa, ma valaki azt mondta, nagyon hasonlítok rád!
– Igen? És mit mondtál?
– Semmit, mert sokkal erősebb volt nálam!

■ ORVOSMETEOROLÓGIA

Hideg fronthatásra számíthatnak az arra érzékenyek, többek között az előfordulhat fejfájás, vérnyomás-ingadozás.

Jelenleg Dél- és Délkelet-Ázsia kiterjedt régióit sújtja hóhullám. Nepál déli területein, a többi között a buddhista zarándokváros Lumbiniben 40 Celsius-fok körüli hőmérsékletet mértek, és a következő napokra is hőséget jósolnak.

(TASR-felvétel)

Erdőtűz tombol Nepál fővárosától délre

MTI-HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Katmandu. **Súlyos erdőtűz tombol a nepáli főváros, Katmandu határában, a tűzoltóság egész éjszaka bevetésen volt – közölte a himalájai állam katasztrófavédelmi hatósága.**

A tájékoztatás szerint a lángok a Katmandutól délre fekvő Lalitpur előváros térségében csaptak fel. Helyi lakosok is részt vettek a tűzoltási munkálatokban. Nepálban jellemzően márciustól vannak erdőtűzök, az utóbbi években azonban a természeti csapások száma és intenzitása is megnövekedett, miután a globális klímaváltozás következtében szárazabbak lettek a telek. Az idén már több mint 4500 erdőtűzet jelentettek.

„Az erdőtűzök elképzelhetetlen méreteket öltöttek, és várhatóan még egy hónapig el fognak tartani” – mondta Szundar Praszad Sarma, a helyi katasztrófavédelmi hatóság vezetője, hozzátéve, hogy a tűzoltási munkálatokat nagyban nehezítik az ország nehéz terepviszonyai.

Badri Radzs Dungana, a környezetvédelmi minisztérium szóvivője szerint az erdőtűzök számának elszaporodása az idén egy hosszas aszályra és az ország déli részeit sújtó hóhullámra vezethető vissza. „Rendes körülmények között az erdőtűzök április végén tetőznek, de az idén a magas hőmérséklet miatt növekszik a számuk” – tette hozzá.

A szintén déli Butval városában a diákok egészségének megóvása érdekében két napra bezártak több mint száz iskolát.

Faültetésre biztatnak a közösségi oldalakon

Faültetésre biztatják követték Bangladesben a közösségi média ismert influenszerei annak érdekében, hogy enyhíteni tudják az országot sújtó hóhullámot.

Dakka. Hét évtizede nem tapasztalt hóhullám sújtja jelenleg a fővárost, Dakkát, ahol a hőmérséklet időnként már a 43 Celsius-fokot is eléri. Az egyre zsúfoltabb nagyvárosban mára alig maradtak fák és tavak, amelyek valamelyest enyhíthetnék a forróságot, és a klímaváltozás miatt a hóhullámok egyre hosszabbak és súlyosabbak.

Április végén a Facebookon 1,6 millió követővel rendelkező Peja Dzaannatul modellt, színésznőt és ügyvédet arra kérte táborának tagjait, hogy mindenki ültessen tíz fát. Ugyancsak faültetési kampányt indított a kormányzó Avami Liga párt egyik diákszervezete. Felhívásukban azt szorgalmazták, hogy tíz nap alatt ültessenek félmillió fát. Egy népszerű hitszónok is arra buzdította 4,3 millió Facebook-követőjét,

hogy adakozzanak háromszázezer fa elültetésére.

A Bangladeszt sújtó hóhullám a tágabb térségben is komoly nehézségeket okoz: több környező országban is sokan meghaltak a hőség miatt, iskolákat zártak be, és a hatóságok erdőtűzveszélyre hívták fel a figyelmet.

A fák segíthetnek a települések hűtésében, de Dakkában – a város gyors és tervezés nélküli bővülése miatt – nagyon sok fát kivágtak azért, hogy legyen hely az építkezéseknek. Környezetvédő aktivisták szerint viszont a 23 milliós metropoliszban nem mindig a legjobb megoldás a faültetés, különösen a forró nyarak idején. Nincs értelme minden évben új facséméték ültetni úgy, hogy közben nem tudjuk megvédeni a kifejtett, nagy lombkoronával rendelkező fákat, amelyek árnyékot és menedéket adnak, nemcsak az embereknek, hanem a vadállatoknak, a madaraknak és a rovaroknak is – vélte Amirul Radzsiv aktivista, aki tavaly mozgalmat indított a fák védelmében. (MTI)

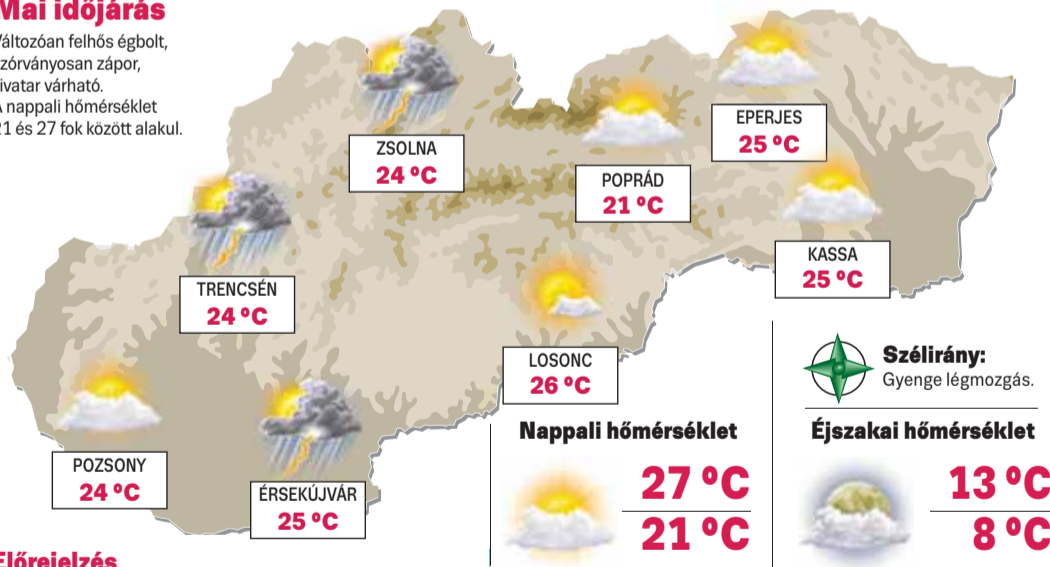
Szakadékba zuhantak Pakisztán északi részén

Iszlámábád. Legalább 20 ember meghalt és ugyanennyien megsérültek, mert szakadékba zuhant egy autóbussz Pakisztán északi részén, az országot Kínával összekötő hegyvidéki autópályán. A mintegy 40 utast szállító busz az Iszlámábáddhoz közeli Ravalpindi városából Gilgit-Baltisztán hegyvidéki régióba tartott. A balesetben mintegy 20 ember megsérült, őket jelenleg kórházakban ápolják – mondta Dildar Tanoli mentőtiszt.

A rendőrség még vizsgálja a baleset okát, de a régióban hetek óta tartó heves esőzések és földcsuszamlások után a csúszós autópályákon való gyorsajtás általában balesetekhez vezet – mondta Fajaz Ahmed helyi tisztviselő. Kormányzati adatok szerint a rossz utak, a rossz állapotban lévő járművek és a nem megfelelő közlekedésbiztonsági rendszer miatt minden évben számos közlekedési baleset történik Pakisztánban. (MTI)

Mai időjárás

Változóan felhős égbolt, szóróviharos zápor, zivatar várható. A nappali hőmérséklet 21 és 27 fok között alakul.

Előrejelzés

Szombat

Gyógy	25 °C	Rozsnyó	24 °C
Dunaszerdahely	25 °C	Szenc	25 °C
Komárom	25 °C	Csorbató	14 °C
Ógyalla	25 °C	Párkány	26 °C
Léva	25 °C	Nagyszombat	25 °C
Nagy Mihály	27 °C	Losonc	26 °C
Nagyroce	23 °C	Töketerebes	27 °C

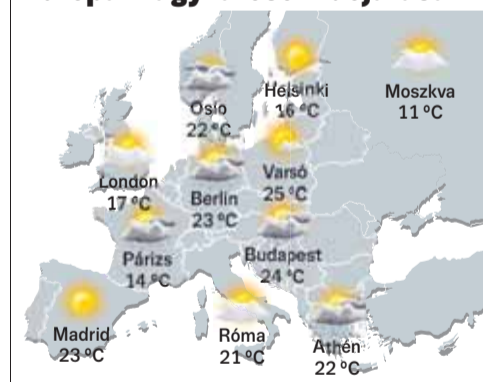
Vasárnap

26 °C	8 °C
Változóan felhős égbolt, szóróviharos zápor, zivatar várható.	
Pozsony	23 °C
Érsekújvár	23 °C
Losonc	25 °C
Kassa	23 °C

Hétfő

25 °C	10 °C
Változóan felhős égbolt.	
Pozsony	25 °C
Érsekújvár	24 °C
Losonc	24 °C
Kassa	22 °C

Európai nagyvárosok időjárása

Vízállás

Duna			
Pozsony	– 365 cm	Medve	– 255 cm
Komárom	– 260 cm	Párkány	– 190 cm
Bodrog			
Bodrogszerdahely	– 360 cm		

Időjárás a kiemelt üdülőhelyeken

Velká Rača	16 °C	Čičmany	18 °C
Csorbató	14 °C	Malinó Brdo	17 °C
Bachledova dolina	15 °C	Kubínska hoľa	15 °C
Mýto pod Ďumbierom	19 °C	Pezínská Baba	19 °C
Martinské hole	15 °C	Jahodná	19 °C
Krahule	16 °C	Drienica	19 °C
Donovaly-Záhradište	14 °C	Poľana	15 °C

ÚJ SZÓ

szlovákiai magyar napilap

ujszo.com

facebook.com/ujszo

Z Levélcím: DUEL – PRESS, s.r.o., Új Szó szerkesztősége, P.O.BOX 222, 830 00 Bratislava 3
Z E-mail: ujszo@ujszo.com. Z Szerkesztőség: Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava
Z Terjesztési panaszbejelentés: 0905 384 933, predplatne@newsandmedia.sk
Z Főszerkesztő: Nyerges Csaba Z Titkárság: 02/32153313
Z Főszerkesztő-helyettes: Sídó H. Zoltán.
Z Rovatvezetők: Demecs Péter – belpolitika, Károly Zsolt – régió, B. Szentgáli Anikó – vélemény, Juhász Katalin – kultúra, Orosky Tamás – sport, Mellár Dávid – panoráma. Művészeti vezető: Toronyi Xénia.
Z Kiadja a Duel – Press Kft., Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava. Z IČO: 35 722 517
Z Ügyvezető igazgató: Michal Teplica. Z Lapigazgató: Slezákné Kovács Edit.

Z Hirdetési osztály: +421/918 865 748, e-mail: reklama@ujszo.com.
Z Marketing: Lelkes Levente, +421/917 671 736, e-mail: levente.lelkes@duelpress.sk.
Z Nyomja a PETIT PRESS, Bratislava. Z Belföldi megrendelések: minden postahivatalban, postai kézbesítéssel, a News and Media Holdingnál: 0905 384 933, predplatne@newsandmedia.sk.
Z Külföldi megrendelések: Slovenská pošta, a. s. Stredisko preplatného tlače, Uzbecká 4., P.O.BOX 164, 820 14 Bratislava. Z Terjesztés: a Szlovák Posta Rt. és a Mediaprint Kapa Rt.
Z Az újságküldemény feladását engedélyezte: RPP Bratislava Pošta 12. Index: 48271. Z Engedélyszám: 5/2. ISSN 1335-7050. Z Nyilvántartási szám: EV 110/08. Z Minden szerzői jog fenntartva. Az írások, fotók és grafikonok terjesztése, beleértve azok elektronikus formáját, csak a kiadó írásos jóváhagyásával lehetséges. Kéziratokat nem ösztönöz meg és nem küldünk vissza.

Z Az elhelyezett fizetett politikai hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.
Z Az Új Szó a lapok eladott példányszámát ellenőrző ABC SR tagja, az ellenőrzés eredménye a www.abc.sk honlapon található. Z ©Copyright DUEL – PRESS KFT. A szerzői jogokkal a kiadó rendelkezik. A kiadó fenntartja magának az ÚJ SZÓ megjelöléssel ellátott írások terjesztésének jogát, és a szerzői jogi törvény (33. § 1a és cikkely) értelmében kizárólag ő jogosult engedélyezni a szövegek nyilvános terjesztését. Z A sajtófigyelést a kiadó megbízásából a Newton Media, a Monitora és a Slovakia Online végzi. Z Lapunk megjelenését a Kisebbségi Kulturális Alap támogatja. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

